

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านหนองคู

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ปีการศึกษา 2544

สุธีรา สารานุกรม : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านหนองคู

อาจารย์ที่ปรึกษา : อ.ดร. เกรียงศักดิ์ เอี่ยมแก้ว, 90 หน้า

วัตถุประสงค์ในการประเมินโครงการในครั้งนี้ คือ เพื่อทราบถึงความน่าจะเป็นที่โครงการนี้จะบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ทราบถึงจุดแข็งจุดอ่อนและโอกาสที่หน่วยงานจะพัฒนาอย่างต่อเนื่อง วิธีการดำเนินการการประเมินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีขั้นตอนคือ ต้องศึกษาให้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ เข้าใจระเบียบ วิธีปฏิบัติ วิธีดำเนินการ และกระบวนการบริหารและจัดการกองทุนหมู่บ้านใช้ชีพโฟมเคลมววิเคราะห์ กำหนดตัวบ่งชี้ รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล เลือกเสนอข้อมูลตามความเป็นจริง ก่อนจะนำมาเสนอในรูปสารนิพนธ์ เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน คือ แบบรายงาน บร. ต่าง ๆ โดยใช้วิธีในการเก็บข้อมูลหลายวิธี ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถาม การศึกษาจากผู้รู้ การสำรวจ การจัดเวทีชาวบ้าน ผลจากการประเมินในครั้งนี้ ทำให้ทราบว่า การดำเนินงานของหมู่บ้านหนองคูบรรลุตามเป้าหมายของโครงการ แต่การดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านหนองคูยังมีจุดอ่อนซึ่งเป็นปัจจัยด้านลบมาก เช่น ประชาชนในหมู่บ้านมีหนี้สินจำนวนมาก และใช้เงินส่วนนี้ไปหมุนเวียนชำระหนี้ในระบบ ทำให้ไม่มีทุนลงทุน คณะกรรมการบางคนขาดความรู้ ความสามารถ และขาดความรับผิดชอบหน้าที่ของตนเอง

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

ปีการศึกษา..... 2544

ลายมือชื่อ.....นางสาวสุธีรา สารานุกรม.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... พล.....

ลายมือชื่ออาจารย์ร่วมปรึกษา.....

หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษา และกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

(อ. เกษม ทร.ดร. โกธวัฒน์ ใจอัมรินทร์)

กรรมการสอบ

(อ.ดร. รุจนะพร โกศลวิตร)

(อ. มงคล ผ่องชนะสูง)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

25 ต.ค. 2545

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จล่วงด้วยดี , ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบุคคลและกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลืออย่างดียิ่ง ทั้งในด้านวิชาการและการดำเนินการดำเนินงานวิจัย อาทิ เช่น

- ภก.ดร.เกรียงศักดิ์ เอี่ยมเก็บ
- อ.ดร.ราเชนทร์ โกศลวิตร
- อ.ธัญลักษณ์ เปล่งวุฒิไกร
- รองศาสตราจารย์ ดร.องค์การ อินทร์มพรรย์
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขวัญกมล กลิ่นศรีสุข
- อ.ดร.พัฒนา กิติอาญา
- คณาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ที่ให้คำแนะนำปรึกษาทางด้านวิชาการ
- คุณศรีสุรางค์ และพัฒนาชุมชนอำเภอสีคิ้วที่ให้คำปรึกษาด้านการปฏิบัติงานในพื้นที่
- คุณราเชนทร์ ธนาภรณ์วิวิธ ประธานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านที่ให้ข้อมูลและอำนวยความสะดวก
- กลุ่มสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล กลุ่มอาสาสมัครอนามัย กลุ่มแม่บ้าน ตลอดจนชาวบ้านหนองคู ทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นอย่างดี

ท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ที่ให้การอบรมและส่งเสริมการศึกษาเป็นอย่างดีมาตลอด จนผู้วิจัยประสบความสำเร็จในชีวิต

สุชีรา สํารามสุข

บทคัดย่อ	ก
หน้าอนุโมติ	ข
ปกตีกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญแผนภาพ	จ
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1. ภูมิหลังหรือหลักการและเหตุผล	1
2. วัตถุประสงค์ของการประเมิน โครงการ	1
3. กรอบความคิดทฤษฎี	2
4. วิธีดำเนินการ	6
5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมิน โครงการ	7
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง	8
1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ	9
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ	10
3. ระเบียบกองงานหมู่บ้านและชุมชนเมือง	22
4. แบบติดตามและสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	28
5. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	31
6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	34
7. หลักการประเมิน โครงการแบบชีพท์โมเดล	35
8. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	38
9. เอกสารหลักวิชาอื่น ๆ (ถ้ามี)	38
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ	39
1. รูปแบบการประเมินและเครื่องมือ	39
2. ตัวชี้วัด แหล่งข้อมูล และวิธีการเก็บข้อมูล	41

	หน้า
3. คิวชีว้คบริบทและคัวแปรที่ศึกษา	42
4. คิวชีว้คการประเมินโครงการ โดยภาพรวมและคัวแปรที่ศึกษา	44
5. คิวชีว้คผลการทดลองวิธีการใหม่และคัวแปรที่ศึกษา	47
6. คิวชีว้คการประมวลเทคนิควิธีและคัวแปรที่ศึกษา	47
7. คิวชีว้คอื่น ๆ ที่เกิดขึ้น	49
8. ข้อจำกัดของการทำสารนิพนธ์	49
9. การแจกแจงคัวแปรและลักษณะของค่าบนคัวแปร	49
4 ผลการติดตามการประเมินโครงการ	58
1. ผลการประเมินบริบทชุมชน	58
2. ผลการประเมินโครงการ โดยภาพรวม	76
3. ผลการทดลองวิธีการใหม่	80
4. ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กั	80
5. ผลอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจาก โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ	81
6. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	82
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	85
1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	85
2. วิธีดำเนินการ	85
3. ผลการดำเนินการ	85
4. อภิปรายผล	86
5. ข้อเสนอแนะ	89
บรรณานุกรม	92
ภาคผนวก	93

	หน้า
ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินกับการตัดสินใจ	3
ระบบการทำงานของกองทุนหมู่บ้าน	5
สรุปหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติในการบริหารกองทุนฯ	27
แนวทางในการจัดตั้งคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	30
การประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน	32
ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินกับการตัดสินใจแบบชีพพอ โมเดล	37

ตารางที่	หน้า
1. เอกสารข้อมูลที่ใช้ในการประเมินความพร้อม	34
2. เกณฑ์จำนวนการจ้างงาน หรือมูลค่าสินทรัพย์ถาวร	60
3. หนี้คงค้างต่างประเทศ ปีงบประมาณ 2539 – 2543	68
4. หนี้คงค้างในประเทศ ปีงบประมาณ 2539 – 2543	69
5. จำนวนแหล่งน้ำและการใช้น้ำ	72
6. จำนวนร้อยละของประชากรจำแนกตามลักษณะประชากร	73
7. ระดับการศึกษาของประชากร	74
8. จำนวนผลผลิตที่สร้างรายได้เข้าหมู่บ้าน	74
9. จำนวนพื้นที่ทำกินของราษฎร	75
10. รายได้ของประชากรแต่ละครอบครัว	75

บทที่ 1

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

ปัญหาความยากจน เป็นปัญหาซึ่งประชากรส่วนใหญ่ของประเทศกำลังเผชิญอยู่เพื่อคู่สู้กับปัญหาค้างกล่าว รัฐบาลซึ่งนำโดยพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี จึงได้มีนโยบายจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนสำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ ลดรายจ่าย และบรรเทาเหตุฉุกเฉินหรือความจำเป็นเร่งด่วน นำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน นอกจากนี้ยังเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในด้านการเรียนรู้ ริเริ่ม การสร้างการพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อแก้ไขปัญหา และการเสริมสร้างศักยภาพทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ขณะนี้รัฐบาลได้จัดสรรเม็ดเงินไปแล้ว 73,471 ล้านบาท คิดเป็น 98.12 % ของเงินกองทุนทั้งหมด และยังเหลืออีกเพียง 1.88 % เท่านั้นที่ยังไม่ได้อนุมัติ ซึ่งทางหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ได้รับจัดสรรเงินแล้ว และที่ยังไม่ได้รับอนุมัติ ต่างก็ต้องพัฒนาตนเองอย่างค่อเนื่องเพื่อให้เกิดการบริหารจัดการที่ดีมีประสิทธิภาพ นำไปสู่ความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจของชุมชนต่อไป

เพื่อที่จะทราบว่า กองทุนหมู่บ้านหนองจู่ ซึ่งได้รับอนุมัติและจัดสรรเงินเข้ากองทุนหมู่บ้านแล้ว เมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2544 จะบรรลุตามวัตถุประสงค์และตามเจตนารมณ์ข้างต้นมากน้อยเพียงใด จึงสมควรมีการประเมินกองทุน โดยผู้จัดทำ ซึ่งเป็นนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมินโครงการ ตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จึงได้เขียนและเรียบเรียงรายการประเมินในรูปของ "สารนิพนธ์" (Substantive Report) เพื่อแสดงถึงความสำเร็จ ตลอดจนจุดอ่อนที่ควรปรับปรุงแก้ไข และเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถของผู้จัดทำสารนิพนธ์เองในการประยุกต์ใช้แนวคิด ทฤษฎี เพื่อปฏิบัติงานร่วมกับชุมชนและพัฒนาชุมชน

2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

2.1 เพื่อทราบโอกาสและความน่าจะเป็นที่การดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน จะบรรลุตามเป้าหมายของโครงการว่ามีมากน้อยเพียงใด

2.2.1 ท้องถิ่นชุมชนมีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือ สวัสดิภาพของสมาชิก

2.1.2 ท้องถิ่นชุมชนมีความสามารถในการจัดระบบ และบริหารจัดการกองทุน

2.1.3 ท้องถิ่นชุมชนมีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่มเพื่อแก้ไขปัญหาของตนเอง เสริมสร้างศักยภาพ และมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง

2.1.4 กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

2.1.5 ประชาชนในท้องถิ่นมีศักยภาพ และความเข้มแข็งทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

2.2 ทราบถึง (SWOT) คือ จุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน(Weakness) โอกาสที่หน่วยงานจะพัฒนาอย่างต่อเนื่อง(Opportunity) และแรงกดดัน(Treat)ที่จะบั่นทอนความเจริญก้าวหน้าว่ามีอะไรบ้าง

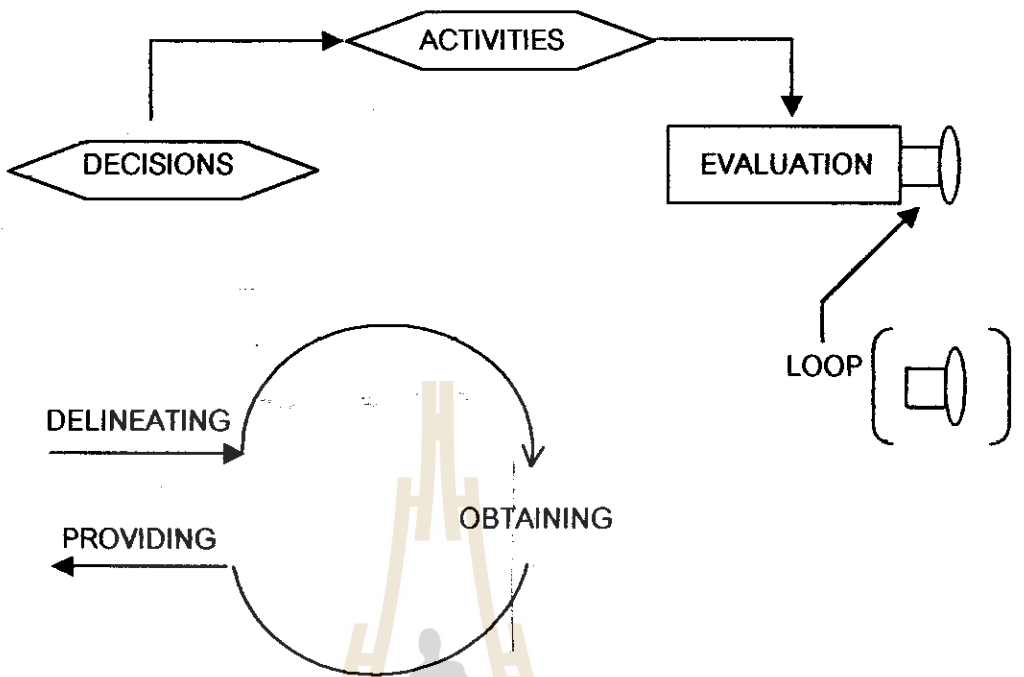
2.3 เพื่อให้กระบวนการทำสารนิพนธ์ เป็นกระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กร เพื่อการเรียนรู้ซึ่งมีความเชื่อมโยงระหว่างกันภายในชุมชนท้องถิ่นระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล และระดับประเทศ

2.4 เพื่อให้ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนพื้นที่เป้าหมาย และเพื่อทราบข้อมูลระดับชุมชนตามตัวชี้วัดที่ทางกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด

3 กรอบความคิดทฤษฎี

ในการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ผู้เขียนสารนิพนธ์ มีกรอบความคิดในการประเมิน โดยใช้แบบจำลอง CIPP (Context – Input – Process – Product Model) ซึ่งเป็นแบบจำลองของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) และคณะ เนื่องจากแบบจำลองนี้ไม่เพียงแต่จะประเมินว่า บรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่เท่านั้น แต่ยังเป็นการประเมินเพื่อให้ได้รายละเอียดต่าง ๆ ที่ช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับ โครงการอีกด้วย นอกจากนี้ยังเป็นแบบจำลองที่เข้าใจง่าย สะดวกในการปฏิบัติ และเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง

สตัฟเฟิลบีม และคณะ ได้เสนอแนวคิดเพื่อการประเมินผล โครงการจากแนวความคิดกว้างๆ ดังนี้

แผนภาพที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินกับการตัดสินใจ

แบบจำลองซิปท์ จะประเมินในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การประเมินบริบทหรือสถานะแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อให้ได้มาซึ่งเหตุผล เพื่อช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยจะเน้นในด้านความสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมความต้องการ และเงื่อนไขที่เป็นจริงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม วิธีการประเมินสถานะแวดล้อมมี 2 วิธี คือ

1.1 Contingency Mode เป็นการประเมินสถานะแวดล้อม เพื่อหาโอกาสและแรงผลักดันจากภายนอกระบบ เพื่อให้ได้ข้อมูลมาใช้พัฒนา ส่งเสริมโครงการให้ดีขึ้น

1.2 Congruence Mode เป็นการประเมินโดยการเปรียบเทียบระหว่างการปฏิบัติจริง กับวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ทำให้ทราบว่าวัตถุประสงค์ใดบ้างที่ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เป็นการจัดหาข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจความเหมาะสมของแผนงานต่าง ๆ ที่จัดขึ้น โดยคิดว่า ข้อมูลนั้นจะมีส่วนช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมายของ โครงการหรือไม่ จะช่วยให้ข้อมูลที่ตัดสินใจได้ว่าควรตั้งวัตถุประสงค์เชิงปฏิบัติอย่างไร วางแผนงานและดำเนินการอย่างไร

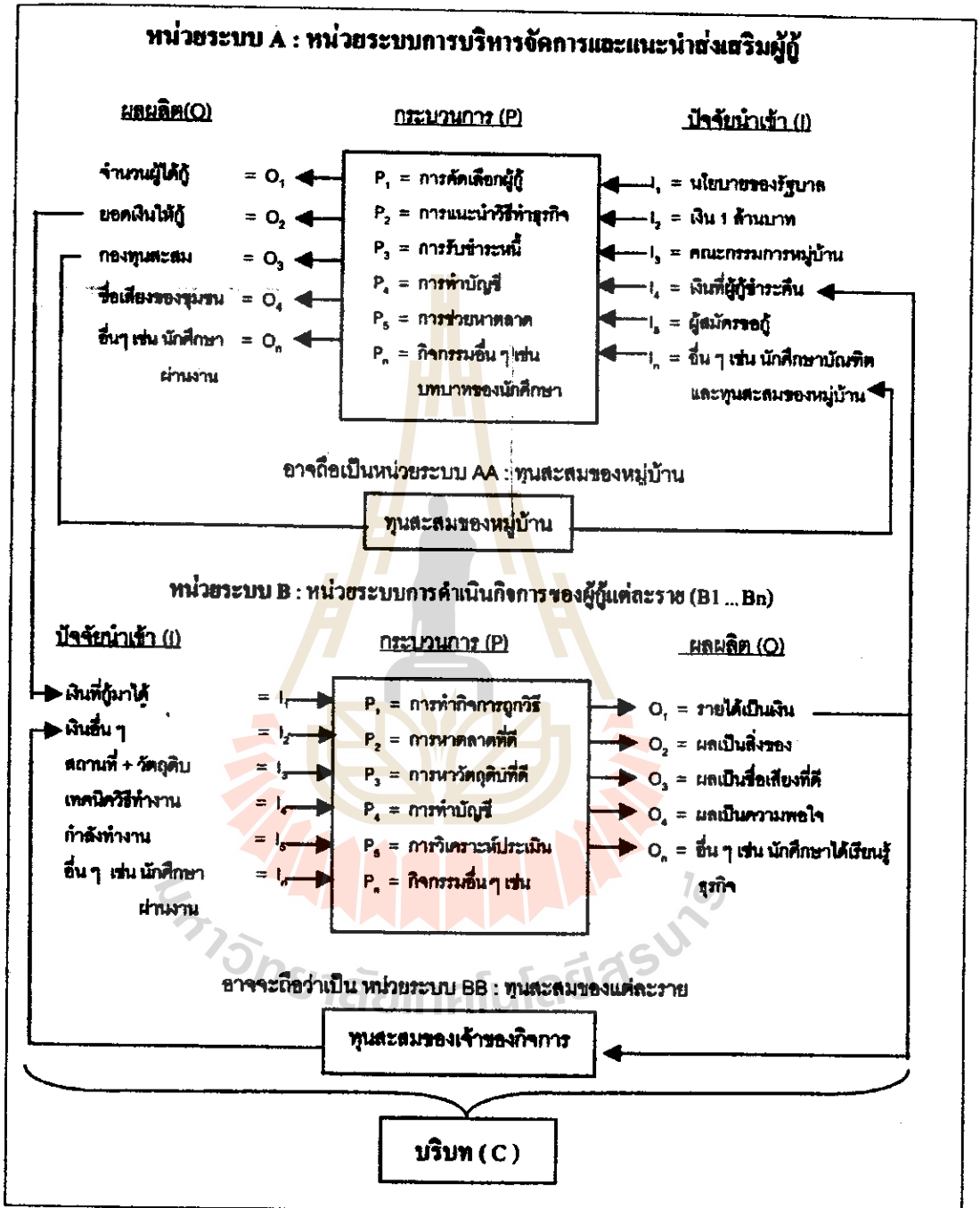
3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมิน เพื่อให้ได้ข้อมูลย้อน

กลับ (Feedback) แก่ผู้รับผิดชอบ เพื่อหาและทำนายข้อบกพร่องของกระบวนการ และเพื่อรวบรวมสารสนเทศสำหรับการตัดสินใจและเป็นรายงานสะสมถึงการปฏิบัติการต่างๆ

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อวัดถึงความสำเร็จของโครงการ ไม่เพียงเฉพาะเมื่อสิ้นสุดโครงการเท่านั้น แต่มีความจำเป็นระหว่างปฏิบัติงานด้วย

แผนภาพข้างล่างนี้ แสดงองค์ประกอบภายในของกองทุนหมู่บ้านในรูปแบบของ "ชิพ โมเดล" ซึ่งมีส่วนประกอบดังนี้

แผนภาพที่ 2 ระบบการทำงานของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

จากแผนภาพ หน่วยระบบ A สิ่งที่หมู่บ้านหนองคูยังขาดอยู่ คือกระบวนการช่วยเหลือตลาด
 หน่วยระบบ B สิ่งที่หมู่บ้านหนองคูยังขาดอยู่ คือกระบวนการวิเคราะห์ประเมิน

จากแผนภาพที่ 2 นี้แสดงภาพรวมของการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและผู้กู้ จึงประกอบไปด้วย 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 เป็นหน่วยระบบ A ได้แก่ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำ ส่งเสริมผู้กู้ โดยมีหน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบพ่วง คือหน่วยระบบ AA

ส่วนที่ 2 เป็นหน่วยระบบ B ได้แก่ หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย โดยมีหน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบพ่วง คือหน่วยระบบ BB

สำหรับหน่วยระบบ A มีปัจจัยนำเข้า ได้แก่ 1. ตามรายการต่างๆที่ปรากฏในแผนภูมิ มีกระบวนการทำงานได้แก่ P ตามรายการต่างๆที่ปรากฏในแผนภูมิและมีผลผลิตได้แก่ตามรายการต่างๆที่ปรากฏในแผนภูมิ

หน่วยระบบ B คล้ายกันกับหน่วยระบบ A คือเป็นหน่วยระบบของผู้กู้แต่ละคน มีปัจจัยนำเข้า ได้แก่ 1. ที่จะนำมาประกอบกิจการของผู้กู้แต่ละรายมี P คือกระบวนการทำอาชีพตามรายการและ O มีผลผลิตตามรายการ

ความเชื่อมโยงที่สำคัญของหน่วยระบบ A และ B คือหน่วยระบบกองทุนเป็นผู้ให้เงินกู้แก่ระบบ B และอาจจะช่วยหาตลาดจำหน่ายสินค้าบางอย่าง ตลอดจนช่วยหาวิธีแนะนำดำเนินการให้ได้ผลดี ส่วนหน่วยระบบ B เมื่อดำเนินการได้ผลดี ส่งเงินกู้คืนพร้อมดอกเบี้ยให้กับหน่วยระบบ A

บริบท (C) หมายถึง บริบทของหน่วยระบบ A และ B เช่นสภาพภูมิประเทศ และประชากรของชุมชนตลอดจนสภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไปของประเทศและนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับกองทุนดังกล่าว

4. วิธีการดำเนินการ

การดำเนินการประเมินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้
ขั้นที่ 1 ศึกษาให้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
แห่งชาติ

ขั้นที่ 2 ศึกษาให้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ ระเบียบ วิธีปฏิบัติ ของกองทุนหมู่บ้านหนองคู

ขั้นที่ 3 ศึกษาการดำเนินงาน กระบวนการบริหาร และการจัดการกองทุนหมู่บ้าน

ขั้นที่ 4 ใช้ชีพชีพอโมเดลวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้าน และกำหนดตัวบ่งชี้ และตัวแปรที่ทำการเก็บข้อมูล

ขั้นที่ 5 เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสังเกต การสอบถาม การสัมภาษณ์ การเข้าร่วมประชุม และอาศัยข้อมูลบางส่วนจากแบบรายงาน (บร.) จากข้อมูลไม่เพียงพอ จะทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม

ขั้นที่ 6 นำข้อมูลที่ได้นำวิเคราะห์ถึงความถูกต้อง แม่นยำ และเลือกนำเสนอเฉพาะข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริง

ขั้นที่ 7 ประมวลสังเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นที่จะต้องเขียนในบทที่ 3 เรื่องวิธีการดำเนินการประเมิน โครงการและบทที่ 4 เรื่องผลการติดตามการประเมินโครงการ

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับการประเมินโครงการ

ผลจากการศึกษาครั้งนี้ จะเป็น ประโยชน์ต่อกองทุนหมู่บ้าน ดังนี้

1. ได้ทราบและมีความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานและกระบวนการจัดการกองทุน และทราบถึงโอกาสและความน่าจะเป็นที่กองทุนจะบรรลุตามเป้าหมายของโครงการ
2. ได้ทราบถึงจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส หรือ แรงกดดันที่จะเป็นอุปสรรค หรือสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุน
3. ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของการบริหาร การพัฒนาเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน และแนวทางวัดความสำเร็จในโครงการพัฒนาต่างๆ ระดับหมู่บ้านและชุมชน
4. ผู้ศึกษา ได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาที่มีระเบียบวิธีเป็นวิทยาศาสตร์ อันจะนำไปสู่การคิดวิเคราะห์ปัญหาต่างๆอย่างมีระบบได้

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เอกสารต่าง ๆ เป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ทำ
การนิพนธ์ จะต้องมีการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ และประมวลแนวคิด
หรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลอื่น ๆ เพื่อแสดงหลักวิชาด้านเนื้อหาสาระและเทคนิควิธีการ
ประเมินที่นำมาใช้มีความถูกต้องและสมเหตุสมผลในทางวิชาการ หลักเนื้อหาสาระและประเด็น
เทคนิคการประเมินดังกล่าว มี 9 ด้าน ได้แก่

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่ง
ชาติ

2.1 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชน
เมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544

2.2 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วย การจั
ตั้งและการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

3. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
4. แบบติดตามและสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
5. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน
6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
7. หลักการประเมินโครงการ รูปแบบการประเมินแบบชีพชีพโมเดล
8. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
9. เอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นนโยบายของรัฐบาลซึ่งมี พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี เพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในด้านการเรียนรู้ การสร้างและการพัฒนาความคิดริเริ่ม และการแก้ไขปัญหา และเสริมสร้างศักยภาพทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยรัฐบาลจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง กองทุนละ 1 ล้านบาท พร้อมเสริมสร้างและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองกันเอง

1.2 หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

หลักการสำคัญที่จะทำให้นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองประสบผลสำเร็จ ประกอบด้วยหลักสำคัญ 4 ประการ คือ

1. ความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ทั้งความพร้อมของคนและครัวเรือน การควบคุมและดูแลกันเองในหมู่บ้านและชุมชนเมือง ประสพการณ์ กลุ่มออมทรัพย์ กองทุนอาชีพ กองทุนสวัสดิการ ฯลฯ
2. การบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนของหมู่บ้าน ทั้งในส่วนของเงินอุดหนุน จากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกับกองทุนทางสังคมของชุมชนและกองทุนที่หน่วยราชการจัดตั้งขึ้น เพื่อให้กองทุนดังกล่าว มีการบริหารจัดการให้สอดคล้องและเกื้อกูลกัน
3. ความแนวทางในการปฏิรูประบบราชการแผ่นดิน ให้หมู่บ้านหรือชุมชนเมือง เป็นศูนย์กลางในการพัฒนา การพัฒนาเป็นของหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง โดยส่วนราชการเป็นคู่สนับสนุนในด้านวิชาการและการจัดการกองทุน
4. การติดตามและประเมินผล โดยมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกองทุน ทั้งในด้าน เศรษฐกิจ สังคม และการพึ่งพาตนเอง เพื่อความ โปร่งใส มีประสิทธิภาพ

1.3 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีดังนี้

1. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน และชุมชนเมือง สำหรับการลงทุนเพื่อ การพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่ายการบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน และสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน
2. ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบ และบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเอง

3. เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในการเรียนรู้ สร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพ และส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่นในหมู่บ้านและชุมชนเมือง
4. กระตุ้นเศรษฐกิจ ในระดับฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน เศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต
5. เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

1.4 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีระเบียบที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 1.4.1 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
- 1.4.2 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
- 1.4.3 ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน

2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

2.1 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

(1) ฉบับที่ 1 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 118 ตอนที่พิเศษ 30 ง. ลงวันที่ 30 มีนาคม 2544 มีความว่า

หมวดที่ 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า "คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ" โดยมีชื่อย่อว่า กทบ. ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรี มอบหมายให้เป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นรองประธานคนที่หนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นรองประธานคนที่สอง รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีที่ นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นรองประธานคนที่สาม ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ผู้อำนวยการธนาคารออมสิน ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะรัฐมนตรี แต่งตั้งจำนวน ไม่เกิน 10 คน เป็นกรรมการ เลขาธิการนายกรัฐมนตรีเป็นกรรมการและเลขานุการ คณะกรรมการอาจแต่งตั้งกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ จำนวน ไม่เกิน 3 คน

ให้มีที่ปรึกษาคณะกรรมการ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง โดยคำแนะนำของคณะกรรมการ จำนวนอย่างน้อยสามคนแต่ไม่เกินเจ็ดคน ดำรงตำแหน่งคราวละสองปี พ้นจากตำแหน่ง หากยังไม่มี การแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่หมดวาระนั้นปฏิบัติหน้าที่ต่อจนกว่า กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับการแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่ ผู้ทรงคุณวุฒิจะพ้นจากตำแหน่งก็ต่อ เมื่อตาย ลาออก บุคคลล้มละลาย คณะรัฐมนตรีให้พ้นจากตำแหน่ง เป็นคนไร้ความสามารถหรือ เสมือนเป็นคนไร้ความสามารถ ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวน กรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม หากประชุมกรรมการไม่มาประชุม ให้รองประธานผู้มี อาวุโสตามลำดับหรือคณะกรรมการคนหนึ่งสามารถเป็นประธานในที่ประชุมได้

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงในการลง คะแนนหนึ่งเสียง ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็น เสียงชี้ขาด

คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. กำหนดนโยบาย และแนวทางการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองและกองทุน
2. กำหนดแผนการจัดหาเงินทุนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และแผนการจัดสรรให้ แก่กองทุน
3. จัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เสนอต่อคณะ รัฐมนตรี
4. กำหนดแผนงาน และออกระเบียบ ข้อบังคับและประกาศในการจัดตั้ง และแนวทางใน การบริหารงานกองทุน
5. ออกระเบียบเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน จัดหา และจัดสรรผล ประโยชน์ของกองทุน
6. ออกระเบียบเกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และการบริหารกองทุน
7. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ คณะทำงาน เพื่อดำเนินการตามระเบียบนี้
8. ออกระเบียบ คำสั่ง และประกาศอื่นๆ เพื่อปฏิบัติการตามระเบียบนี้
9. เพื่อประ โยชน์ในการบริหารงานของสำนักงาน อาจมีคำสั่งให้ข้าราชการหรือลูกจ้าง ของส่วนราชการ หรือคณะกรรมการอาจขอให้คณะรัฐมนตรีมีมติให้พนักงาน หรือลูกจ้างของรัฐ วิชากิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ไปช่วยปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานได้ โดยถือว่าเป็น การปฏิบัติราชการหรือปฏิบัติงานตามปกติ โดยจะให้ไปช่วยปฏิบัติงานเต็มเวลา บางเวลา หรือนอก

เวลาที่ได้อีกทั้งอาจกำหนดค่าตอบแทนให้แก่ผู้ไปช่วยปฏิบัติงานด้วยก็ได้ โดยที่จะต้องผ่านการประชุมวินิจฉัยชี้ขาดจากคณะกรรมการ

10. รายงานผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งฐานะการเงินของกองทุนให้
คณะรัฐมนตรีทราบอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

11. ปฏิบัติหน้าที่อื่น หรือตามกฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการ หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ให้คณะกรรมการ ที่ปรึกษา และคณะกรรมการ ที่ได้รับการแต่งตั้งตามระเบียบนี้ ได้เป็นผู้ประชุมค่าตอบแทนตามอัตราที่กำหนด ในพระราชกฤษฎีกาเมื่อประชุมและค่าตอบแทนที่ปรึกษา ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง พ.ศ. 2523 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยเบิกจ่ายจากสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

หมวด 2 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ให้มีสำนักงาน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี โดยมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ
2. ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการ ที่ปรึกษาคณะกรรมการและคณะกรรมการ
3. ศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของคณะกรรมการและของกองทุน

กรรมการและของกองทุน

4. ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงการจัดตั้ง นโยบาย และแนวทางการบริหารกองทุน

5. ดำเนินการและประสานงานกับส่วนราชการและองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมความพร้อม ในการจัดตั้งกองทุน และแนวทางการบริหารกองทุน

6. จัดให้มี หรือสนับสนุนให้มีการประชุมชี้แจงและฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของกองทุน

7. พิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการ ในการพิจารณาแผนการบริหารและจัดการกองทุน

8. ให้การสนับสนุน ปรึกษาหารือ และข้อเสนอแก่คณะกรรมการเกี่ยวกับนโยบาย ระเบียบหลักเกณฑ์ การดำเนินงานกองทุน

9. ดำเนินการหรือมอบหมายให้หน่วยงานอื่นๆ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกองทุน และรายงานผลต่อคณะกรรมการดำเนินการในส่วนการบริหารกองทุน

10. รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานเสนอต่อคณะกรรมการ

11. ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

(2) ฉบับที่ 2 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 118 ฉบับที่ 41 ง. ลงวันที่ 30 พฤษภาคม

1. มีความว่า

ให้ยกเลิกข้อความดังนี้ “คณะกรรมการอาจแต่งตั้งกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการไม่เกิน 3 คน” และให้ใช้ข้อความดังต่อไปนี้แทน “คณะกรรมการอาจแต่งตั้งกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการไม่เกิน 4 คน”

2.2 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

ฉบับวันที่ 1 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 118 ตอนพิเศษ 48 ง ลงวันที่ 30 พฤษภาคม 2544 ดังนี้

หมวด 1 ข้อความทั่วไป

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

“หมู่บ้าน” หมายความว่า หมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่

“ชุมชนเมือง” หมายความว่า ชุมชนที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร เทศบาลในเขตปกครองท้องที่พิเศษและชุมชนอื่น

“หุ้น” หมายความว่า การออมทรัพย์ในรูปแบบหนึ่ง โดยมูลค่าของหุ้นให้เป็นไปตามกองทุนกำหนด

“เงินฝากสังจะ” หมายความว่า เงินที่สมาชิกตกลงที่จะฝากหรือออมไว้กับทางกองทุนตามแต่ตกลงกัน โดยถือว่าเงินออมเป็นเงินสะสม

หมวด 2 กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ปรัชญาหรือหลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ คือ

(1) เสริมสร้างสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น

(2) ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคต และจัดการหมู่บ้านและชุมชนด้วยคุณค่าและภูมิปัญญา

ของตนเอง

(3) เกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน

(4) เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน ราชการ เอกชน และประชาสังคม

(5) กระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินการดังนี้

(1) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนา

อาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วน และสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน

(2) ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการการเงินทุนของตนเอง

(3) เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อการแก้ไขปัญหา และเสริมสร้างศักยภาพและ ส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

(4) กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

(5) เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

กองทุนบ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ประกอบด้วยเงินและทรัพย์สินดังนี้

- (1) เงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้
 - (2) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้
 - (3) เงินกู้ยืม
 - (4) ดอกผลหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่เกิดจากกองทุน
 - (5) เงินหรือทรัพย์สินอื่น ๆ ที่กองทุนได้รับ โดยไม่มีเงื่อนไขผูกพันหรือภาระคิดพันอื่นใด
- หมวด 3 คณะกรรมการสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ให้มีคณะกรรมการสนับสนุน ประกอบด้วย ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เป็นรองประธานคนที่สอง ผู้อำนวยการสำนักงานประมาณ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย ปลัดกระทรวงสาธารณสุข อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร อธิบดีกรมบัญชีกลาง อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ และสหกรณ์การเกษตร ผู้ทรงคุณวุฒิจากองค์กรประชาชนจำนวนห้าคน และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นจำนวนห้าคน ซึ่งแต่งตั้งโดยออมสิน ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตร นายกรัฐมนตรี ที่ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ และผู้แทนจากสำนักงาน เป็นอนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการสนับสนุนมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (1) กำหนดแผนปฏิบัติการบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้านเวียนของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

ับการพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้เป็นไปตามแนวทางให้หมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา

(2) สนับสนุนและพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด ในการทำหน้าที่ให้การสนับสนุนด้านวิชาการและการจัดการแก่งกองทุนอย่างมีประสิทธิภาพ

(3) บูรณาการแผนงาน โครงการ กิจกรรม และงบประมาณ เพื่อสนับสนุนการดำเนินการของกองทุน

(4) ปรับปรุง แก้ไข ระเบียบ ข้อบังคับกองทุนตามแผนงาน โครงการของรัฐซึ่งมีวัตถุประสงค์ใกล้เคียงกับกองทุน เพื่อเอื้ออำนวยให้กลุ่มหรือองค์กรในหมู่บ้าน สามารถรวมกองทุนอื่นกับกองทุนได้ตามวัตถุประสงค์

(5) แต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อช่วยดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสนับสนุน

(6) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

หมวด 4 คณะกรรมการสนับสนุนการติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัด

ให้มีคณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน ปลัดจังหวัด เป็นรองประธาน ผู้แทนคณะกรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งจากประธานกรรมการและผู้แทนหน่วยงานระดับจังหวัด ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาธารณสุขจังหวัด เริงรัดพัฒนาชนบทจังหวัด ประชาสัมพันธ์จังหวัด หัวหน้าสำนักงานจังหวัด ผู้ทรงคุณวุฒิจากองค์กรประชาชนจำนวนห้าคน และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นจำนวนห้าคน ซึ่งแต่งตั้งโดยประธานกรรมการเป็นอนุกรรมการ และพัฒนาการจังหวัด เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดอาจจัดตั้งศูนย์ประสานงานคณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด เพื่อทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ

สำหรับกรุงเทพมหานคร ให้คณะกรรมการดังกล่าวตามวรรคแรก ประกอบด้วยปลัดกรุงเทพมหานคร เป็นประธาน ผู้แทนการเคหะแห่งชาติ ผู้แทนคณะกรรมการซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากประธานกรรมการ ผู้แทนหน่วยงานระดับจังหวัด ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม กรมประชาสัมพันธ์ ธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ผู้ทรงคุณวุฒิจาก

องค์กรประชาชนจำนวนห้าคน และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นจำนวนห้าคนเป็นอนุกรรมการ ผู้อำนวยการ
สำนักพัฒนาชุมชน เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

เพื่อให้คณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (1) รับขึ้นทะเบียนกองทุนตามระเบียบและวิธีปฏิบัติที่คณะกรรมการกำหนด
 - (2) ให้ความเห็นผลการประเมินความพร้อมของกองทุน ซึ่งผ่านการประเมินของคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอร่วมกับชุมชนตามระเบียบหรือวิธีปฏิบัติที่คณะกรรมการกำหนด
 - (3) สนับสนุนให้เกิดการเตรียมความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง
 - (4) ติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานของกองทุนในจังหวัด ให้เป็นไปตามระเบียบหรือวิธีปฏิบัติที่คณะกรรมการกำหนดเพื่อให้เกิดความโปร่งใสและบรรลุดูความสำเร็จและวัตถุประสงค์
 - (5) ประสานความร่วมมือเพื่อสนับสนุนด้านวิชาการและการจัดการให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของกองทุนในจังหวัด
 - (6) จัดทำระบบข้อมูลเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนต่าง ๆ ในจังหวัดเพื่อเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์แก่ประชาชนและส่วนที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ทราบ
 - (7) รายงานผลการดำเนินงานของกองทุนในจังหวัดให้คณะกรรมการทราบตามระเบียบหรือวิธีปฏิบัติที่คณะกรรมการกำหนด
 - (8) แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อช่วยดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด
 - (9) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการสนับสนุนมอบหมาย
- หมวด 5 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- กรรมการกองทุนต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังนี้
- (1) เป็นผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสองปี ก่อนวันที่ได้รับคัดเลือกเป็นกรรมการกองทุน
 - (2) เป็นผู้บรรลุนิติภาวะ โดยมีอายุสี่สิบปีบริบูรณ์
 - (3) ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบ เสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน ไม่คิดการพนัน ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด และ ไม่มีประวัติเสียทางด้าน การเงิน ตลอดจนยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย
 - (4) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
 - (5) ไม่เคยได้รับโทษจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท

(6) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดแต่รอการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษในกรณีผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ยกเว้นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สินและผิดฐานบุกรุก

(7) ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือสร้างความเสียหายอย่างร้ายแรงทางราชการ องค์กร หรือหน่วยงานที่สังกัด

(8) ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เสียสิทธิตามมาตรา 68 วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

(9) ไม่เป็นผู้ที่เคยพ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการกองทุนตามข้อ 20 (3) และ (4)

คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. บริหารจัดการกองทุน รวมทั้งตรวจสอบ กำกับ ดูแล จัดสรรผลประโยชน์ของเงินกองทุน เพื่อสอดคล้องและเกื้อกูลกับกองทุนอื่น ๆ ที่มีอยู่แล้วในหมู่บ้าน
 2. ออกระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์หรือวิธีการเกี่ยวกับการบริหารกองทุนที่ไม่ขัดแย้งกับระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด และต้องได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิก
 3. รับสมาชิกและจัดทำทะเบียนสมาชิก ทั้งที่เป็นกลุ่ม องค์กรชุมชน หรือปัจเจกบุคคลในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง
 4. ดำรงและจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ อุตสาหกรรมครัวเรือนและวิสาหกิจชุมชน ในเขตท้องที่หรือชุมชนเมืองนั้น ตลอดจนสำรวจและจัดทำข้อมูลดังกล่าวของกองทุนอื่น ๆ ที่มีอยู่แล้วในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง
 5. พิจารณาการให้กู้เงินตามระเบียบ หลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด
 6. ทำนิติกรรมสัญญา หรือ ดำเนินการกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับภาระผูกพันของกองทุน
 7. จัดหรือเรียกประชุมสมาชิกตามที่กำหนดหรือ ได้ตกลงกัน หรือตามที่สมาชิกจำนวน ไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของสมาชิกทั้งหมดลงลายมือชื่อทำหนังสือร้องขอ และจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่รับคำร้อง
 8. จัดทำบัญชีและส่งมอบเงินที่ได้รับการจัดสรร ดอกผล ผลตอบแทน หรือรายได้ที่เกิดขึ้นจากเงินที่ได้รับการจัดสรรจากคณะกรรมการคืนให้แก่กองทุน ให้ครบเต็มตามจำนวนที่ได้รับอนุมัติให้เบิกจ่าย ในกรณีที่คณะกรรมการมีหนังสือหรือคำสั่งเป็นที่สุดเนื่องจาก คณะกรรมการกองทุน ไม่ปฏิบัติตามหรือบริหารจัดการกองทุนให้เป็นไปตามระเบียบหรือข้อบังคับ ที่กองทุนกำหนด
 9. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการกำหนดหรือมอบหมาย
- กรรมการกองทุนมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสองปี

ในกรณีที่กรรมการกองทุนพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้คณะกรรมการกองทุนประกอบ
ด้วยกรรมการกองทุนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ และให้คณะกรรมการกองทุนจัดให้มีการคัดเลือกบุคคลเข้า
ดำรงตำแหน่งแทนกรรมการกองทุนซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่
กำหนดไว้ในข้อ 16 ภายในระยะเวลาสามสิบวัน

กรรมการกองทุนซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับคัดเลือกอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่ง
เกินสองวาระติดต่อกันมิได้

นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระแล้ว กรรมการกองทุนพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) คณะกรรมการกองทุนมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงเกินกว่าสองในสามของจำนวน

กรรมการกองทุนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

- (4) ที่ประชุมสมาชิกมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงเกินกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิก

ทั้งหมด

- (5) มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ 17 (4) (5) (6) และ (7)

- (6) คณะกรรมการให้ออก เนื่องจากมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าขาดคุณสมบัติและมี

ลักษณะต้องห้ามตามข้อ 17

ในกรณีที่กรรมการกองทุนพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ คณะกรรมการกองทุนอาจแต่งตั้ง
บุคคลจากสมาชิกเข้าดำรงตำแหน่งกรรมการกองทุนแทนก็ได้ และให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งแทนอยู่ใน
ตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

ให้นำบทบัญญัติในข้อ 19 วรรคสาม มาใช้บังคับกับกรรมการกองทุนซึ่งพ้นจากตำแหน่ง
ตาม (2) และ (3)

ให้คณะกรรมการกองทุนเลือกกรรมการด้วยกันเป็นประธานกรรมการกองทุน รอง
ประธานกรรมการกองทุน เภรัญญิกกองทุน และเลขานุการกองทุน

การประชุมคณะกรรมการกองทุนต้องมีกรรมการมาประชุมเกินกึ่งหนึ่งของจำนวน
กรรมการกองทุนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ในขณะนั้น จึงจะเป็นองค์ประชุม

ถ้าประธานกรรมการกองทุนไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธาน
กรรมการกองทุนทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการกองทุนและรองประธาน
กรรมการกองทุนไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการ
คนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

หมวด 6 กองทุนและสมาชิกกองทุน

กองทุนหมู่บ้านและกองทุนชุมชนเมือง อาจประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังนี้

- (1) เงินที่ได้รับจัดสรรจากคณะกรรมการ
- (2) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้โดยปราศจากภาระผูกพัน
- (3) เงินกู้ยืม
- (4) ดอกผลหรือผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากกองทุน
- (5) เงินฝากสัจจะและเงินรับฝาก
- (6) เงินค่าหุ้น
- (7) เงินสมทบจากกลุ่มหรือองค์กรสมาชิก
- (8) เงินและทรัพย์สินอื่น ๆ ตามระเบียบวาระที่กองทุนกำหนด

สมาชิกกองทุน ประกอบด้วยบุคคลธรรมดาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านนั้นและมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อบังคับของกองทุน

การรับสมัครสมาชิกและการขาดจากสมาชิกภาพของสมาชิก ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์เงื่อนไขและวิธีการที่กองทุนกำหนด ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความต้องการและการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองเป็นหลัก

คณะกรรมการกองทุนสามารถกำหนดระเบียบเกี่ยวกับการส่งเสริมสนับสนุน ให้สมาชิกถือหุ้นของกองทุนหรือมีเงินฝากสัจจะไว้ที่กองทุน

ในการชำระค่าหุ้น สมาชิกอาจชำระเป็นเงิน ทรัพย์สิน หรือแรงงานตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

ให้มีการประชุมใหญ่สามัญประจำปีผู้ถือหุ้นอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งภายในกำหนดระยะเวลาสิบห้าวัน นับจากวันที่กรรมการกองทุนพ้นจากตำแหน่งวาระ เพื่อพิจารณาผลการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนและรับรองคณะกรรมการกองทุนที่ได้รับเลือกใหม่

วิธีการในการเรียกประชุมให้เป็นไปตามที่กองทุนกำหนด โดยคำนึงถึงจารีตประเพณีของแต่ละหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

นอกจากประชุมใหญ่สามัญประจำปีแล้ว คณะกรรมการกองทุน อาจเรียกประชุมวิสามัญเมื่อใดก็ได้ เมื่อมีเหตุต้องขอมติหรือขอความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิกตามระเบียบนี้ หรือเมื่อคณะกรรมการกองทุนจะเห็นสมควร

ในการประชุมสมาชิกต้องมีสมาชิกมาประชุม ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

สมาชิกจะมอบอำนาจเป็นหนังสือให้บุคคลอื่นมาประชุมแทนคนก็ได้ แต่ผู้รับมอบอำนาจนั้นจะรับมอบอำนาจจากสมาชิกเกินกว่าหนึ่งรายมิได้

การประชุมคราวใดมีสมาชิกมาประชุม ไม่ครบองค์ประชุม ให้นำการประชุมอีกครั้งหนึ่งภายในสิบห้าวันนับแต่วันนัดประชุมครั้งแรก ในการประชุมครั้งหลังถ้ามิใช่เป็นการประชุมใหญ่สามัญประจำปี เมื่อมีสมาชิกมาประชุม ไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดก็ให้ถือเป็นองค์ประชุม

หมวด 7 การกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

สมาชิกตามข้อ 18 (3) ที่ประสงค์จะขอกู้เงินจากกองทุนต้องจัดทำคำขอกู้โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน โดยให้อื่นคำขอกู้ดังกล่าวต่อคณะกรรมการกองทุนให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาเงินกู้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจในการอนุมัติเงินกู้รายหนึ่ง ไม่เกินจำนวนสองหมื่นบาท

ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติเห็นควรอนุมัติเงินกู้รายใดเกินกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่งให้คณะกรรมการกองทุนเรียกประชุมสมาชิกเพื่อให้สมาชิกพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป แต่ทั้งนี้การอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งต้อง ไม่เกินจำนวนห้าหมื่นบาท

การอนุมัติเงินกู้ฉุกเฉิน ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาตามความเหมาะสมและจำเป็น

ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติอนุมัติเงินกู้ยืมตามคำขอทั้งหมดหรือบางส่วน ให้บันทึกความเห็นในแบบคำขอกู้ยืมเงิน พร้อมทั้งส่งสำเนาแบบคำขอกู้ยืมเงินตลอดจนเงื่อนไขและรายละเอียดในการอนุมัติเงินกู้ แจ้งให้ผู้ขอกู้และธนาคารรับทราบ โดยเร็ว

ให้คณะกรรมการกองทุนแต่งตั้งผู้แทนกรรมการกองทุนอย่างน้อยสองคน เป็นผู้แทนคณะกรรมการกองทุน ในการทำสัญญากู้ยืมเงินกับผู้ขอกู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้

ให้ผู้ขอกู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ เปิดบัญชีออมทรัพย์กับธนาคาร และแจ้งหมายเลขบัญชีออมทรัพย์ให้คณะกรรมการกองทุนรับทราบ โดยเร็ว

คณะกรรมการกองทุนอาจเรียกหลักประกันเงินกู้ ไม่ว่าจะเป็นบุคคลหรือทรัพย์สินตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

ให้คณะกรรมการกองทุนกำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนเงินฝากและเงินกู้เป็นอัตราที่แน่นอนตามความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิก โดยคำนึงถึงจรรยาบรรณ และสภาพเศรษฐกิจและสังคมในหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นหลัก และปิดประกาศอัตราดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนดังกล่าวอย่างเปิดเผย

การกำหนดระยะเวลาชำระคือเงินกู้ ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาตามความเหมาะสมแห่งสัญญาเงินกู้แต่ละราย การชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนให้ผู้กู้ชำระให้แล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปี นับแต่วันที่ทำสัญญา

การชำระคือเงินกู้หรือเงินลงทุนทุกประเภท ผู้กู้หรือผู้ที่นำเงินไปลงทุนจะต้องนำเงินไปส่ง
ธนาคาร และนำหลักฐานการส่งชำระคืนเงินกู้หรือเงินลงทุน ไปมอบให้คณะกรรมการกอง
ทุนเป็นหลักฐานในการจัดทำบัญชีหรือดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

ในกรณีที่ผู้กู้ผิดสัญญาไม่ชำระคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนตามเงื่อนไขที่
แนบไว้ในสัญญากู้ยืมเงิน ให้ผู้กู้เสียเบี้ยปรับตามจำนวนที่ระเบียบหรือข้อบังคับที่กองทุนกำหนด
ไว้แน่นอนสำหรับจำนวนที่ขาดหรือค้างชำระ เว้นแต่ผู้กู้ได้รับอนุญาตให้ผ่อนผันการชำระหนี้
คณะกรรมการกองทุนอาจพิจารณายกเลิกหรือปรับลดเบี้ยปรับให้แก่ผู้กู้รายหนึ่งรายใดก็ได้
เมื่อเหตุผลอันสมควร และด้วยความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิกด้วยเสียงเกินกึ่งหนึ่ง หรือ
เป็นการอื่น ๆ ตามระเบียบที่กองทุนกำหนด

ในกรณีที่ผู้กู้มิได้เริ่มดำเนินการตามวัตถุประสงค์ในการขอกู้ยืมเงินหรือเมื่อมีหลักฐานอัน
เชื่อได้ว่าผู้กู้ นำเงิน ไปใช้นอกกรอบวัตถุประสงค์โดยปราศจากเหตุผลอันสมควร ให้คณะ
กรรมการกองทุนมีอำนาจยกเลิกสัญญาและเรียกคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนที่ค้างชำระ
เต็มจำนวนได้โดยทันที

หมวด 8 การทำบัญชีและการตรวจสอบ

ให้คณะกรรมการกองทุนจัดทำบัญชีของกองทุนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะ
กรรมการกำหนดอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง และแจ้งให้สมาชิกทราบ รวมทั้งให้จัดทำสรุปการ
ดำเนินงานประจำปีรายงานต่อคณะกรรมการอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

คณะกรรมการกองทุนต้องจัดให้มีระบบการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการบริหารจัดการ
การเงิน การบัญชี และการพัสดุ โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบของสมาชิกเป็นหลัก

คณะกรรมการอาจแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลที่เห็นสมควรเป็นผู้ตรวจสอบกองทุน เพื่อ
ทำหน้าที่ตรวจสอบและประเมินผลการบริหารจัดการกองทุนและการดำเนินงานของคณะกรรมการ
กองทุนได้ตามที่เห็นสมควร ในกรณีนี้ให้คณะกรรมการกองทุนมีหน้าที่อำนวยความสะดวกในการ
ปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบกองทุน

ให้คณะกรรมการกองทุนจัดทำรายงานการเงินตามแบบที่คณะกรรมการกำหนด และส่ง
ให้ผู้ตรวจสอบบัญชีที่คณะกรรมการกำหนดภายในระยะเวลาสามสิบปีนับแต่วันสิ้นปีทางบัญชีของ
ทุกปี

ให้คณะกรรมการกองทุนแต่งตั้งผู้ตรวจสอบบัญชีกองทุน เพื่อทำหน้าที่ประเมินผลการใช้
จ่ายเงินและทรัพย์สินของกองทุน โดยให้แสดงความคิดเห็นเป็นข้อวิเคราะห้ว่าการใช้จ่ายดังกล่าว

เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ประหยัด และได้ผลตามเป้าหมายเพียงใด และให้ทำบันทึกรายงานผลการ
สอบบัญชีต่อคณะกรรมการกองทุน พร้อมทั้งจัดพิมพ์เผยแพร่ต่อสมาชิกและสาธารณชน

หมวด 9 บทเฉพาะกาล

ในวาระเริ่มแรกในส่วนของหมู่บ้าน ให้ผู้ใหญ่บ้านเรียกประชุมหัวหน้าครัวเรือนเพื่อเปิด
เวทีชาวบ้าน ในการดำเนินการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนในมีคณะกรรมการสนับสนุนระดับ
อำเภอเป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ ตลอดจนสนับสนุนให้การเลือกสรรดำเนิน ไปด้วยความ โปร่งใส
บริสุทธิ์ ยุติธรรม

การประชุมตามวรรคหนึ่ง ผู้มาประชุมจะต้องมีหัวหน้าครัวเรือนจำนวน ไม่น้อยกว่าสามใน
สี่ของครัวเรือนทั้งหมดในหมู่บ้าน ทั้งนี้ หัวหน้าครัวเรือนอาจมอบหมายให้ผู้แทนครัวเรือนเข้า
ประชุมแทนได้

เมื่อที่ประชุมกำหนดวิธีการเลือกแล้วเสร็จ ให้ผู้ใหญ่บ้านและประชาคมหมู่บ้านตลอดจน
คณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอสนับสนุนให้การเลือกคณะกรรมการกองทุนเป็น ไปตาม
มติของเวทีชาวบ้าน

ในส่วนของชุมชนเมืองให้ประธานคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอเป็นผู้ทำหน้าที่
แทนผู้ใหญ่บ้านตามวรรคแรก

เมื่อครบกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่กรรมการกองทุนตามข้อ 41 เข้าดำรงตำแหน่ง
ให้กรรมการกองทุนจับสลากออกจำนวนกึ่งหนึ่งของคณะกรรมการกองทุน

3. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

เพื่อให้การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านหนองคู เป็น ไปด้วยความคล่องตัวมีประสิทธิภาพ
รวมทั้งเอื้อประ โยชน์ต่อสมาชิก โดยรวม จึงเห็นสมควรกำหนดระเบียบเกี่ยวกับการดำเนินงาน
ของกองทุนหมู่บ้านหนองคู ไว้ดังนี้

1. ที่ตั้ง

เลขที่ 5/3 หมู่ที่ 3 ต.กฤษณา อ.สีคิ้ว จ. นครราชสีมา รหัสไปรษณีย์ 30140

โทรศัพท์ 044 - 418174

2. วัตถุประสงค์การจัดตั้งกองทุน

- (1) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้กับสมาชิก
- (2) เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ด้วยวิธีการถือหุ้น การฝากเงินสัจจะและเงินรับ
- (3) เพื่อให้บริการเงินกู้แก่สมาชิก
- (4) เพื่อพัฒนาจิตใจสมาชิกให้เป็นคนดี มีคุณธรรม 5 ประการ

3. แหล่งที่มาของกองทุน ประกอบด้วยเงินสดและทรัพย์สินดังนี้

- (1) เงินที่ได้รับจัดสรรจากคณะกรรมการ
- (2) เงินกู้ยืม
- (3) ดอกผลหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่เกิดขึ้นจากเงินกองทุน
- (4) ค่าธรรมเนียมแรกเข้า
- (5) เงินฝากสัจจะและเงินรับฝาก
- (6) เงินค่าหุ้น
- (7) เงินหรือทรัพย์สินอื่นๆที่กองทุน ได้รับ โดยไม่มีเงื่อนไขผูกพัน หรือภาระ

คิดค้นอื่นใด

4. คุณสมบัติของสมาชิก

(1) เป็นผู้ที่พำนัก หรือพักอาศัยอยู่ในหมู่บ้านเป็นระยะเวลา ไม่น้อยกว่าหกเดือน ก่อนการจัดตั้งกองทุน

(2) เป็นผู้ที่มีนิสัยอันดีงาม มีความรู้ ความเข้าใจ เห็นชอบด้วยหลักการของกองทุน และสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของกองทุน

(3) เป็นผู้พร้อมที่จะปฏิบัติตามระเบียบของกองทุน

(4) เป็นผู้ที่คณะกรรมการกองทุน ได้มีมติเห็นชอบให้เข้าเป็นสมาชิก

(5) อุดม เสียสละ และเห็นแก่ประโยชน์ของกองทุนเป็นสำคัญ

(6) มีเงินฝากสัจจะร่วมกัน

(7) ประพฤติตนดี ไม่เสพหรือเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

(8) จะต้องเป็นผู้ที่ไม่มีประวัติการค้างชำระหนี้

5. การสมัครเข้าเป็นสมาชิก

(1) ยื่นคำขอสมัครเป็นสมาชิกกองทุน ได้ที่คณะกรรมการกองทุน

(2) ผู้ที่มีคุณสมบัติตามข้อ 6 สามารถยื่นความจำนงหรือสมัครเข้าเป็นสมาชิกของกองทุน ได้ปีละ 1 ครั้ง โดยสามารถสมัครเป็นสมาชิกได้ทั้งในลักษณะปัจเจกบุคคลและกลุ่มหรือองค์กรชุมชนแล้วแต่ความสมัครใจของผู้สมัครสมาชิก สมัคร ได้ครอบครัวละ 1 คน

(3) ผู้ที่สมัครเป็นสมาชิกกองทุนต้องมีอายุ 20 – 60 ปี ต้องมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน

(4) ในกรณีที่หัวหน้าครัวเรือนมีอายุเกินที่ระเบียบข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้าน กำหนดให้หัวหน้าครัวเรือนนั้นทำหน้าที่มอบอำนาจให้สมาชิกในครัวเรือนสมัครแทนได้

(5) คณะกรรมการกองทุนเป็นผู้พิจารณาว่าจะรับบุคคลหนึ่งบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิก

โดยชอบธรรม

6. การฟื้นฟูสภาพจากการเป็นสมาชิก ตามเหตุต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- (1) ตาย
- (2) ลาออกและได้รับอนุมัติให้ลาออกจากคณะกรรมการกองทุน
- (3) วิกลจริต จิตฟั่นเฟือน หรือถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ
- (4) ที่ประชุมใหญ่สมาชิกมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงสองในสามของผู้ร่วมประชุม
- (5) จงใจฝ่าฝืนระเบียบกองทุนหรือแสดงตนเป็นปรปักษ์หรือไม่ให้ความช่วยเหลือ

หรือร่วมมือกับกองทุนไม่ว่าด้วยประการใด

- (6) จงใจปิดบังความจริงอันควรแจ้งให้ทราบในใบสมัครสมาชิก
- (7) นำทรัพย์สินของกองทุนไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ที่ได้รับไว้
- (8) มีลักษณะและหรือคุณสมบัติไม่ตรงกับข้อ 6

7. ค่าธรรมเนียม / สัจจะ / เงินรับฝาก

- (1) คณะกรรมการคิดค่าธรรมเนียมแรกเข้ารายละ 25 บาท
- (2) เงินฝากสัจจะ สมาชิกทุกคนต้องฝากเงินสัจจะทุก ๆ เดือน ในวงเงิน ไม่ต่ำกว่า 30

บาท และสูงสุดไม่เกิน 500 บาทต่อเดือน

- (3) เงินรับฝาก สมาชิกสามารถนำเงินมาฝากได้ รายละ ไม่เกิน 2,000 บาท โดยได้รับ

ดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 5 บาทต่อปี

8. คุณสมบัติ / หน้าที่ของคณะกรรมการกองทุน

สมาชิกจะพิจารณาเลือกบุคคลที่เหมาะสม มีความรู้ และ ความชำนาญ เพื่อเป็นคณะกรรมการกองทุน ภายใต้ระบอบประชาธิปไตย จำนวนสิบห้าคน ประกอบด้วย ประธานกรรมการกองทุน รองประธานกรรมการกองทุน เลขานุการ เหรัญญิก ผู้ตรวจสอบภายใน และประชาสัมพันธ์

สำหรับคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน ให้เป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (1) บริหารจัดการกองทุน ตรวจสอบ กำกับ ดูแล จัดสรรผลประโยชน์ของเงินกองทุน
- (2) ออกระเบียบข้อบังคับหรือหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการบริหารกองทุน
- (3) รับสมาชิกและจัดทำทะเบียนสมาชิก
- (4) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ตามที่คณะกรรมการกองทุนกำหนดหรือมอบหมาย

ประธานกรรมการกองทุนมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (1) เป็นประธานในการประชุมคณะกรรมการกองทุน

(2) เรียกประชุมคณะกรรมการกองทุน

(3) แต่งตั้งคณะกรรมการกองทุนเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งตามมติหรือตามที่คณะกรรมการกองทุนมอบหมาย

(4) ปฏิบัติงานหน้าที่อื่น ๆ ตามข้อบังคับและมติของคณะกรรมการกองทุน

รองประธานกองทุนมีอำนาจหน้าที่ คือ ทำหน้าที่แทนประธานกรรมการกองทุนเมื่อประธานไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือเมื่อประธานกรรมการกองทุนมอบหมายให้ทำการแทน

เหรียญกษาปณ์มีหน้าที่รวบรวมจัดเก็บ ดูแลรักษาเงินทุนและรายได้ของกองทุนรวมทั้งการจัดทำบัญชี พร้อมทั้งควบคุมการใช้จ่ายเงินกองทุนให้เป็นไปอย่างรอบคอบและเกิดประโยชน์สูงสุด

เลขานุการกองทุนมีหน้าที่ติดต่อประสานงานทั่วไป นัดประชุมกรรมการกองทุน จัดและทำบันทึกรายงานการประชุม ตลอดจนรายงานผลการดำเนินงานของกองทุน

ผู้ตรวจสอบภายในมีหน้าที่ตรวจสอบบัญชี กำกับ ดูแล เงินกองทุนให้เป็นไปตามมติที่คณะกรรมการกองทุนกำหนด รวมทั้งประเมินผลการดำเนินงานของกองทุน

ประชาสัมพันธ์มีหน้าที่ผลิตเอกสาร สิ่งพิมพ์ ให้ข่าวสารแก่สมาชิกและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

กรรมการกองทุนอื่น ๆ ให้มีหน้าที่ตามคณะกรรมการกองทุนกำหนดมอบหมาย

9. การชำระคืนเงินกู้ / ดอกเบี้ย / ค่าปรับ

ให้ผู้กู้ส่งคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยภายใน 1 ปี อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 1 บาทต่อเดือน (12 บาทต่อปี)

ค่าปรับในกรณีที่ผู้กู้ผิดสัญญาเงินกู้ ให้ผู้กู้เสียเบี้ยปรับร้อยละศูนย์จุดห้าต่อวัน เว้นแต่ผู้กู้ได้รับอนุญาตให้ผ่อนผันการชำระหนี้จากคณะกรรมการ

10. การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี เมื่อสิ้นปีทางบัญชีของกองทุนและได้ปิดบัญชีตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไปแล้ว ปรากฏว่ากองทุนมีกำไรสุทธิ คณะกรรมการกองทุนจะนำกำไรสุทธิมาจัดสรรได้ ดังนี้

(1) เป็นเงินเฉลี่ยคืนให้แก่ผู้กู้ 10 %

(2) เป็นทุนการศึกษาให้เด็กเรียนดี และการพัฒนาอาชีพของประชากรในหมู่บ้าน 5 %

(3) เป็นทุนเพื่อสมทบกองทุน 15 %

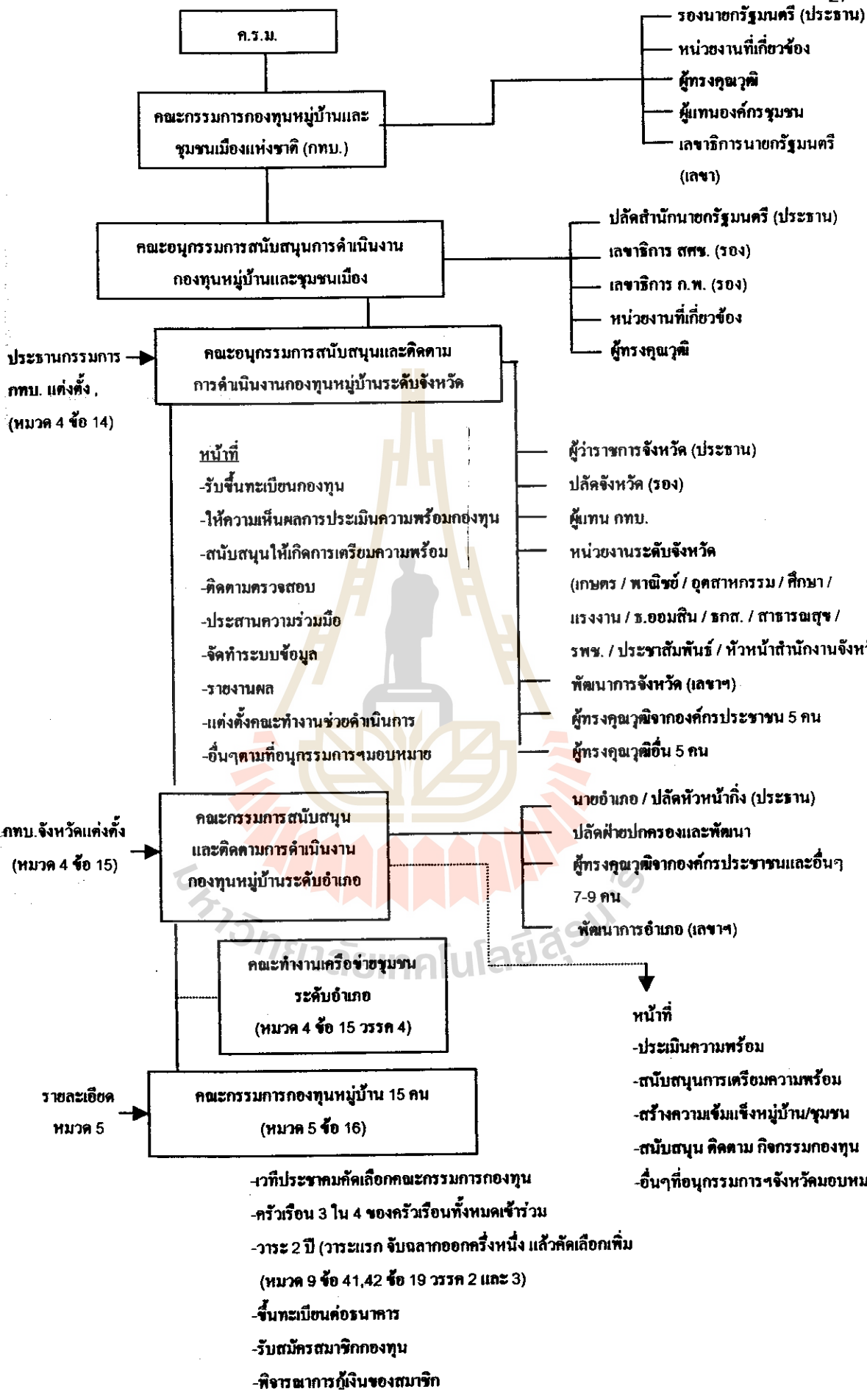
(4) เป็นทุนสาธารณประโยชน์ของหมู่บ้าน 15 %

(5) เป็นเงินตอบแทนแก่คณะกรรมการกองทุน 30 %

(6) เป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานกองทุน 25 %

สรุป ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ซึ่งสามารถสรุปเป็นหลัก
เกณฑ์และแนวทางปฏิบัติในการบริหารกองทุน ดังนี้

แบบติดตามและสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ในการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองต่าง ๆ ในส่วนของคณะกรรมการกองทุนมาช่วยในการประเมินความพร้อม ซึ่งกระบวนการคัดเลือกกรรมการกองทุน ต้องเป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 หมวดที่ ๕ บทเฉพาะกาล ข้อ 41 กล่าว

1. ให้ผู้ใหญ่บ้านเรียกประชุมครัวเรือนละ 1 คน เพื่อเปิดเวทีชาวบ้านและคัดเลือกคณะกรรมการ (ซึ่งคณะกรรมการต้องมีคุณสมบัติตามข้อ 17) โดยมีคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอเป็นผู้ให้คำปรึกษาตลอดจนสนับสนุนให้การคัดเลือกดำเนินไปด้วยความโปร่งใส บริสุทธิ์

ยุติธรรม

2. ผู้เข้าร่วมประชุมต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่าสามในสี่ของครัวเรือนทั้งหมดในหมู่บ้าน

3. เมื่อที่ประชุมกำหนดวิธีการคัดเลือกเสร็จแล้ว ให้ผู้ใหญ่บ้านและประชาคมหมู่บ้าน

ตลอดจนคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอสนับสนุนให้การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนเป็นไปตามมติที่ประชุม

4. ในส่วนของชุมชนเมืองให้ประธานคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอทำหน้าที่แทนผู้ใหญ่บ้าน

สำหรับคุณสมบัติตามข้อ 17 ของระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 กรรมการกองทุนต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังนี้

1. เป็นผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน และอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสองปี ก่อนวันที่ได้รับเลือกเป็นกรรมการกองทุน

2. เป็นผู้ที่บรรลุนิติภาวะ โดยมีอายุสี่สิบปีบริบูรณ์

3. ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบ เสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน ไม่ติดการพนัน ไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และ ไม่มีประวัติเสียหายด้านการเงิน

4. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

5. ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท

6. ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิด แต่รอการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษ

ในความคิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ยกเว้นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สิน และ ความผิดฐานบุกรุก

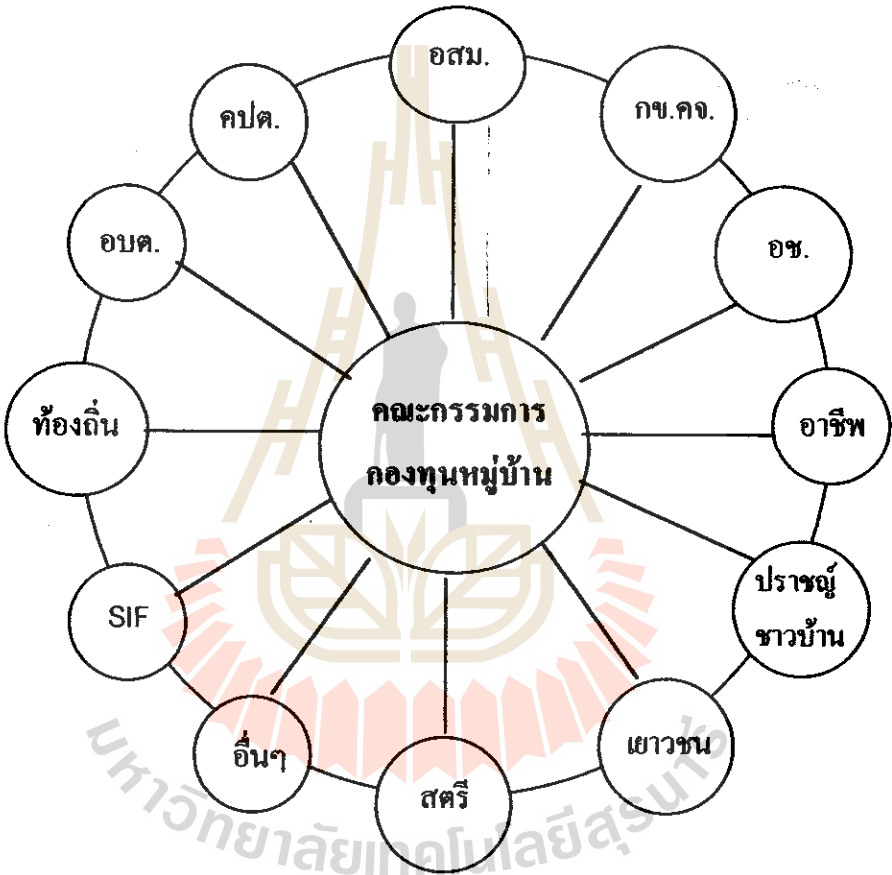
7. ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือ ไม่ออกจากราชการ

8. ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เสียสิทธิตามมาตรา ๖๘ วรรคสองของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

9. ไม่เป็นผู้ที่เคยพ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการกองทุนตามข้อ 20 (3) และ (4)

แนวทางในการจัดตั้งคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

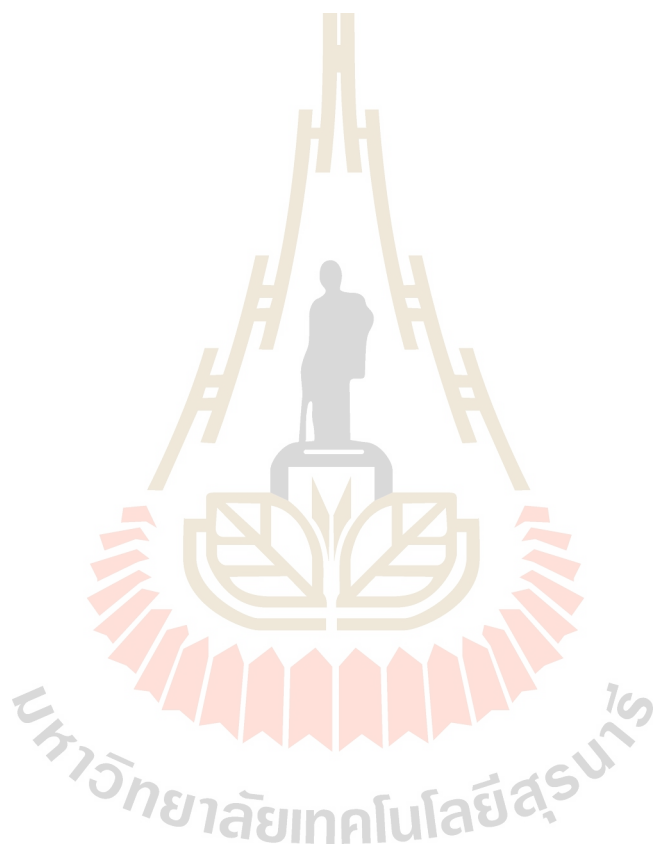

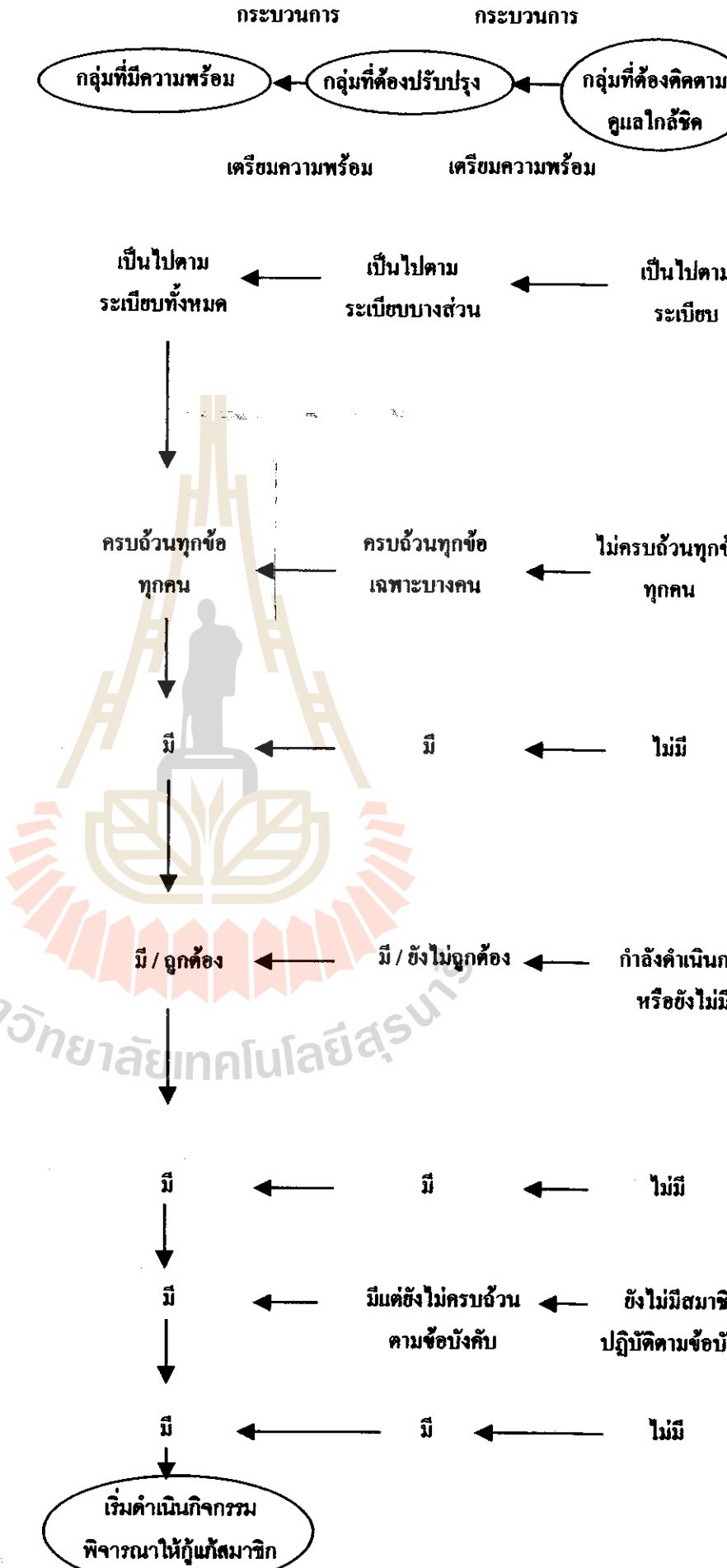
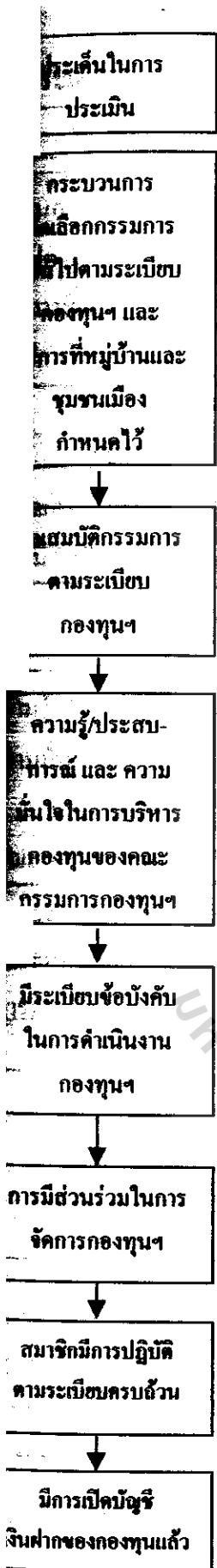
แผนภาพที่ 4 แนวทางในการจัดตั้งคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 9 คน อาจมาจากบุคคลหรือผู้นำกลุ่มองค์กรต่างๆ , ผู้นำท้องถิ่น , ผู้นำตามธรรมชาติ , ปราชญ์ชาวบ้าน โดยการจัดเวทีประชาคมในหมู่บ้านเพื่อคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

5. **แบบคำขอขึ้นทะเบียนประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง**

วัตถุประสงค์สำคัญในการขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองคือ เพื่อให้คณะกรรมการระดับอำเภอ ร่วมกับ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านร่วมกัน ประเมินความพร้อมตามสภาพความเป็นจริงซึ่งจะประเมินด้านต่าง ๆ ดังนี้

ประเด็น ตัวชี้วัดและเกณฑ์การชี้วัด

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การชี้วัด
<p>จำนวนการคัดเลือกกรรมการ ไปตามระเบียบกองทุนฯ และการที่หมู่บ้านชุมชนเมือง กำหนดไว้</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. องค์ประชุม 2. เลือกตามมติของที่ประชุม 3. วันที่เลือกคณะกรรมการกองทุน 	<p>ถูกต้องตามข้อ ๔๑ ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๔</p>
<p>คุณสมบัติกรรมการ ตามระเบียบกองทุนฯ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. คุณสมบัติครบถ้วนทุกข้อ/ทุกคน 2. คุณสมบัติครบถ้วนทุกข้อเฉพาะบางคน 3. คุณสมบัติไม่ครบถ้วนทุกข้อ / ทุกคน 	<p>ถูกต้องตามข้อ ๑๗ ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๔</p>
<p>ความรู้/ประสบการณ์และ ความมั่นใจในการบริหาร กองทุนของ คณะกรรมการกองทุนฯ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีประสบการณ์บริหารกองทุน 2. ไม่มี 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ตั้งแต่ ๕ คนขึ้นไป 2. ต่ำกว่า ๕ คน หรือ ไม่มี
<p>มีระเบียบข้อบังคับใน การดำเนินงานกองทุนฯ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. มี / ถูกต้อง 2. มียังไม่ถูกต้อง 3. กำลังดำเนินการ หรือยังไม่มี 	<p>การตรวจสอบเอกสารหลักฐานให้ ต้องตามระเบียบคณะกรรมการว่า ด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุน หมู่บ้าน พ.ศ. ๒๕๔๔</p>
<p>การมีส่วนร่วม ในการ จัดการกองทุนฯ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีสมาชิก ไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งของ ครัวเรือนในหมู่บ้านหรือชุมชน 2. ไม่มี 	<ol style="list-style-type: none"> 1. กลุ่ม/องค์กรชุมชนในหมู่บ้าน หรือชุมชน ไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่ง เป็นสมาชิกแล้ว 2. ยังไม่มีกลุ่ม/องค์กรชุมชนในท บ้านหรือชุมชนเป็นสมาชิก
<p>สมาชิกมีการปฏิบัติ ตามระเบียบครบถ้วน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. มี 2. มีแต่ยังไม่ครบถ้วนตามข้อบังคับ 3. ยังไม่มีสมาชิกปฏิบัติปฏิบัติตามข้อ บังคับ 	<p>การตรวจสอบเอกสารหลักฐานให้ ต้องกับระเบียบ ข้อบังคับของกอง หมู่บ้านหรือกองทุนชุมชนเมือง</p>
<p>มีการเปิดบัญชีฝาก ของกองทุนแล้ว</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. มี 2. ไม่มี 	<p>การตรวจสอบเอกสารหลักฐานโดย ธนาคาร</p>

งที่ 1 เอกสารข้อมูลที่ใช้ในการประเมินความพร้อมคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชน

หัวข้อประเมิน	เอกสารข้อมูลใช้ในการประเมิน
<p>วัตถุประสงค์กรรมการ ระเบียบกองทุนฯ และวิธีการ และชุมชนเมืองกำหนดไว้</p>	<p>- แบบขอขึ้นทะเบียนฯ (กทบข.๒) ส่วนที่ ๒ ข้อ ๑,๒,๓, - แบบ กทบข.๑</p>
<p>กรรมการตามระเบียบกองทุนฯ</p>	<p>- แบบขอขึ้นทะเบียนฯ (กทบข.๒) ส่วนที่ ๒ ข้อ ๔ และข้อ ๖ - แบบ กทบข.๑</p>
<p>ประสบการณ์และความมั่นใจ หารกองทุนฯของคณะกรรมการ</p>	<p>- แบบขอขึ้นทะเบียนฯ (กทบข.๒) ส่วนที่ ๒ ข้อ ๔ ส่วนที่ ข้อ ๑ และข้อ ๑๐</p>
<p>อบังคับในการดำเนินงานกองทุนฯ</p>	<p>- แบบขอขึ้นทะเบียนฯ (กทบข.๒) ส่วนที่ ๓ ข้อ ๑,๒ และ ๓ โดยการตรวจสอบหลักฐานจากธนาคาร</p>
<p>ร่วมในการจัดการกองทุน</p>	<p>- แบบขอขึ้นทะเบียนฯ (กทบข.๒) ส่วนที่ ๔ ข้อ ๑,๒,๓ และ</p>
<p>การปฏิบัติตามระเบียบครบถ้วน</p>	<p>- แบบขอขึ้นทะเบียนฯ (กทบข.๒) ส่วนที่ ๔ ข้อ ๒ และ ๓ โดยการตรวจสอบหลักฐานจากธนาคาร</p>
<p>บัญชีฝากของกองทุนแล้ว</p>	<p>- แบบขอขึ้นทะเบียนฯ (กทบข.๒) ส่วนที่ ๔ ข้อ ๓ โดยการตรวจสอบหลักฐานจากธนาคาร</p>

๖. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จะพิจารณาเงินกู้ให้กับผู้กู้โดยต้องดำเนินการตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 หมวด 7 ว่าด้วยการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

1. สมาชิกที่ประสงค์จะขอกู้เงินจากกองทุนต้องจัดทำคำขอกู้โดยระบุวัตถุประสงค์การใช้อย่างชัดเจน โดยยื่นคำขอกู้ดังกล่าวต่อคณะกรรมการกองทุนให้คณะกรรมการพิจารณาตามหลักเกณฑ์ที่กองทุนกำหนด

2. คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจในการอนุมัติกู้ยืมหนึ่ง ไม่เกินจำนวนสองหมื่นบาท ในกรณีที่เกินสองหมื่นบาท ต้องเรียกประชุมสมาชิกเพื่อให้สมาชิกวินิจฉัยชี้ขาด แต่ทั้งนี้การอนุมัติเงินกู้ยืมหนึ่งต้องไม่เกินห้าหมื่นบาท

กรณีกองทุนหมู่บ้านหนองคูมีเกณฑ์ในการพิจารณาเงินกู้ ดังนี้

1. ประเภทการกู้ยืมต้องนำไปใช้จ่ายในกิจกรรม ต่อไปนี้
 - (1) การพัฒนาอาชีพ
 - (2) การสร้างงาน
 - (3) การสร้าง / หรือเพิ่มรายได้
 - (4) ลดรายจ่าย
 - (5) อื่นๆ ตามคณะกรรมการเห็นสมควร
2. สมาชิกที่ขอกู้เงินจะต้องจัดทำโครงการเพื่อขอกู้เงิน โดยระบุวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน
3. ลักษณะ โครงการที่ขอกู้ ต้องเป็น โครงการที่สามารถดำเนินการ ได้จริง มีความเป็นไปได้ทางการตลาด และสามารถเห็นได้ว่าคุ้มค่าแก่การลงทุน
4. วงเงินกู้ให้แก่สมาชิกรายละ ไม่เกินสองหมื่นบาท ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติเห็นชอบอนุมัติเงินกู้ให้รายใดเกินสองหมื่นบาท คณะกรรมการกองทุนจะเรียกสมาชิกเพื่อให้สมาชิกวินิจฉัยชี้ขาด แต่ทั้งนี้การอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งต้องไม่เกินห้าหมื่นบาท

7. หลักเกณฑ์การประเมินโครงการรูปแบบการประเมิน จีพี โมเดล

1. รูปแบบการประเมินแบบชีพท์โมเดล

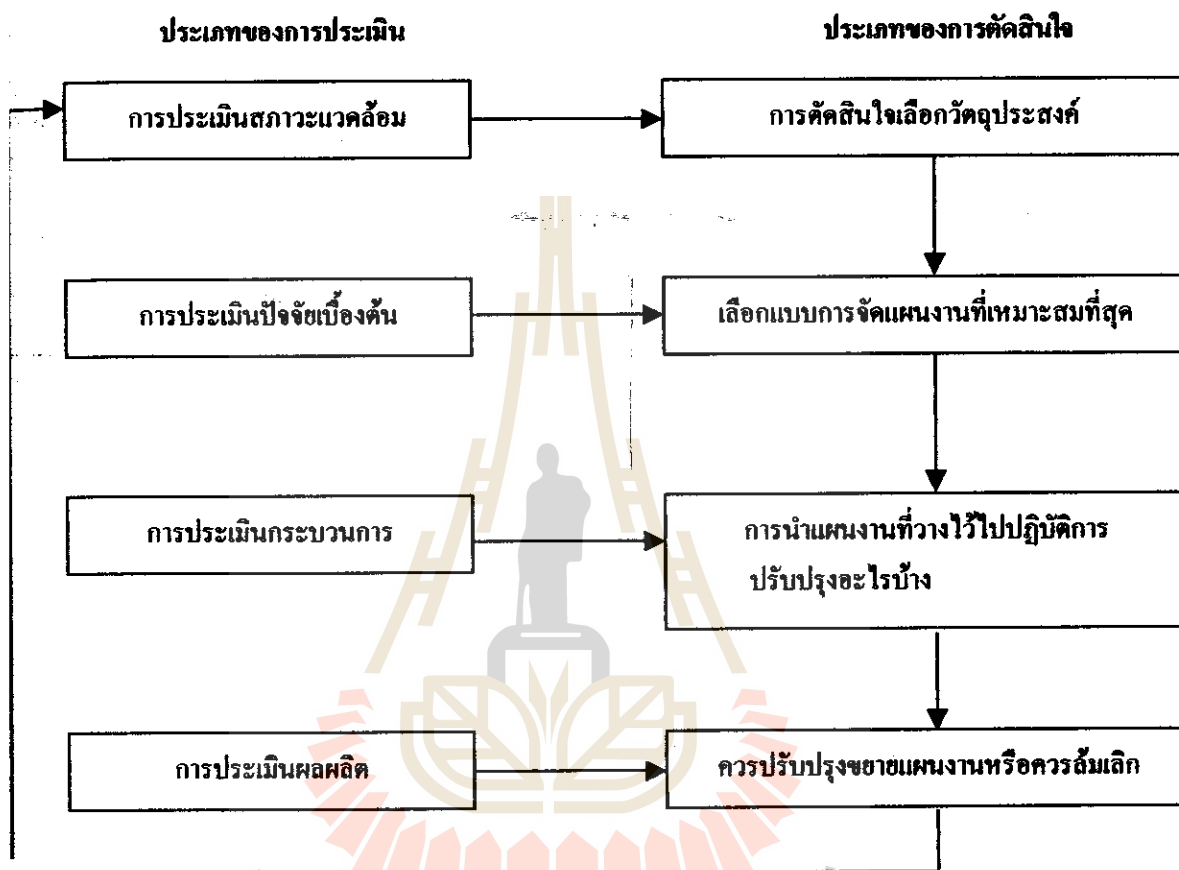
จำเนียร สุขหลาย และคณะ ได้สรุปรูปแบบการประเมินแบบชีพท์ โมเดล ในหนังสือ "รวมบทความทางการประเมิน โครงการ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, (บรรณาธิการ), 2544 : 223-234)

แบบจำลองประเภทนี้ไม่เพียงแต่ประเมินว่า บรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่เท่านั้นแต่ยังเป็น การประเมินเพื่อให้รายละเอียดต่าง ๆ เพื่อช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการอีกด้วย โดยเฉพาะ การประเมินผลโครงการประชุม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบการประเมินความก้าวหน้าเพื่อบ่งชี้จุดเด่น จุดด้อยของการประชุม เพื่อนำผลไปปรับปรุงกิจกรรมแผนการประชุมได้ทันที่ และมีการ ประเมินรวมสรุปหลังโครงการประชุมสิ้นสุดแล้วเพื่อบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์ของ โครงการประชุมแบบ ใดลองที่เหมาะสม ที่จะใช้เป็นกรอบความคิดในการประเมินแบบชิป จึงเป็นที่นิยมใช้ ทั้งนี้ เพราะ นักประเมินจะได้ข้อดีข้อบกพร่อง และประสิทธิภาพของโครงการที่จะประเมินได้เป็นอย่างดี ซึ่ง นับได้ว่าเป็นการรับข่าวสารแบบสะสม ช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารเป็นอย่างมาก ทั้งยังเป็น แบบจำลองที่เข้าใจง่าย สะดวกในการปฏิบัติ จึงเป็นที่นิยมกว้างขวาง

แบบจำลองชิปจะประเมินในด้านต่าง ๆ ดังนี้ คือ

1. การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation) ซึ่งจะช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับ การวางแผนในการกำหนดวัตถุประสงค์
2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับ โครงสร้าง เพื่อ กำหนดรูปแบบของโครงการ
3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการตัดสินใจในด้านการ ประยุกต์ ใช้ เพื่อควบคุมการดำเนินการของ โครงการ
4. การดูประเมินผลผลิต (Product Evaluation) จะช่วยในการตัดสินใจเพื่อตัดสินใจและดู ผล สำเร็จของโครงการ

สรุปความสัมพันธ์ของประเภทการประเมินและประเภทของการตัดสินใจ
 แผนภาพที่ 6 ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินกับการตัดสินใจในแบบจำลองซิป
 (สมหวัง ทิริชานูวัฒน์ 2525.)

การนำเอาแบบจำลองซิปไปใช้ประเมินทำได้ในโครงการ 3 ลักษณะ คือ

1. จัดหาโครงการ ศึกษาให้ประจักษ์ว่ามีปัญหาอะไรที่น่าจะทำ
2. โครงการที่มีอยู่แต่ยังไม่ได้ลงมือดำเนินการ
3. โครงการในระหว่างที่กำลังดำเนินการอยู่

การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง เพื่อให้การบริหารงานกองทุนหมู่บ้านมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเพื่อพัฒนากองทุนให้ยั่งยืน สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติจึงสนับสนุนจัดตั้ง โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ โดยให้ทุนการศึกษาแก่ วมจิตเพื่อการศึกษาหลักสูตรการจัดการและประเมินโครงการ โดยเนื้อหาหลักสูตรเน้นการปฏิบัติ ้นจริงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง และมุ่งเน้นการบริหารการจัดการ การเงิน การบัญชี การจัดทำ ครงการ การวิเคราะห์โครงการ การวิจัย และการประเมินโครงการ

ผลที่ได้รับจาก โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชน ึ่งมีคือ

- (1) ก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ แก่บัณฑิตว่างงาน ซึ่งเป็นการช่วยกระตุ้น เศรษฐกิจระดับล่างอีกวิธีหนึ่ง
- (2) ช่วยสร้างศักยภาพและยกระดับการศึกษาของบัณฑิตให้มีทักษะในการบริหารจัดการ ึ่งเป็นการช่วยพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อีกทางหนึ่ง
- (3) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีประสิทธิ ภาที่ยั่งยืน
- (4) เป็นการสนับสนุนบัณฑิตให้เกิดจิตสำนึกความรักท้องถิ่นและรับผิดชอบต่อสังคมนำ ไปสู่การนำความรู้มาพัฒนาชุมชนบ้านเกิด
- (5) บัณฑิตรู้จักมีส่วนร่วมกับชุมชนท้องถิ่น ก่อให้เกิดความเหนียวแน่นสามารถเข้ากับคน ในชุมชนได้

9. เอกสารหลักวิชาอื่นๆ

- การวิจัยชุมชน
- การประเมินเพื่อพัฒนา

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ

การประเมินครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบความจริง 4 ประการ ดังที่ระบุไว้แล้วใน

วัตถุประสงค์ในบทที่ 1 เพราะฉะนั้นในบทที่ 3 จึงมี 9 ด้าน ดังนี้

1. รูปแบบการประเมินและเครื่องมือ
2. ตัวชี้วัด แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล
3. ตัวชี้วัดบริบทและตัวแปรที่ศึกษา
4. ตัวชี้วัดประเมิน โครงการ โดยภาพรวมและตัวแปรที่ศึกษา
5. ตัวชี้วัดผลการทดลองวิธีการใหม่และตัวแปรที่ศึกษา
6. ตัวชี้วัดการประมวลเทคนิควิธีและตัวแปรที่ศึกษา
7. ตัวชี้วัดอื่น ๆ ที่เกิดขึ้น
8. ข้อจำกัดของการทำสารนิพนธ์ (ถ้ามี)
9. การแจกแจงตัวแปรและลักษณะค่าของตัวแปร

9.1 เพื่อทราบ โอกาสและความน่าจะเป็นที่การดำเนินการ กองทุนหมู่บ้านจะบรรลุตามเป้าหมายของโครงการว่ามีมากน้อยเพียงใด

9.2 เพื่อทราบถึง SWOT คือ จุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาสที่หน่วยงานจะพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Opportunity) และแรงกดดัน (Treat) ที่จะบั่นทอนความเจริญก้าวหน้า

9.3 เพื่อทราบว่า ได้เกิดองค์การเครือข่ายการเรียนรู้หรือไม่ จากกระบวนการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้

9.4 เพื่อทราบตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน

1. รูปแบบการประเมินและเครื่องมือ

1.1 รูปแบบการประเมิน

1) หลักการพื้นฐานของการประเมินเป็นการประเมินตามรายงานสภาพจริง หรือที่เรียกกันว่า "Authentic Evaluation"

2) การตัดสินใจคุณค่า ความเด่น ความค้อย ไม่ใช่เป้าหมายสำคัญของการประเมิน แต่อาจทำในเชิงชี้แนะสำหรับตัวบ่งชี้บางตัวเท่านั้น

3) การกำหนดเกณฑ์สำหรับการตัดสินค้าของตัวบ่งชี้จะไม่กระทำไว้ล่วงหน้า แต่จะทำการเก็บข้อมูลก่อนสำหรับตัวบ่งชี้ทุกตัว แล้วจึงค่อยพิจารณาว่าควรกำหนดเกณฑ์ ตัดสินค้า สำหรับตัวบ่งชี้ใดบ้างแล้วจึงค่อยพิจารณาตัดสินค้าตามเกณฑ์นั้น ส่วนตัวบ่งชี้ที่ไม่มีการกำหนดเกณฑ์ ก็เสนอผล โดย ไม่มีการตัดสินค้า แต่เป็นการรายงานผลข้อมูลตามสภาพจริง

4) รูปแบบการประเมินเป็นการประเมินเชิงระบบซึ่งตรงกับ ซิปท์ โมเดล (CIPP Model Context – Input – Process – Product) แบบจำลองซิปท์ โมเดล ซึ่งจะประเมินด้านต่าง ๆ ดังนี้ คือ (ตรงตามแผนภูมิเชิงระบบที่ได้แสดงไว้ในบทที่ 1 ของสารนิพนธ์นี้)

4.1 การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินสภาพทั่วไปของชุมชนท้องถิ่น คำว่า "บริบท" หมายถึง สภาพแวดล้อม ซึ่งอยู่รอบๆ หน่วยระบบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง นั้น

4.2 กระประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินปัจจัยนำเข้าทั้งปวงของหน่วยระบบการบริหารจัดการและของหน่วยระบบกิจการของผู้กู้

4.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินกระบวนการของทั้งสองหน่วยระบบ คือหน่วยระบบบริหารจัดการกองทุนและหน่วยระบบกิจการของผู้กู้

4.4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิตทั้งหมดที่เกิดขึ้นในหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ และหน่วยระบบการดำเนินการของผู้กู้แต่ละราย

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้าน ได้แก่ แบบรายงานต่าง ๆ (บร.) และแบบเก็บข้อมูลอื่นๆ เพิ่มเติม เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีดังนี้

- 1) แบบรายงาน บร. 1 (แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน)
- 2) แบบรายงาน บร. 2 (แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน)
- 3) แบบรายงาน บร. 3 (แบบรายงานความรู้ ความเข้าใจ ทักษะคิดที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
- 4) แบบรายงาน บร. 4 (แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน)
- 5) แบบรายงาน บร. 5 (แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
- 6) แบบรายงาน บร. 6 (แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและ

7) แบบรายงาน บร. 7 (แบบรายงานผลการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็ง
 ชุมชนในทัศนะของประชาชน)

8) แบบรายงาน บร. 8 (โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์)

9) แบบรายงาน บร. 9 (แบบบันทึกการสัมภาษณ์)

10) แบบรายงาน บร. 10 (แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน)

11) แบบรายงาน บร. 11 (แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี)

12) แบบรายงาน บร. 12 (การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน)

ตัวชี้วัด แหล่งข้อมูล และวิธีการเก็บข้อมูล

2.1 ตัวชี้วัด

ในการกำหนดตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
 นี้ผู้ทำสารนิพนธ์ได้กำหนดตัวชี้วัดตามกรอบความคิดทฤษฎีเชิงระบบหรือตามกรอบการ
 ประเมินแบบ ซิปป์ โมเดล (CIPP Model) ดังที่กล่าวไว้ในบทที่ 1

ตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้
 ประกอบด้วย

2.1.1 ตัวชี้วัดของหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้ (หน่วย
 ระบบ A) ได้แก่

- 1) ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator)
- 2) ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า (Input Indicator)
- 3) ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process Indicator)
- 4) ตัวชี้วัดผลผลิต (Product Indicator)

2.1.2 ตัวชี้วัดของหน่วยระบบการดำเนินงานของผู้ดูแลราย (หน่วยระบบ
 3) ได้แก่

- 1) ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator)
- 2) ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า (Input Indicator)
- 3) ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process Indicator)
- 4) ตัวชี้วัดผลผลิต (Product Indicator)

2.2 แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล

แนวทางดำเนินงานด้านข้อมูล ในการทำสารนิพนธ์ไม่ได้เน้นความเคร่งครัดในวิธีวิจัยมุ่งควบคุมการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลแต่มุ่งให้ได้เนื้อหาสาระ และข้อหลักวิชาที่รวมมามาได้ คั้งนั้น จึงไม่ได้แสดงวิธีการ โดยละเอียดในการเก็บข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการเก็บข้อมูล สำหรับแต่ละตัวชี้วัดขึ้นอยู่กับลักษณะและธรรมชาติของตัวชี้วัดนั้นๆ ทั้งตัวชี้วัดของหน่วยระบบบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้ดูแล และตัวชี้วัดของหน่วยระบบ การดำเนินกิจการของผู้ดูแลราย

วิธีการที่ใช้เก็บข้อมูลและการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ ประกอบด้วยหลายวิธี ได้แก่

1) การสังเกต (Observation) เพื่อให้ทราบข้อมูลเบื้องต้น โดยตรงของชุมชนและสภาพที่กสภาวะการณ์ที่เป็นจริงตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้นและรวบรวมเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเชิงบังเอิญ มาบันทึกไว้เป็นข้อมูลเบื้องต้น

2) การสัมภาษณ์ ซึ่งได้พบปะกับผู้ให้ข้อมูล โดยตรง เป็นวิธีที่เหมาะสมในการศึกษาชุมชนที่มีผู้ไม่รู้หนังสือมากหรือความรู้น้อย

3) การใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ตามแบบรายงาน (บร.1-12) ซึ่งส่วนมากในแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended Question) คือเปิดโอกาสให้ผู้ตอบได้ตอบอย่างอิสระ เพื่อให้ทราบเจตคติหรือความคิดเห็น

4) การศึกษาจากผู้รู้และแหล่งวิชาการต่างๆ ทั้งที่เป็นบุคคล เช่น พัฒนาการอำเภอและเอกสารข้อมูลต่างๆที่หน่วยราชการได้ศึกษาไว้แล้ว เช่น ผลการสำรวจ

5) การสำรวจ (Surveys) เป็นการศึกษาชุมชนโดยใช้วิธีทางวิทยาศาสตร์เข้าช่วยทางมีระบบซึ่งอาจใช้วิธีอื่น ๆ ร่วมกัน เช่น การทำแผนที่ การถ่ายรูป การสืบประวัติ

6) การจัดเวทีชาวบ้าน

วิธีสังเคราะห์ข้อมูล ในการสังเคราะห์ข้อมูลที่เก็บมาได้หลายวิธีต่าง ๆ ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลในเรื่องเดียวกันมาประมวลเข้าด้วยกัน ถ้าพบว่า มีข้อแตกต่างก็ทำการตรวจสอบกับแหล่งที่มาหรือแหล่งอื่นที่มีความเชื่อถือได้ จากนั้นจึงนำมาเรียบเรียงและจัดเกล้า

ได้ประเด็นที่ชัดเจน ดังปรากฏในบทที่ 4

ตัวชี้วัดบริบทและตัวแปรที่ศึกษา

ตัวชี้วัดบริบท หมายถึง ตัวชี้วัดสภาพแวดล้อมของหน่วยระบบ A เป็นสำคัญ

ตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบกองทุนหมู่บ้าน แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

3.1 บริบทระดับประเทศ เช่นสภาพของดิน, ป่าไม้ สภาพศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น และตัว

เรื่องอื่น ๆ ในแบบรายงาน บร.1

ตัวชี้วัดบริบทระดับประเทศ หรือ ตัวชี้วัดบริบทรอบนอก ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

1. ความยากจนของประเทศ
2. นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมและวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม (SMEs)
3. ภาวะ การณ์ขาดดุลการค้าของประเทศ
4. สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน
5. ความเคียดแค้นและการเป็นหนี้สินของประชาชน
6. บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท บางคน เรียกว่า ความล้มเหลวของท้องถิ่นชนบท
7. ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ
8. อื่น ๆ

3.2 บริบทระดับท้องถิ่น เช่น สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน / ชุมชนนี้ สภาพป่าและหนอง-น้ำสภาพที่ดินทำกินของชาวบ้านในหมู่บ้าน / ชุมชนและตัวบ่งชี้อื่น ๆ ในแบบรายงาน บร. 1

ตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่น หรือตัวชี้วัดบริบทภายในท้องถิ่น ประกอบไปด้วย ตัวแปรตาม บร. 1 ดังต่อไปนี้

1. ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน/ชุมชน
2. สภาพปัจจุบัน
3. ด้านเศรษฐกิจทั้งหมู่บ้าน/ชุมชน
4. ด้านวัฒนธรรม
5. ข้อมูลด้านอื่น ๆ

5.1 ลักษณะบางประการด้านเศรษฐกิจและอาชีพ เช่น การมีหนี้สินของชาวบ้าน การมีที่ทำกินของตนเอง, การเช่าที่ทำกิน การมีทัศนคติอยากได้สิ่งนั้น สิ่งนี้จนต้องขายทรัพย์สินเดิมหรือกู้หรือยืมสิน, การตลาดสำหรับผลผลิต, และระดับฐานะทางการเงินหรือสินทรัพย์

5.2 วัฒนธรรมประเพณี หรือแบบแผนการดำเนินชีวิตที่เด่น ๆ ของท้องถิ่น/ชุมชน

5.3 ลักษณะบางประการที่เป็นศักยภาพในด้านดี ซึ่งจะเอื้อต่อการสร้างความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนให้แก่ชุมชน เช่น ความสามัคคี ความขยัน การมีแหล่งท่องเที่ยว การมีแหล่งอาหาร เป็นต้น

5.4 ลักษณะบางประการที่สื่อแสดงถึงความไม่เข้มแข็งของชุมชน/ท้องถิ่น เช่น

ภาระที่ถึงถิ่น การแตกแยกของครอบครัว ความไม่สามัคคี โรคภัยประจำท้องถิ่น เป็นต้น

ตัวชี้วัดการประเมินโครงการโดยภาพรวมและตัวแปรที่ศึกษา

โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยภาพรวมตามแนวคิดระบบประกอบไปด้วย 2 หน่วยระบบ ดังนี้

1. หน่วยระบบ A หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้
2. หน่วยระบบ B หน่วยระบบการดำเนินงานกิจการของผู้กู้แต่ละราย

ดังนั้นในการกำหนดตัวชี้วัดเพื่อที่จะประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจึงขึ้นไปตามกรอบความคิดทฤษฎีที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ซึ่งได้รายการตัวชี้วัด ดังนี้

ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ A

หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ ประกอบไปด้วยตัวชี้วัดจำนวน 4 หมวด คือ

1. ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator) สำหรับตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบ A นี้

ก็คือ ตัวชี้วัดที่กล่าวมาแล้ว ในตอนที่ 3

2. ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- 2.1 นโยบายของรัฐบาลด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น
- 2.2 เงิน 1 ล้านบาท
- 2.3 คณะกรรมการหมู่บ้าน
- 2.4 เงินที่ผู้กู้ชำระคืน
- 2.5 ผู้สมัครขอกู้
- 2.6 บัณฑิตกองทุน
- 2.7 ทุนสะสมของหมู่บ้าน

3. ตัวชี้วัดกระบวนการของหน่วยระบบ A ประกอบไปด้วย ตัวแปร ดังต่อไปนี้

- 3.1 การคัดเลือกผู้กู้
- 3.2 การแนะนำวิธีทำธุรกิจ
- 3.3 การรับชำระหนี้
- 3.4 การทำบัญชี

3.5 การช่วยหาตลาด

3.6 บทบาทนักศึกษาภาคทฤษฎี

4. ตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

4.1 ผลโดยตรง (Immediate Result) ได้แก่ ตัวแปร

4.1.1 จำนวนผู้กู้

4.1.2 ยอดเงินกู้

4.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact)

4.2.1 จำนวนผู้ที่กู้ได้

4.2.2 จำนวนทุนสะสมของหมู่บ้าน

4.2.3 การขยายกิจการของผู้กู้

4.2.4 การเกิดกิจการใหม่ ๆ ขึ้นในท้องถิ่น

4.3 ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact)

4.3.1 กองทุนหมู่บ้านมีศักยภาพและความเข้มแข็ง

4.3.2 ท้องถิ่นมีเครือข่ายการเรียนรู้

4.3.3 ท้องถิ่นมีเครือข่ายการตลาด

4.3.4 ท้องถิ่นมีภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจ

4.3.5 นักศึกษากองทุนผ่านงาน

ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ B

หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย ประกอบไปด้วยตัวชี้วัดจำนวน 4 หมวด คือ

1. ตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบ B แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1.1 ตัวชี้วัดบริบทระดับประเทศ ซึ่งเป็นตัวชี้วัดบริบทเทคนิคเดียวกับ ตัวชี้วัดระดับประเทศของหน่วยระบบ A (ตามที่กล่าวแล้วในตอนต้นที่ 3)

1.2 ตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่น ซึ่งเน้นตัวชี้วัดบริบทเทคนิคเดียวกับ ตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่นของหน่วยระบบ A (ตามที่กล่าวมาแล้วในตอนต้นที่ 3)

1.3 ตัวชี้วัดบริบทเฉพาะตัว ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

1.3.1 ความรู้ความสามารถของผู้กู้และครอบครัว

1.3.2 ทรัพย์สินของผู้กู้และเครือญาติ

1.3.3 หนี้สินธนาคารของผู้กู้

1.3.4 หนี้สินนอกระบบของผู้กู้

- 1.3.5 อาชีพหลักของผู้กู้
- 1.3.6 รายได้ของครอบครัว
- 1.3.7 ประสบการณ์ในการดำเนินกิจการ
2. ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้
 - 2.1 เงินที่กู้มาได้
 - 2.2 เงินอื่นๆ
 - 2.3 สถานที่ และวัสดุคิบ
 - 2.4 เทคนิควิธีทำงาน
 - 2.5 กำลังทำงาน
3. ตัวชี้วัดกระบวนการของหน่วยระบบ B ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้
 - 3.1 การทำกิจการดูวิธี
 - 3.2 การหาตลาดที่ดี
 - 3.3 การหาวัสดุคิบที่ดี
 - 3.4 การทำบัญชี
 - 3.5 การวิเคราะห์ประเมิน
4. ตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ B แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้
 - 4.1 ผลโดยตรง (Immediate Result) ได้แก่
 - 4.1.1 รายได้เป็นเงิน
 - 4.1.2 ผู้กู้ได้ผลผลิตเป็นสิ่งที่ของ
 - 4.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact)
 - 4.2.1 ผู้กู้ได้ขยายกิจการ
 - 4.2.2 ผู้กู้ได้ทำกิจการด้วยเทคนิควิธีที่ดีขึ้นอันเนื่องมาจากการได้ศึกษา

ค้นคว้าด้วยตนเอง

- 4.3 ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact) ได้แก่
 - 4.3.1 ผู้กู้มีการพึ่งตนเอง
 - 4.3.2 ผู้กู้มีศักยภาพและมีความเข้มแข็งในกิจการของตนเองอย่างยั่งยืน
 - 4.3.3 การกลับคืนถิ่นของประชาชน

กล่าวโดยสรุป ตัวชี้วัดการประเมินโครงการ โดยภาพรวมของหน่วยระบบ A และหน่วยระบบ B นั้น มีความเชื่อมโยงต่อกัน เช่น ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A บางตัว ต้องพึ่งผลผลิตของ

หน่วยระบบ B คือ รายได้เป็นเงิน ผู้ดูแลรายต้องส่งคืนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ดังนั้นเงินที่ผู้ชำระคืนเป็นตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A

ความสำเร็จของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้น ต้องประเมินทั้ง 2 หน่วยระบบเพราะหน่วยระบบ A ประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับผลผลิตที่ได้จากหน่วยระบบ B กล่าวคือ ถ้าหน่วยระบบการดำเนินงานของผู้ดูแลประสบความสำเร็จ เงินที่ผู้ชำระคืนก็จะส่งเข้าไปเป็นปัจจัยนำเข้าให้แก่หน่วยระบบ A มากขึ้น ในทำนองคล้ายกันกับผลผลิตของหน่วยระบบ A คือ ยอดเงินกู้ที่ให้กับผู้กู้ ถ้าออกไปสู่คนดีและมากพอ หน่วยระบบ B จะประสบความสำเร็จด้วย

5 ตัวชี้วัดผลการทดลองวิธีการใหม่และตัวแปรที่ศึกษา

การทดลองวิธีการใหม่ หมายถึง การนำวิธีปฏิบัติงาน (Process) แบบใหม่ ๆ ไปใช้กับระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้ดูแลระบบการดำเนินงานของผู้ดูแลราย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.1 ตัวชี้วัดผลการทดลองวิธีการใหม่ในหน่วยระบบ A คือหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้ดูแล ประกอบด้วยตัวแปร ดังต่อไปนี้

5.1.1 การทำบัญชีแบบใหม่

5.1.2 การหาคลาดใหม่ให้กับธุรกิจ

5.2 ตัวชี้วัดผลการทดลองวิธีการใหม่ในหน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้ดูแลราย ประกอบด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

5.2.1 การใช้ปุ๋ยชนิดใหม่

6 ตัวชี้วัดการประมวลเทคนิควิธี และตัวแปรที่ศึกษา

ตัวชี้วัดการประมวลเทคนิควิธีดำเนินงาน หมายถึง การจัดกลุ่มผู้คนที่ทำกิจกรรมเดียวกันให้คิดกระบวนการวิธีการทำงาน (Work Procedure) ที่ดี ในแนวคิดเชิงระบบ โดยทำการพิจารณาตัวแปร ดังต่อไปนี้

1. การใช้ปัจจัยนำเข้าที่ดี
2. การมีกระบวนการที่ดี
3. การได้ผลผลิตที่ดี

1. อาชีพเลี้ยงสัตว์

- กระบือ มีจำนวน 2 ราย

(1) การใช้ปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่ จำนวนเงินที่ได้กู้ยืมจากกองทุนและทุนเดิมของเจ้าของ ในแรงงานเจ้าของในการเลี้ยงดู

(2) การมีกระบวนการที่ดี ได้แก่ การเลือกซื้อกระบือเลือกกระบือปรัก เพราะมีความแข็งแรง , มีการเลี้ยงดูเอาใจใส่ , รีบทำการรักษาเมื่อสัตว์ป่วย

(3) การได้ผลผลิตที่ดี ได้แก่ กระบือให้ลูกที่มีความสมบูรณ์ , ได้รับรายได้เป็นเงินหรือสิ่งของ , มีความพึงพอใจ

- สุกร มีจำนวน 3 ราย

(1) การใช้ปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่ จำนวนเงินที่กู้ยืมจากกองทุนและเงินอื่น ๆ จะมีวัตถุประสงค์ที่ดี , ใช้แรงงานเจ้าของเองในการเลี้ยงดู

(2) การมีกระบวนการที่ดี ได้แก่ การเลือกซื้อพันธุ์สุกร โดยเลือกซื้อลูกสุกรขุนตามสายพันธุ์ (คูร์อก , ลาทไวท์ , เรท) มีการทำความสะอาดโรงเรือนอยู่เสมอ, มีน้ำสะอาดให้ดื่ม, ขายสุกรในช่วงอายุ 8 - 10 เดือน

(3) การได้ผลผลิตที่ดี ได้แก่ สุกรมีน้ำหนักประมาณ 80 - 100 กิโลกรัม, ได้รับรายได้เป็นเงินหรือสิ่งของ

2. ทำการเกษตร

- ทำอ้อย 15 ราย

(1) การใช้ปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่ การมีพันธุ์อ้อย

(2) การมีกระบวนการที่ดี ได้แก่ การคัดเลือกพันธุ์อ้อย ควรใช้พันธุ์ดีต้านทานโรคคือพันธุ์อู่ทอง , K8892 , สุพรรณบุรี 90 , มีการไถเพื่อปรับสภาพหน้าดิน , ใส่ปุ๋ยทั้งหมด 3 ครั้ง

(3) การได้ผลผลิตที่ดี ได้แก่ หนึ่งไร่ ควรได้อ้อยประมาณ 10 ตันขึ้นไป มีค่าความหวานไม่ต่ำกว่า 10 CS ขึ้นไป

- ทำมันสำปะหลัง 18 ราย

(1) การใช้ปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่ พันธุ์มันที่ดี ปุ๋ยเคมีที่ใช้ เงินกู้ต่าง ๆ และทุนเดิมของเจ้าของ

(2) การมีกระบวนการที่ดี ได้แก่ การเลือกซื้อพันธุ์มันที่ดี คือ พันธุ์เกษตรศาสตร์ , ระยอง มีการใช้แรงงานคนหรือสัตว์กำจัดวัชพืช ปลูกโดยใช้แรงงานคนเพราะให้ผลผลิตที่ดีกว่า

(3) การได้ผลผลิตที่ดีได้แก่หัวมันขนาดใหญ่ หนึ่งไร่ ควรได้น้ำหนักประมาณ 4 ตันขึ้นไป

3. การค้าขาย 4 ราย

(1) การใช้ปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่ แรงงานเจ้าของกิจการ , สินค้ามีคุณภาพ เก็บ
 ภาษีได้นาน , ลูกค้าผู้มาซื้อของมีมาก

(2) การมีกระบวนการที่ดี ได้แก่ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้า , การทำบัญชีรายรับ
 รายจ่าย และบัญชีสิ่งของ , การรู้จักพิจารณาเลือกลูกค้าที่ซื้อสินค้าเงินเชื่อ

(3) การได้ผลผลิตที่ดี ได้แก่ ได้รับรายได้ในแต่ละเดือนไม่ควรต่ำกว่า 6,000 บาท

4. อุตสาหกรรมในครัวเรือน (ผลิตขนมปัง) จำนวน 2 ราย

(1) การใช้ปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่ แป้งและน้ำตาลคุณภาพ

(2) การมีกระบวนการผลิตที่ดี ได้แก่ การควบคุมทางด้านความสะอาด

(3) การมีผลผลิตที่ดี ได้แก่ สินค้าได้คุณภาพ และมีปริมาณตามความต้องการของ

ลูกค้า

ตัวชี้วัดอื่น ๆ ที่เกิดขึ้น

นอกจากตัวชี้วัดของหน่วยระบบ A และหน่วยระบบ B แล้ว ยังมีตัวชี้วัดอื่น ๆ คือ

1. ตัวแปรชื่อ บริบทชุมชน
2. ตัวแปรชื่อ ความเข้มแข็งของชุมชน

B ข้อจำกัดของการทำสารนิพนธ์

ข้อจำกัดของการทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ ได้แก่

1. ระยะเวลามีน้อย
2. บางข้อมูลที่ได้รับจากผู้รู้ไม่ตรงกับความเป็นจริง

9 การแจกแจงตัวแปรและลักษณะของค่าของตัวแปร

ต่อไปนี้เป็นรายการตัวแปรที่จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับการบรรลุวัตถุประสงค์ทั้ง 4 ประการของ
 การทำสารนิพนธ์ที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 1 ของเล่มสารนิพนธ์นี้ บรรดาตัวแปรที่ปรากฏในคอนนี้
 ส่วนใหญ่ได้มาจากการนำเอาตัวแปรของตอนที่ 3 ถึงตอนที่ 8 มาแจกแจงและเรียบเรียงใหม่ และจะ
 มีตัวแปรใหม่ๆ บางตัวเพิ่มขึ้น เพื่อตอบคำถามที่เพิ่มขึ้นของตอนที่ 9 พร้อมกันนี้จึง แสดงลักษณะ
 ของค่าของตัวแปร เพื่อความสะดวกแก่การเก็บข้อมูลและเขียนสรุปผล

วัตถุประสงค์ประการที่ 1 เพื่อทราบ โอกาสและความน่าจะเป็นที่การดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน
 บ้าน จะบรรลุตามเป้าหมายของ โครงการว่ามีมากน้อยเพียงใด

การเกิดกองทุน

ตัวแปร

การมีกองทุนหมู่บ้าน

ลักษณะค่าตัวแปร

- มีกองทุนอยู่แล้ว มีที่กองทุน
- มีกองทุนขึ้นมาใหม่จากเงินกองทุน 1 ล้าน
- มีกองทุนขึ้นมาใหม่จากการฝากเงินตั้งจะร่วมกัน
- มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุน

การมีความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน

ทัศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้าน

- มีบุคคลผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับกองทุนมาให้ความรู้
- มีความต้องการอยากให้เกิดกองทุนหมู่บ้าน
- มีกองทุนหมู่บ้านสามารถพัฒนาอาชีพและรายได้
- มีกองทุนหมู่บ้านสามารถช่วยลดเงินกู้ยืมจากระบบ
- เป็นการช่วยลดรายจ่าย

การมีวัตถุประสงค์กองทุน

- มีการพัฒนาอาชีพ
- มีการสร้างงาน
- มีการสร้างรายได้
- มีสวัสดิภาพของสมาชิกกองทุน
- มีความสามารถในการบริหารจัดการ

แนวโน้มความเข้มแข็งของกองทุน

- มีการพึ่งพาตนเอง
- มีผู้สนับสนุนให้เกิดกองทุน
- มีสมาชิกในชุมชนให้ความร่วมมือสมัครเป็นสมาชิกกองทุน
- มีความเข้มแข็งของชุมชน (ตามรายงาน บร.2 (ข้อ 1-12)

ยอดเงินในปัจจุบันของกองทุนหมู่บ้าน

- จำนวนสมาชิกกองทุน
- ยอดเงินคงเหลือของกองทุน 1 ล้าน
- จำนวนเงินออมของสมาชิก

๒. การมีระบบการบริหารกองทุน

ตัวแปร	ลักษณะค่าตัวแปร
คณะกรรมการบริหารกองทุน	<ul style="list-style-type: none"> - มีคณะกรรมการบริหารกองทุน - จำนวนคณะกรรมการบริหารกองทุน - มีการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุน - คณะกรรมการกองทุนมีคุณสมบัติ - มีอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุน
ระเบียบการบริหารกองทุน	<ul style="list-style-type: none"> - มีระเบียบการบริหารกองทุน - มีการร่วมกันสร้างระเบียบ - มีการรับสมัครสมาชิก
การดำเนินงานของคณะกรรมการบริหาร	<ul style="list-style-type: none"> - มีการรับเงินฝาก - มีการจัดทำบัญชีให้เป็นปัจจุบัน
การคัดสรรเงินกู้	<ul style="list-style-type: none"> - การจัดทำสัญญาและหลักประกันเงินกู้ - มีระเบียบการขอกู้ - จำนวนผู้กู้ที่ได้รับพิจารณาเงินกู้ - จำนวนผู้กู้ที่ไม่ได้รับพิจารณาเงินกู้ - จำนวนผู้กู้ที่มีความพอใจกับการพิจารณาเงินกู้
การชำระคืนเงินกู้	<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนผู้กู้ที่ไม่มีความพอใจกับการพิจารณาเงินกู้ - วิธีการชำระคืนเงินกู้ - มีกำหนดการชำระคืน - ระเบียบอัตราดอกเบี้ย
มีการจัดสรรผลประโยชน์	<ul style="list-style-type: none"> - การคิดค่าปรับล่าช้า - จำนวนยอดกองทุนสะสมจาก 1 ด้านบาท - จำนวนดอกเบี้ยที่ได้รับ - การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี

3 การมีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง และดำรงอยู่แบบเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
มีความเข้าใจเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง	- ได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง - มีความเข้าใจและยอมรับในหลักเศรษฐกิจพอเพียง
มีการปฏิบัติในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง	- มีการนำหลักการเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในการประกอบอาชีพ - มีการนำหลักการเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในการบริหารกองทุน
มีความเข้าใจในเรื่องการพึ่งตนเอง	- ได้รับความรู้เกี่ยวกับการพึ่งตนเอง - มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องการพึ่งตนเอง
มีการปฏิบัติในเรื่องพึ่งพาตนเอง	- มีการพึ่งพาตนเองทั้ง 5 ด้าน คือ ทางเทคโนโลยี, เศรษฐกิจ, ทรัพยากรจิตใจ, สังคม (สัญญา สัญญาวิวัฒน์, 2543:69-72) - มีการนำหลักการพึ่งพาตนเองมาใช้ในการประกอบอาชีพ - มีการนำหลักการพึ่งพาตนเองมาใช้ในการบริหารกองทุน
มีความเข้าใจเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น	- ได้รับความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น - มีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น
มีการปฏิบัติในเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น	- มีการนำหลักภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการบริหารกองทุน - มีการนำหลักการภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการดำเนินกิจการของผู้กู้

4 การสร้างภูมิคุ้มกันทางค้ำเศรษฐกิจและสังคม

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
การกระตุ้นให้มีภูมิคุ้มกันระดับของกองทุนโดยรวม	- มีการชี้แนะเรื่องกองทุนให้ประชาชนเข้าใจหลักการสำคัญที่ว่ากองทุนหมู่บ้านเป็นของสมาชิกทุกคน มิใช่เงินที่รัฐบาลให้ยืม

- มีความเข้าใจของสมาชิกกองทุนเกี่ยวกับการ
ดำเนินกองทุนว่าจะต้องช่วยกันรักษาเงินกองทุน
ด้วยตนเอง ถ้าผู้ที่ไม่ชำระคืนจะต้องจัดการกันเอง
ให้ได้ มิใช่รอรัฐบาลจัดการ
 - สมาชิกเห็นโอกาสในการใช้กองทุนที่ถูกต้อง
2. ภูมิคุ้มกันระดับกิจการของผู้กู้แต่ละคน
- ผู้กู้แต่ละคนมีความคิดในการดำเนินการ
ประกอบอาชีพ โดยไม่กู้หนีจากแหล่งที่ดอกเบี้ยแพง
 - ผู้กู้แต่ละคนมีความคิดในการดำเนินการประกอบ
อาชีพ โดยใช้หลักการพึ่งตนเองทางเทคโนโลยี
 - ผู้กู้แต่ละคนมีความคิดในการดำเนินการประกอบ
อาชีพ โดยคำนึงถึงการบริโภคเองและมีตลาดที่
แน่นอน
3. ประเด็นอื่น ๆ (ที่นักศึกษาคิดเอง)
- 1.5 การมีศักยภาพและมีความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น
ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1. ศักยภาพเดิมของบริบทมีมากน้อยเท่าใด
- ประวัติความเป็นมา
 - จำนวนประชากร
 - อาชีพครั้งแรกของประชากร
 - สภาพภูมิศาสตร์
 - ระบบสาธารณูปโภค
2. การดำเนินงานเท่าที่ผ่านมีศักยภาพในด้านต่าง ๆ
- 2.1 ทุนด้านการเงิน
- จำนวนเงินกองทุนในหมู่บ้าน
 - จำนวนกลุ่มต่าง ๆ และจำนวนเงิน
- 2.2 ทุนด้านทรัพยากรทางกายภาพ
- จำนวนและลักษณะประชากร
 - การประกอบอาชีพ
 - สภาพทางภูมิศาสตร์
 - ระบบสาธารณูปโภค
 - เศรษฐกิจชุมชน

2.3 ทูตทางวัฒนธรรมประเพณี

- จำนวนวัด/มัสยิด/โบสถ์
- การใช้ภาษาพื้นบ้าน

2.4 ทูตทางปัญญา

- จำนวนโรงเรียนในหมู่บ้าน
- จำนวนผู้ที่จบการศึกษาในระดับต่าง ๆ
- จำนวนนักเรียนในระดับต่าง ๆ
- จำนวนภูมิปัญญาชาวบ้าน

2.5 ผู้นำชุมชน

- มีผู้นำที่มีความรู้ ความสามารถ
- มีผู้นำที่ชาวบ้านนับถือ

3. มีความเข้มแข็งในการทำกิจการของผู้กู้

3.1 การเกษตร

- จำนวนผู้กู้ที่ดำเนินกิจการอย่างยั่งยืน

3.2 ค้าขาย

- มีการนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้

3.3 การบริการในชุมชน

3.4 อุตสาหกรรมในครัวเรือน

3.5 การลดรายจ่ายพัฒนาอาชีพ

วัตถุประสงค์ประการที่ 2 เพื่อทราบถึง SWOT คือ จุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาสที่หน่วยงานจะพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Opportunity) และแรงกดดัน (Treat) ที่จะบั่นทอนความเจริญก้าวหน้า ว่ามีอะไรบ้าง

2.1 จุดแข็งที่ส่งผลต่อการดำเนินการกองทุน

ตัวแปร

ลักษณะค่าของตัวแปร

1. มีความสามัคคีในชุมชน

- สมาชิกในชุมชนสามัคคีกัน
- สมาชิกในชุมชนให้ความร่วมมือ
- มีคณะกรรมการที่มีความสามัคคีกัน

2. การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุน

- มีใครบ้างมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุน
- มีจำนวนไม่น้อยเท่าใด

3. มีกองทุนเดิมในหมู่บ้าน

- จำนวนกองทุนเดิมในหมู่บ้าน
- จำนวนเงินสะสมในหมู่บ้าน
- จำนวนกองทุนที่ประสบความสำเร็จและยั่งยืน

4. มีคณะกรรมการที่มีคุณสมบัติ

- จำนวนคณะกรรมการที่มีคุณสมบัติ

- จำนวนคณะกรรมการที่ทำงานอย่างจริงจัง
- จำนวนคณะกรรมการที่มีความรู้ความสามารถ

2 จุดอ่อนที่ก่อให้เกิดปัญหา

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
มีการ ไม่สนับสนุนในการจัดตั้งกองทุน	- จำนวนผู้ไม่เห็นด้วยในการจัดตั้งกองทุน
มีความ ไม่พึงพอใจในการจัดตั้งกองทุน	- จำนวนผู้ที่ไม่พอใจในการตัดสินใจ
มีการนำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์	- จำนวนผู้ที่นำเงินไปใช้จ่ายไม่ตรงกับคำขอกู้
	- จำนวนผู้ที่นำเงินไปใช้จ่าย ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์
มีคณะกรรมการขาดคุณสมบัติ	- จำนวนคณะกรรมการที่ขาดความรู้
	- จำนวนคณะกรรมการที่ไม่ทำงาน
มีการ ไม่สามัคคีกัน	- จำนวนสมาชิกที่ไม่เข้าร่วมประชุม
	- จำนวนคณะกรรมการที่ไม่เข้าร่วมประชุม
	- จำนวนครั้งของความขัดแย้งระหว่างคณะกรรมการด้วยกัน
	- จำนวนครั้งของความขัดแย้งระหว่างคณะกรรมการกับสมาชิก

2.3 โอกาสที่หน่วยงานจะพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1. ความพร้อมของบุคลากร	- มีคณะกรรมการที่มีรถยนต์เพื่อการเดินทางที่สะดวก
	- มีคณะกรรมการที่มีความพร้อมที่จะเสียสละ
2. ศักยภาพของบุคลากร	- มีคณะกรรมการที่มีความรู้ความสามารถ
	- มีการฝึกอบรม เพิ่มพูนความรู้ด้านต่างๆ อย่างต่อเนื่อง

2.4 แรงกดดันหรืออันตรายที่บั่นทอนความเจริญก้าวหน้าของกองทุน

(ซึ่งเป็นเรื่องที่หน่วยงานจะต้องปรับปรุงให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน)

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
กฎระเบียบ	- มีความล้าสมัย ไม่เหมาะสม - มีความซับซ้อน
ระบบการรายงาน	- มีการทำรายงานที่ซ้ำซ้อนมากมาย จนกระทั่ง ไม่มี โอกาสทำงานที่สนับสนุนความคิดริเริ่มและแก้ไข ปัญหา - มีรูปแบบการทำรายงานที่ไม่เหมาะสม

วัตถุประสงค์ประการที่ 3 การเกิดองค์กรเครือข่ายของเรียนรู้

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1. มีเครือข่ายขององค์กรย่อยภายในชุมชน	- มีองค์ประกอบอาชีพเสริมกัน
2. มีองค์กรแหล่งความรู้ที่เสริมการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิตในชุมชน	- มีการร่วมกลุ่มต่างๆ กัน - มีหน่วยองค์กรมาให้ความรู้เรื่องการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิต
3. มีองค์กรภายนอกชุมชนที่เชื่อมโยงกับองค์กรภายในชุมชน	- มีการจัดตั้งองค์กรแหล่งความรู้ในชุมชน - มีการจัดตั้ง โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ - มีการจำหน่ายหนึ่งผลิตภัณฑ์ หนึ่งตำบลที่เชื่อมกับตำบลอื่น ๆ

วัตถุประสงค์ประการที่ 4 การค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน

4.1 ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
ความเข้มแข็งของชุมชน	- ลักษณะของค่าบนตัวแปรใน บร. 2
1. มีความสามัคคี	
2. มีความซื่อสัตย์	
3. ยกย่องคนทำดี	
4. มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	
5. มีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติม	
6. มีอาชีพสามารถเลี้ยงครอบครัวได้	

7. ครอบครัวยุคใหม่มีความอบอุ่น
8. มีการรวมตัวตั้งกลุ่มองค์กร
9. มีการประจักษ์รับฟังความคิดเห็นของสมาชิก
10. มีการช่วยเหลือสตรี เด็ก และกลุ่มผู้ด้อยโอกาส
11. มีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม
12. มีแผนงานชุมชน โดยสมาชิก

4.2 ความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะประชาชนในท้องถิ่นที่นักศึกษาได้รับผิดชอบ

ตัวแปร

ลักษณะค่าของตัวแปร

ความเข้มแข็งของชุมชน

- มีความสามัคคี
- มีความซื่อสัตย์
- มีการพึ่งพาอาศัยกัน
- มีครอบครัวที่อบอุ่น
- มีผู้นำที่ดี
- มีการประกอบกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน
- มีรายได้เพียงพอที่จะใช้จ่ายในครอบครัว

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

บทที่ 4

ผลการติดตามประเมินโครงการ

สารนิพนธ์บทที่ 4 ผลการติดตามประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ประกอบด้วยกรรายงานข้อมูลที่ได้ตามกรอบความคิดทฤษฎี ซิปป์ โมเดล (CIPP Model) ซึ่งเป็น รายงานตอนที่ 1-5 และการรายงานตามวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์แต่ละประการทั้ง 4 ประการ ซึ่งมี 6 ตอน ดังนี้

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน
2. ผลการประเมิน โครงการ โดยภาพรวม
3. ผลการทดลองวิธีการใหม่ (ถ้ามี)
4. ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู
5. ผลอื่นๆ ที่เกิดขึ้นจาก โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
6. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์ 4 ประการ อันได้แก่

6.1 เพื่อทราบ โอกาสและความน่าจะเป็นที่การดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านจะบรรลุตาม เป้าหมายของ โครงการว่ามีมากน้อยเพียงใด

6.2 เพื่อทราบถึง SWOT คือจุดแข็ง (strength) จุดอ่อน (weakness) โอกาสที่หน่วย งานจะพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (opportunity) และแรงกดดัน (treat) ที่บั่นทอนความเจริญก้าวหน้า ว่า มีอะไรบ้าง

6.3 เพื่อทราบว่า ได้เกิดองค์กรเครือข่ายของการเรียนรู้หรือไม่ จากกระบวนการทำสาร นิพนธ์ครั้งนี้

6.4 เพื่อทราบตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน

โดยที่จะใช้หลักการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Evaluation) เป็นสำคัญ ดังนั้น สำหรับตัวชี้วัดหรือตัวแปรที่ผู้ประเมิน ไม่สามารถตั้งเกณฑ์การตัดสินค่า "ดี-เลว" ก็จะนำเสนอข้อมูลสภาพจริงเท่านั้น ส่วนตัวชี้วัดที่สมควรตั้งเกณฑ์ตัดสินค่าได้ ก็จะต้องแสดงเกณฑ์นั้นอย่างชัดเจน ควบคู่ไปกับการเสนอข้อมูล และเสนอผลการตัดสินค่า

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน

1.1 บริบทประเทศ

1.1.1 ความยากจนของประเทศ

จากอดีตที่ผ่านมา เกษตรไทยส่วนใหญ่ ทำการเกษตรแบบพึ่งพาตนเองมีชีวิตความเป็นอยู่ที่
 เหนียว คือ มีปัจจัย 4 ก็เพียงพอ การดำรงอยู่ไม่ต้องพึ่งพาเงินมากนัก จุดเปลี่ยนที่เกิดขึ้นในระบบ
 เศรษฐกิจไทย เริ่มต้นตั้งแต่ปี 2504 มีการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ ทั้งนี้มีจุดหลักอยู่ที่การขยายตัว
 ทางเศรษฐกิจเป็นสิ่งสำคัญ เป็นไปตามหลักการทฤษฎีเศรษฐศาสตร์นีโอ-คลาส ที่เน้นบทบาทเอกชน
 เป็นสำคัญ มีการนำแบบอย่างการพัฒนาตามแบบประเทศตะวันตก ซึ่งมีแนวคิดทางเศรษฐกิจแบบ
 ทุนนิยมเสรี แต่ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมเสรีนี้กลับไม่เสร็จจริง มีการผูกขาดที่ไม่เป็นธรรม เกิด
 การพึ่งพาเทคโนโลยีเป็นส่วนใหญ่ ไม่เกิดการกระจายรายได้ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้คนไทยใน
 รัชนีเงินลง (ซึ่งธนาคาร โลกได้วิเคราะห์ความยากจนของคนไทย คือบุคคลที่มีรายได้ต่ำกว่าแรง
 งานขั้นต่ำของประเทศ คือต่ำกว่าวันละ 133 - 165 บาท หรือคร่าวๆละ 4,000 - 5,000 บาท/เดือน)

วิทยากร เชียงกุล โนมดิชน (2544,6) ได้กล่าวถึงสาเหตุความยากจนของคนไทย เกิดจาก
 การเปลี่ยนแปลงการพึ่งเศรษฐกิจแบบพึ่งตนเอง เข้าสู่ระบบทุนนิยม คือ ผลิตเพื่อขาย ทำให้
 เกษตรกรต้องมีการเพิ่มทุนในการซื้อปัจจัยการผลิตและสินค้าในการบริการต่างๆ ในขณะที่ต้นทุน
 ทางสังคมก็มีอยู่อย่างจำกัดมีการทำลายป่าสภาพสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีผลกระทบต่อระบบการผลิตและ
 ขณะเดียวกันก็ขาดกลไกด้านการตลาดเริ่มมีหนี้สินมากขึ้น ทำให้เสียเปรียบกลุ่มเกษตรกรที่มีฐานะ
 คือ พ่อค้า นายทุน รวมทั้งปัจจัยทางอื่น เช่น มีระบบการผูกขาดทางการเมือง ระบบอุปถัมภ์ ก่อให้
 เกิดความมั่นคงในคนกลุ่มน้อยคนส่วนใหญ่ไม่สามารถเข้าถึงทรัพยากรได้เท่าเทียม จึงนำมาซึ่ง
 ความยากจน

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2539:94-99) ได้สรุปสาเหตุสำคัญที่นำไปสู่ความยากจน
 ของครัวเรือนแก่เกษตรกร ได้แก่ ความเหลื่อมล้ำในการถือครองที่ดินนั้นคือครัวเรือนที่มีที่ดินขนาดใหญ่
 ใหญ่ย่อมจะมีกลุ่มคนที่อยู่ในภาวะยากจนน้อยกว่าผู้ที่มีที่ดินขนาดเล็ก โดยเฉพาะภาคตะวันออก
 เฉียงเหนือ พบว่าครัวเรือนที่มีที่ดินน้อยกว่า 10 ไร่ จะตกอยู่ในภาวะความยากจนร้อยละ 33.3 รอง
 ลงมาคือภาคเหนือร้อยละ 30.2 ประการต่อมาคือการที่ข้อจำกัดเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำ พบว่าครัว
 เรือนที่ประกอบกิจการเกษตรอยู่ใกล้แหล่งน้ำหรือมีระบบชลประทานที่ดี จะทำให้ระบบการผลิต
 ของฟาร์ม โอกาสที่ดีกว่า สามารถสร้างรายได้เพิ่มขึ้นและต่อเนื่องกว่าเกษตรกรที่ขาดแคลนแหล่งน้ำ
 เพื่อการเกษตร ประการที่สามคือ ประเภทของกิจการฟาร์มรวมทั้งสภาพที่ตั้งและสภาพแวดล้อม
 ของฟาร์ม พบว่าเกษตรกรที่มีอาชีพทำอย่างเดียวจะอยู่ในภาวะความยากจนมากที่สุด ในขณะที่ครัว
 เรือนที่มีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น และปศุสัตว์ จะมีภาวะความยากจนน้อยกว่าและ
 ประการสุดท้ายคือ การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนและการมีโอกาสได้รับการพัฒนาฝึกอบรม นั้น
 คือการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มีส่วนช่วยเสริมการประกอบอาชีพ การเพิ่มทักษะ การเรียนรู้และเข้า

โมเทคโนโลยีได้ด้วยตนเอง ซึ่งพบว่ากลุ่มที่มีการศึกษาค่ำกว่าภาคบังคับจะเป็นกลุ่มที่มีภาวะความกดดันมากที่สุด รองลงมาคือกลุ่มเกษตรกรที่มีอาชีพออกไปหารับจ้างภาคเกษตร

1.1.2 นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

จากภาวะวิกฤตเศรษฐกิจวิสาหกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อม หรือ SMEs (Small and Medium Enterprises) ได้รับการกล่าวถึงจากทุก ๆ ฝ่ายว่าจะเป็นกลไกสำคัญในการพลิกฟื้นฟูเศรษฐกิจ และจะเป็นจักรกลขับเคลื่อนเศรษฐกิจให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนในระยะยาว (สถาบันราชภัฏชัยภูมิ, 2544:102) และมีความเหมาะสม มีความคล่องตัวในการปรับสภาพให้เข้ากับสถานการณ์ทั่วไปของประเทศเพราะ ใช้เงินทุนต่ำกว่าวิสาหกิจขนาดใหญ่และสามารถช่วยรองรับแรงงานจากภาคอุตสาหกรรม เมื่อหมดฤดูกาลเพาะปลูก นอกจากนั้นยังเป็นแหล่งรองรับแรงงานใหม่ อันเป็นการป้องกันการอพยพของแรงงานเข้าที่มาหางานทำในเขตกรุงเทพและปริมณฑล ซึ่งจะช่วยกระจายการกระจุกตัวของโรงงานคือกรวิสาหกิจในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ไปสู่ภูมิภาคจนก่อให้เกิดการพัฒนาการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในส่วนภูมิภาคต่อไปจะเห็นได้ว่า วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจของประเทศและยังเป็นส่วนสำคัญที่จะฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถฟื้นตัวและกลับสู่ภาวะปรกติได้ หลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในระดับชาติ คือนโยบายของกระทรวงอุตสาหกรรมในการจัดทำแผนแม่บท และพระราชบัญญัติเพื่อส่งเสริมการขยายตัวของวิสาหกิจ คือ ขนาดกลางและขนาดย่อมให้มีการเติบโตและเข้มแข็งเพื่อเป็นรากฐานของเศรษฐกิจไทยในอนาคต

SMEs ได้ใช้เกณฑ์จำนวนการจ้างงาน หรือมูลค่าสินทรัพย์ถาวรอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้ ตารางที่ 2 เกณฑ์จำนวนการจ้างงาน หรือมูลค่าสินทรัพย์ถาวร

ประเภทกิจการ	ขนาดย่อม		ขนาดกลาง	
	การจ้างงาน (คน)	สินทรัพย์ถาวร (ล้านบาท)	การจ้างงาน (คน)	สินทรัพย์ถาวร (ล้านบาท)
การผลิต	ไม่เกิน 50	ไม่เกิน 50	51 – 200	เกินกว่า 50 แต่ไม่เกิน 200
การบริการ	ไม่เกิน 50	ไม่เกิน 50	51 – 200	เกินกว่า 50 แต่ไม่เกิน 200
การค้าส่ง	ไม่เกิน 25	ไม่เกิน 50	26 – 50	เกินกว่า 50 แต่ไม่เกิน 100
การค้าปลีก	ไม่เกิน 15	ไม่เกิน 50	16 – 30	เกินกว่า 30 แต่ไม่เกิน 60

แนวคิดธุรกิจขนาดเล็กและขนาดกลาง

(Small and Medium Enterprises) หรือ SMEs

กองประสานความร่วมมือภาครัฐและเอกชน (2542:57-58) ได้สรุป SMEs พื้นฐานเศรษฐกิจไทยไว้ดังนี้ SMEs หมายถึงวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมครอบคลุมธุรกิจทั้งภาคการผลิต การค้าและบริการซึ่งโครงสร้างสำคัญอยู่ในภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการเป็นส่วนใหญ่ โดยที่ SMEs แบ่งออกเป็น 4 ประเภทคือผลิตสินค้า บริการ ค้าส่งและค้าปลีกและการใช้สินทรัพย์ถาวรที่มีขนาดทรัพย์สินระหว่าง 30-50 ล้านบาท ส่วนวิสาหกิจขนาดกลางจะมีทรัพย์สินระหว่าง 60-120 ล้านบาท

สาทนต์ บุญยิต (2543:31) ได้กล่าวถึง SMEs คือ องค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจของประเทศ เพราะจะสามารถฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถฟื้นตัวกลับสู่สภาวะปรกติได้ ซึ่งในระดับชาติ กระทรวงอุตสาหกรรมได้มีนโยบายจัดทำแผนแม่บทและพระราชบัญญัติเพื่อการส่งเสริมและขยายตัวของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้มีการเจริญเติบโตและเข้มแข็งในอนาคตในทำนองเดียวกัน Wiele และ Brown (1998) อ้างถึงในสาทนต์ บุญยิต (2543:32) ได้แสดงเหตุผลที่ต้องมี SMEs คือประการแรก องค์กรขนาดใหญ่จะไม่สามารถผลิตสินค้าและบริการที่มีคุณภาพ ได้ถ้าปราศจากการบริหารคุณภาพที่ดีของผู้ส่งมอบ สินค้า เพราะ SMEs จะเป็นผู้จัดส่งวัตถุดิบหรือชิ้นส่วนเข้าสู่ระบบการผลิตให้กับองค์กรขนาดใหญ่ ประการที่สอง SMEs ต้องพยายามพัฒนาคุณภาพของสินค้าและบริการเพื่อสามารถแข่งขันได้มากยิ่งขึ้น

สงวน ช่างฉัตร (2542:1-2) ได้อ้างถึงรายงานของธนาคารกรุงเทพฯ ในปี พ.ศ. 2541 ซึ่ง SMEs ประกอบด้วยกิจการการผลิต การค้าและธุรกิจบริการรวมทั้งสิ้น 311,518 ราย คิดเป็นร้อยละ 92.00 ของวิสาหกิจทั้งหมดในประเทศ และ SMEs ที่มีมากที่สุด คือ ประเภทการค้า เช่น ค้าส่ง ค้าปลีก ภัตตาคารและ โรงแรม คิดเป็นร้อยละ 43.00 (134,171 ราย) รองลงมาคือ การผลิตร้อยละ 28.90 (90,122 ราย) และการบริการร้อยละ 28.70 (87,225 ราย) ตามลำดับ มีโรงงานทั้งหมดที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงอุตสาหกรรมมากถึงร้อยละ 96 (เกือบ 130,000 โรงงาน) มีกิจการมากกว่า 200,000 กิจการ นอกจากนี้ SMEs ยังมีสัดส่วนในผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (GDP) ถึงประมาณร้อยละ 42.00 คิดเป็นมูลค่า 2,005,420 ล้านบาท สามารถรองรับแรงงานในประเทศได้มากกว่า 1.3 ล้านคน (กองประสานความร่วมมือภาครัฐและเอกชน,2542:58)

ปี พ.ศ. 2540 รัฐบาล ได้เห็นความสำคัญของ SMEs และได้กำหนดนโยบายสนับสนุน SMEs ดังนี้

1. ปรับโครงสร้างแผนอุตสาหกรรมและจัดกลุ่ม (Cluster) ของธุรกิจให้เป็นระบบและให้

SMEs ขยายตัวเพิ่มขึ้น

2. จัดทำแผนแม่บท SMEs สนับสนุนและส่งเสริมกระบวนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เช่น ระดับความสามารถทางเทคโนโลยีและการจัดการ พัฒนาผู้ประกอบการและทรัพยากร
3. สร้างและขยายโอกาสทางการตลาด
4. การปรับสภาพแวดล้อมธุรกิจการพัฒนา SMEs รายย่อยและชุมชน และเชื่อมโยงกลุ่มภารกิจครบวงจรจัดตั้งสถาบันพัฒนา SMEs
5. มีการจัดฝึกอบรมพัฒนาระดับทักษะฝีมือแรงงาน ยกกระดับมาตรฐานสินค้า สนับสนุนเขตอุตสาหกรรมระดับจังหวัด และเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนเข้าร่วมทุนกับภาครัฐ
6. ออก พ.ร.บ. SMEs (พ.ศ. 2543) และตั้งคณะกรรมการส่งเสริม SMEs โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ตั้งกองทุนส่งเสริม SMEs เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
7. สนับสนุนอุตสาหกรรมที่ชุมชนเป็นเจ้าของและรับผิดชอบบริหารจัดการด้วยตนเอง งบประมาณความร่วมมือภาครัฐและเอกชน, 2542:58-59)

สรุปการพัฒนา SMEs ให้เกิดความยั่งยืนต้องทำควบคู่กัน ไปทั้งภาคเอกชน คือตัวผู้ประกอบการ SMEs เองซึ่งเป็นกุญแจสำคัญที่จะพลิกผันเปลี่ยนแปลงธุรกิจให้อยู่รอดและยั่งยืนและรวมทั้งภาครัฐซึ่งจะเป็นผู้กระตุ้น สนับสนุน ส่งเสริม และสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการทำธุรกิจของ SMEs และเนื่องจากการพัฒนา SMEs อย่างยั่งยืนเป็นเรื่องของการสร้างความสำเร็จในระยะยาว ซึ่งจะต้องใช้เวลาดำเนินการพอสมควร ดังนั้น SMEs ไทยจึงควรตระหนักและไม่ควรชักช้าที่จะรีบเร่งพัฒนาตนเองและกิจการเพื่อรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อความอยู่รอดของธุรกิจต่อไป

1.1.3 ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ กระทรวงศึกษาธิการ (2544:135-137) ได้สรุปถึงภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ ว่าเกิดจากความผิดพลาดของแนวทางการพัฒนาประเทศ ได้ปรากฏผลเลวร้ายที่ยากแก่การแก้ไข นั่นคือ โครงสร้างอุตสาหกรรมไทย เป็นโครงสร้างของการพึ่งพาเป็นอุตสาหกรรมที่พึ่งพาการนำเข้า ยังผลิตมากยังต้องนำเข้ามาก กล่าวคือ นำเข้าเครื่องจักร วัตถุดิบแปรรูป และเทคโนโลยี ตารางข้างล่างนี้ชี้ให้เห็นว่ามูลค่าการนำเข้าเครื่องจักรและสินค้าเพื่อการอุตสาหกรรมนั้นมีสัดส่วนเป็นกว่าร้อยละ 80 ของมูลค่าการนำเข้า

โครงสร้างการนำเข้าของไทย

			เปอร์เซ็นต์
มูลค่าสินค้า	2530	2533	2539
มูลค่าอุปโภคบริโภค	10.0	8.6	12.6
มูลค่าแปรรูปเพื่อการผลิต	37.0	33.9	35.9
เครื่องจักร	29.7	39.2	48.8
อื่นๆ	23.3	18.3	2.7

ที่มา : คำนวณจากตัวเลขของธนาคารแห่งประเทศไทย

การพัฒนาอุตสาหกรรมไทย จึงต้องควบคู่กัน กับการขาดดุลการค้า ความเชื่อทางทฤษฎีที่ว่า การพัฒนาอุตสาหกรรมช่วงแรกย่อมขาดดุลการค้า เพราะมีการนำเข้าสินค้าทุนแต่เมื่อสินค้าทุนเกิดออกดอกออกผลแล้วจะทำให้การส่งออกมากขึ้น ดุลการค้าจะลดลง แต่ความจริงกลายเป็นว่า แม้สินค้าอุตสาหกรรมจะส่งออกได้มากขึ้น แต่การนำเข้าเพื่อการอุตสาหกรรมกลับเพิ่มเร็วกว่า เราจึงต้องขาดดุลการค้าเพิ่มขึ้น ดูตัวเลขจาก 2 ตารางต่อไปนี้ คือ ตารางสัดส่วนการส่งสินค้าอุตสาหกรรมออกและการขาดดุลการค้าของไทยจะเห็นได้ว่า การส่งสินค้าอุตสาหกรรมออกเพิ่มขึ้นมิได้ช่วยแก้ปัญหาขาดการค้าแต่อย่างใด

กลุ่มสินค้า	2535	2536	2537	2538	เปอร์เซ็นต์ 2539
สินค้าเกษตร	15.9	16.0	16.8	17.1	20.3
สินค้าอุตสาหกรรม	74.1	74.9	75.3	75.2	73.6
อื่นๆ	10.0	9.1	7.9	7.7	6.1

การขาดดุลการค้าของไทย

ปี	ยอดขาดดุลการค้า	คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ของ GDP
2531	109,544	7.2
2532	146,364	8.2
2533	254,635	12.2
2534	233,201	9.7
2535	208,601	7.3
2536	230,733	7.2

2537	231,437	6.4
2538	357,276	8.4
2539	420,725	9.0

๗. ธนาคารแห่งประเทศไทย

ที่ยกตัวเลขในช่วง 2531-2539 มาแสดงก็เพราะว่าช่วงนี้ คือ ยุคทองของการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม ส่วนของสินค้าอุตสาหกรรมส่งออกสูงถึงร้อยละ 74-75 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมดแค่ปรากฏว่ายอดขาดดุลการค้ากลับเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะจากปี 2535 เป็นต้นมา เพิ่มขึ้นอย่างฉับพลันเทียบกับช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 1-2 ซึ่งประมาณร้อยละ 50-60 ของมูลค่าการส่งออกเป็นสินค้าเกษตรกรรม การขาดดุลการค้า ประมาณ 10,000 - 12,000 ล้านบาท คิดเป็นประมาณร้อยละ 4-5 ของ GDP (ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ เป็นสถิติที่คิดจากมูลค่าสินค้าและบริการของประเทศ ที่ผลิตโดยผู้ประกอบการภายในประเทศ มักนิยมใช้วัดอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจต่างๆ ในรอบปี วิทยากร เชียงกูล (2544:17) แต่ครั้นถึงขีดทองของการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม กลับปรากฏว่า การขาดดุลเพิ่มขึ้นเป็นประมาณร้อยละ 8-9 ของ GDP แสดงให้เห็นความเชื่อเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาอุตสาหกรรมไทยผิดพลาด เพราะการพัฒนาอุตสาหกรรมไทยผิดพลาด เพราะการพัฒนาอุตสาหกรรมไทยเป็นการพัฒนาที่พึ่งพามากเกินไป ขณะที่ภาคเกษตรพึ่งพาน้อยมากกลับไม่ได้รับการเหลียวแลเท่าที่ควร หากมีการพัฒนาการเกษตรและยกระดับไปสู่เกษตร อุตสาหกรรม ก็คงไม่ประสบปัญหาการขาดดุลการค้ามากมายดังที่เป็นอยู่

การขาดดุลการค้าเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ นำไปสู่การขาดดุลบัญชีเดินสะพัด (ดุลการค้าและดุลบริการ) เพราะรายได้จากภาคบริการ ในที่สุดแล้วก็ไม่เพียงพอที่จะนำมาชดเชยดุลการค้ายิ่งการนำเข้าและการส่งออกของไทยต้องพึ่งพาการขนส่งของบริษัทการเดินเรือต่างประเทศ จึงต้องเสียค่าระวางเรือและค่าประกันภัยให้ต่างประเทศมากขึ้น ยังมีการส่งออกของไทยต้องพึ่งพาการขนส่งของบริษัทการเดินเรือต่างประเทศ จึงต้องเสียค่าระวางเรือและค่าประกันภัยให้ต่างประเทศมากขึ้น ยังมี การส่งออก-นำเข้ามากขึ้น ค่าใช้จ่ายส่วนนี้ก็ยิ่งมากขึ้น ดังนั้นในปี 2538-2539 ทำให้ดุลบัญชีเดินสะพัดขาดดุลสูงมากถึงประมาณร้อยละ 9 ของ GDP

วิทยากร เชียงกูล (2544:19-20) ได้ชี้ให้เห็นถึงภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศว่า มูลค่าการส่งออกและการสั่งเข้า ก่อนเกิดวิกฤติปี 2540 มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นในอัตราสูง แต่มูลค่าการนำเข้าเพิ่มในอัตราสูงกว่า เพราะไทยสั่งเข้าเครื่องจักร, วัตถุดิบ, พลังงาน, เครื่องอุปโภคบริโภค สำหรับคนรวยเข้ามามากส่งผลให้ไทยขาดดุลการค้าในปี 2539 ถึง 26,000 ล้านดอลลาร์ สหรัฐฯ เทียบกับปี 2533 ที่ขาดดุลการค้าเพียง 9,800 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ปัญหาการขาดดุลการค้า รวมทั้งดุลบัญชีเดินสะพัด (คือรวมบริการระหว่างประเทศด้วย) คือส่วนหนึ่งที่ทำให้ไทยเป็นหนี้ต่างประเทศมากขึ้นและนำไปสู่วิกฤตในปี 2540 หลังเกิดวิกฤตแล้วในปี 2541-2543 มูลค่านำเข้าต่ำกว่ามูลค่าส่งออก เพราะเราชะงักการนำเข้าคือสินค้าเนื้อจากสินค้าตั้งเข้าแพงขึ้น และเราพยายามเร่งส่งออก เพื่อหาเงินตราต่างประเทศมาใช้หนี้มากขึ้น แต่ตั้งแต่ปี 2543 มูลค่านำเข้าเพิ่มในอัตราสูงขึ้น ขณะที่มูลค่าการส่งออกเริ่มชะลอลง

ปัญหาที่เกิดจากการพัฒนาอุตสาหกรรมและความผิดพลาดของภาคอุตสาหกรรม ได้นำไปสู่ภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจและการเงิน เมื่อรวมกับการบริหารและการจัดการที่ผิดพลาดและไร้ประสิทธิภาพของรัฐบาล เหตุการณ์ก็ถูกลามบานปลายเป็นวิกฤตเศรษฐกิจ นั่นคือค่าเงินบาทตกต่ำ ความเชื่อถือในสถาบันการเงินหดหาย ถูกตัดถอนเงิน สถาบันการเงินที่เหลืออยู่ขาดสภาพคล่องผู้ลงทุนผู้เงินไม่ได้ การลงทุนชะงักงัน การว่างงานเพิ่มขึ้น เกิดเป็นปัญหาสังคมตามมารัฐบาลหาทางออกไม่ได้ การว่างงานซึ่งประมาณว่ามีถึง 2 ล้านคน ในปี 2541 เป็นปัญหาหนักหน่วงรุนแรงและเห็นว่าทางแก้ประการหนึ่งคือ การให้แรงงานกลับไปทำอาชีพต่างๆ ในภาคการเกษตร โดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริสแนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาตลอดกว่า 25 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ

1.1.4 สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน

(1) ด้านการเมือง พรรคการเมืองที่ได้รับคัดเลือกเป็นรัฐบาลในปัจจุบัน คือ พรรคไทยรักไทย เป็นพรรคที่มีความมั่นคงของฐานเสียงมาก มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ถึง 206 คน และบัญชีรายชื่ออีก 44 เสียง (41.71 %) รวมเป็น 250 เสียง ซึ่งมีมากกว่ากึ่งหนึ่ง หากไม่มีการแตกแยกกันเองในพรรคร่วมรัฐบาล ย่อมหมายถึง การมีวาระการบริหารครบ 4 ปี ซึ่งจะทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างต่อเนื่อง แต่ก็มีข้อกังขาที่ระบงคือ พรรค ไทยรักไทยภายใต้การนำของ ดร. ทักษิณ ชินวัตร มาจากหลายพรรคเก่าๆ รวมตัวรวมเป็นพรรคใหญ่ ย่อมมีกลุ่มผลประโยชน์แอบแฝงอยู่ ขณะเดียวกัน วิสัยทัศน์ของ ดร. ทักษิณ มาจากนักธุรกิจย่อมมีการเชื่อมโยงกับเอกชนรายใหญ่ ทั้งใน - นอกประเทศ อาจมีผลกระทบต่อ การปรับเปลี่ยนนโยบาย / กฎหมาย ที่เป็นการเปิด โอกาสให้แก่ภาคเอกชน หรือบริษัทข้ามชาติ

ทิศทางการด้านการเมือง ก้าวสู่ระบบการตรวจสอบที่เป็นประชาธิปไตยมากขึ้น รัฐธรรมนูญเปิด โอกาสและสนับสนุน มืองค์กรอิสระเพิ่มมาตรการในการทำงานเชื่อมโยงระหว่างภาครัฐ-เอกชน ประชาชน เช่น กกต. ศาลปกครอง ปปช. ฯลฯ วุฒิสมาชิกมาจากการเลือกตั้งและ ไม่ต้องสังกัดพรรคการเมือง ทำหน้าที่ตรวจสอบสภาผู้แทนราษฎรอีกทอดหนึ่ง ขณะเดียวกัน รัฐได้มุ่งเน้น

การกระจายอำนาจไปสู่รัฐท้องถิ่น โดยเฉพาะมีการเพิ่มงบประมาณจากร้อยละ 9 เป็นร้อยละ 20 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในปี 2545 - 2549

(2) ด้านเศรษฐกิจ หลังจากประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นประเทศสมาชิก IMF และมีการกู้เงินหลาย ๆ รูปแบบจนปัจจุบันมีภาระหนี้มากกว่า 3.3 ล้านล้านบาท ทำให้ส่งผลกระทบต่อระดับความเชื่อมั่นของบุคคลในประเทศความเสี่ยงในการลงทุน การส่งออกมีแนวโน้มลดลงและถูกกีดกันในด้านภาษี / คุณภาพ เช่น กลุ่มประเทศอียู (EU) มีการตัด / ลด โควตา สินค้าต่าง ๆ มากมายภาวะเงินในประเทศขาดความคล่องตัว ภาคการเกษตรขาดคุณภาพในการผลิตงบประมาณประเทศขาดดุลทุกปี งบประมาณส่วนใหญ่ต้องรักษาสถานภาพทางการเงิน ธนาคาร อุตสาหกรรมของประเทศให้คงอยู่ทำให้ภาคชนบทมีงบประมาณไม่เพียงพอต่อการบริหาร / จัดการตนเอง โดยสรุปแล้ว แม้ว่า GDP. จะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นแต่ต้องแบกรับภาระหนี้ถึง 52.5% ของ GDP. และต้องใช้เวลาชำระหนี้ยาวนานกว่า 10 ปี การต่างประเทศ สังคมอาเซียนพยายามจะเน้น "สังคมเปิดและเสรี" มากขึ้น มีมาตรการให้พม่า เวียดนาม กัมพูชา ลาว เปิดประเทศเพื่อแลกเปลี่ยนทรัพยากร ข้อมูลเทคโนโลยีและพัฒนาบุคลากรเพิ่มขึ้น แต่ในกลุ่มประเทศเหล่านี้เคยมีปัญหาชนกลุ่มน้อยและต่อสู้กันมา ยาวนานที่รัฐบาลประเทศนั้น ๆ ควบคุมได้ลำบาก เช่น พม่า มีกลุ่มค้ายาบ้า-ยาเสพติด อยู่ชุกชายแดนไทยและไม่สามารถปราบปรามได้ราบคาบ เสมือน "หอกข้างแคร่" ของนานาชาติประเทศ ดังนั้นปัญหาการโจรกรรมต่าง ๆ จะเกิดขึ้นได้ง่ายและเป็นชนวนมาสู่ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่ไม่แน่นแฟ้นได้ นอกจากนี้ยังพบว่าโครงการช่วยเหลือ (Grant aid) จากต่างประเทศของไทยเริ่มลดลงและถอนตัวไปประเทศเพื่อบ้าน เช่น ญี่ปุ่น UNDP. หันไปช่วยเหลือประเทศพม่า ลาว เวียดนาม ส่วนประเทศกัมพูชามีข้อตกลงในการเปิดบ่อนคาสิโนกับ ไทยมีการสร้างสะพานมิตรภาพไทย-กัมพูชาทำให้มีการลักลอบกระทำความผิดกฎหมายและเกิดระบบ "ส่วน" ข้ามชาติได้ง่ายขึ้น จนเชื่อมโยงเป็นธุรกิจทำความผิดกฎหมายข้ามชาติที่ยากต่อการตรวจสอบและควบคุม

(3) ทางด้านสังคม สังคมอยู่ภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตย ทำให้ทุกบุคคลมีสิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาคเท่าเทียมกันมีการรับวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามา รูปแบบของทุนนิยม (รับมาจากตะวันตก) ก่อให้เกิดปัญหาต่อสังคมไทย คือ เกิดการย้ายถิ่นฐานจากชนบทสู่เมืองทำให้ขาดแรงงานในชนบท ครอบครัวแตกแยกกันไปวิถีชีวิตเปลี่ยนไป มีการใช้เงินตรา ฟังข่าววิทยุมากขึ้น มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในชีวิตประจำวัน

ทางด้านวัฒนธรรม มารยาท ธรรมเนียม ค่านิยมเก่าๆ เริ่มหมดไป มีการใช้ชีวิตอิงแบบตะวันตก ก่อให้เกิดผลเสีย คือ เสาะแสวงหาวัตถุเงินตรา เพื่อเพิ่มความหรรหามีฐานะ เพิ่มอำนาจ

ขารมี จนบางครั้ง ไม่ได้คิดว่าทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนหรือไม่ นอกจากนี้ ยังมีการใช้
ชอบเสียง โขก ชอบเล่นการพนัน การพึ่งพาอาศัยกันในสังคมเริ่มมีน้อยลง

(4) การศึกษา ปัจจุบันการศึกษาได้เน้นให้น้ำหนัก โน โลยีเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นให้ทัน
ภาวะโลกในปัจจุบัน เกิดการเลื่อมล้ำระหว่าง โรงเรียนในชนบทกับ โรงเรียนเขตในตัวเมือง เนื่อง
จากโรงเรียนในชนบทยังขาดอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ทั้งนี้อาจมีผลมาจากภาวะ
เศรษฐกิจของครอบครัว (พ่อแม่มีฐานะยากจน) ทำให้ต้องส่งลูกเรียนในสถาบันที่มีค่าเล่าเรียน
ต่ำกว่า

นอกจากนี้ ยังมีการแข่งขันกันเรียน จนบางครั้ง อาจทำให้เด็กมุ่งเน้นแต่การเรียนจนขาด
บูรณาการต่อชีวิตจริง และละเลยต่อศีลธรรมอันดีงาม

(5) ทรัพยากรธรรมชาติ พันธ์ ทัศนียานนท์ (2544 ช 323-326) ได้สรุปปัญหาสิ่งแวดล้อม

ที่สำคัญของไทย เกิดจากการบังคับใช้และความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมาย โดยเฉพาะการใช้
ทรัพยากรต่าง ๆ ไม่คุ้มค่า พุ่มเพื่อย ต้นเปลือง การดำเนินงาน โครงการต่าง ๆ ไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อ
สิ่งแวดล้อม และประชาชน ไม่คำนึงถึงสิทธิตามกฎหมายของคนในการเพิ่มมาตรการตรวจสอบ
ควบคุม จึงปล่อยให้รัฐเป็นผู้ดำเนินการ ซึ่งจะเห็นว่ารัฐมีบุคลากร งบประมาณ และข้อจำกัดต่าง ๆ
มากมายไม่สามารถสอดคล้องดูแลได้ทั่วถึง กฎหมายต่าง ๆ ที่ควบคุมการใช้ทรัพยากร จึงขาดวิธี
ปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม

สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม (2545:2-7) ได้สรุปสถานการณ์ปัญหาด้าน
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สำคัญของประเทศไทยในรอบปีที่ผ่านมาพบว่า ปัจจุบัน
ประเทศไทยมีการขยายตัวด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว การคมนาคมขนส่ง การค้าและบริการทำ
ให้เกิดความต้องการใช้ทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ มากมายและเพิ่มพูนขึ้นอย่างรวดเร็วทำให้เกิด
ปัญหากระทบต่อแหล่งทรัพยากรเริ่มขาดแคลนร่อยหรอลงไป เกิดภาวะมลพิษต่าง ๆ ในด้านการ
บริหารจัดการ พบว่าการป้องกันใช้กฎหมายขาดประสิทธิภาพ ทำให้มีผลกระทบต่อความรุนแรง
ต่างๆ ตามมาเช่น ปัญหาป่าไม้เสื่อมโทรม ทรัพยากรขาดแคลน ดินเสื่อมความสมบูรณ์ แหล่งน้ำ
ปัญหาอุทกภัย ภัยแล้ง เป็นต้น

ปัญหาที่สำคัญของทรัพยากรธรรมชาติแต่ละประเภทได้แก่

1. ทรัพยากรดินและการใช้ที่ดิน เป็นการ ใช้ที่ดิน ไม่ถูกต้องขาดการบำรุงรักษาหน้าดิน
เสื่อมโทรม พังทลาย ดินเป็นกรด ดินเค็ม ถูกชะล้างเกิดตะกอนสูญเสียแร่ธาตุอาหาร ในดิน
2. ทรัพยากรป่าไม้ พื้นที่ป่าลดลงอย่างรวดเร็ว ปี พ.ศ. 2534 มีพื้นที่ป่าไม้ประมาณ 171

ล้านไร่ (กรมป่าไม้, 2541) หรือประมาณร้อยละ 53 ของพื้นที่ประเทศและลดลงเหลือ 81 ล้านไร่ หรือประมาณร้อยละ 25 ของพื้นที่ประเทศในปี พ.ศ. 2541

3. ทรัพยากรน้ำ มีการบริหารจัดการน้ำไม่เป็นธรรมแยกส่วนกันระหว่างรัฐ/ชุมชน ในระดับลุ่มน้ำ ความต้องการใช้น้ำแตกต่างกัน ทั้งในภาวน้ำหลากและน้ำขาดแคลน เช่น การใช้น้ำฟุ่มเฟือย ขาดกติกาหรือข้อตกลงในการใช้น้ำที่มีประสิทธิภาพ มีการแย่งสมาชิกการใช้น้ำเพื่อการเกษตร

4. ทรัพยากรแร่ มีการสัมปทานทำเหมืองแร่ และนำแร่มาใช้ฟุ่มเฟือย ขาดมาตรการควบคุม เกิดผลกระทบข้างเคียงต่อแหล่งน้ำ มลภาวะต่าง ๆ ทรัพยากรพลังงาน เกิดภาวะของเสียจากกระบวนการผลิตภาคอุตสาหกรรมของโรงงานต่าง ๆ การใช้พลังงานความร้อน ไฟฟ้าขาดการประหยัด ประชาชนขาดสำนึกในการอนุรักษ์

ทรัพยากรชายฝั่งทะเล ป่าชายเลนเสื่อมโทรม ปะการัง หญ้าทะเล ชายหาด ชายฝั่งอยู่ในสภาพทรุดโทรม ขาดการบูรณะฟื้นฟู มีการบุกรุกจับสัตว์น้ำ ทำนาเกลือ การท่องเที่ยว ขาดระบบดูแลที่ดี โรงงานปล่อยน้ำเสียลงทะเลความหลากหลายทางชีวภาพ สูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ เช่น ระบบนิเวศเสียสมดุล ชนิดพันธุ์พืช สัตว์ลดลง เกิดมลพิษในแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำ และพืชพรรณ

1.1.5 ความเค็มครึ้นและการเป็นหนี้สินของประชาชน

ความเค็มครึ้นของประชาชนส่วนใหญ่ สืบเนื่องมาจากปัญหาด้านเศรษฐกิจจากวิกฤติเศรษฐกิจที่ผ่านมา ตั้งแต่ปี 2539 เป็นต้นมา ภาวะเศรษฐกิจของประเทศเข้าสู่ภาวะถดถอย อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจได้ซบดลงกระทั่งถึงปี 2541 ได้เกิดภาวะถดถอยทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรงเกิดปัญหาการกระจายรายได้ไม่เท่าเทียมกัน ปัญหาความยากจน ประชาชนมีหนี้สินเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ที่เกิดขึ้น จากภาครัฐ และหนี้สินส่วนตัวทำให้ประชาชนมีความเค็มครึ้นจากภาวะหนี้สิน และเกิดปัญหาต่าง ๆ ที่ตามมา

ตารางที่ 3 แสดงหนี้ค้างต่างประเทศปีงบประมาณ 2539 - 2543 (ล้านบาท)

สิ้นระยะสาม (ปี พ.ศ.)	รวมยอดทั้งสิ้น	หนี้รัฐบาลกู้โดยตรง	หนี้รัฐบาลประกันชำระคืน
2539	372,844.81	125,073.82	247,770.99
2540	542,332.12	206,459.38	335,872.74
2541	649,930.23	272,870.05	377,060.18

2542	876,793.77	361,010.61	515,783.16
2543	897,392.28	395,170.68	502,221.70

ที่มา : กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง

ตุลาคม 2543

ตารางที่ 4 แสดงหนี้คงค้างในประเทศปีงบประมาณ 2539 – 2543 (ล้านบาท)

ปีงบประมาณ (ปี พ.ศ.)	รวมยอดทั้งสิ้น	หนี้รัฐบาลกู้โดยตรง	หนี้รัฐบาลประกันชำระคืน
2539	343,989.61	50,233.85	293,755.76
2540	350,309.28	35,459.91	314,849.37
2541	562,327.20	227,016.33	335,310.87
2542	992,829.30	598,640.12	394,189.18
2543	1,188,266.82	718,712.94	469,553.88

ที่มา : กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง

ตุลาคม 2543

จากตาราง พบว่า รัฐบาลมีหนี้สินมากมาย ซึ่งส่งผลกระทบต่อประชาชน โดยหากคำนวณแล้ว ประชาชนคนไทยจะต้องแบกรับภาระหนี้สินต่างประเทศไว้คนละ 70,000 บาท

นอกจากหนี้สินภาครัฐแล้ว ประชาชนยังมีหนี้สินส่วนตัวทั้งนอกระบบและในระบบของ ปลัดกลาง และจิตติมา พามาตี (2542:10) ได้กล่าวถึงมูลเหตุที่ทำให้เกิดหนี้สิน คือ

1. เกษตรกรเป็นหนี้ตาม โครงการช่วยเหลือของรัฐบาล
2. การจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรล้มเหลว
3. เกษตรกรยังไม่เข้าใจนโยบายของรัฐบาล ส่วนใครรัฐบาลให้เปล่าหรือส่วนใดต้องกู้ยืม
4. เกษตรกรได้รับปุ๋ยคุณภาพต่ำ
5. เกษตรกรขาดความรู้เรื่องการใช้เครื่องมือทุ่นแรงที่มีสมรรถนะสูง ได้อย่างมี

ประสิทธิภาพ

6. สถาบันการเกษตรบางส่วนอยู่ในพื้นที่ล่อแหลมเป็นอันตราย ได้แก่เขตปฏิบัติการของ ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์

7. เกษตรกรมีอาชีพทำนามาตั้งแต่บรรพบุรุษ พอรัฐบาลมีนโยบายให้ลดพื้นที่ปลูกข้าว ปลูกพืชอื่นทดแทน ทำให้เกษตรกรขาดทุนเพราะขาดประสบการณ์และมีหนี้สินตามมา จึงมี มารำรมย์ (2544:29) ได้อ้างถึงรายงานของกองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร ในปี พ.ศ. 2534 พบว่าปัญหาหนี้สินของเกษตรกรเกิดจากสาเหตุดังนี้

5. รายได้ต่ำกว่ารายจ่าย
6. การกู้เงินจากสถาบันการเงิน
7. การจ้างงานที่คืนขาย หรือขายฝากกับเจ้าหนี้ในระบบ
8. การขาดประสิทธิภาพ การดำเนินงาน โครงการของรัฐ

การแก้ไขปัญหาหนี้สิน ทำได้โดย การใช้แนวเศรษฐกิจแบบพอเพียง (Sufficiency Economic) ซึ่งเป็นแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งพระองค์ท่านได้ทรงให้ ความหมายที่แปลว่า ความพอประมาณ ซื่อตรง ไม่โลภมากไม่เบียดเบียนผู้อื่น ซึ่งแตกต่างจากเหตุ ใดในเศรษฐศาสตร์ตะวันตก นั่นคือ การที่มนุษย์มุ่งที่จะแสวงหาประโยชน์ให้ตนเองเป็นหลักเป็น ใหญ่ที่ชอบด้วยเหตุผล

1.1.6 บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท

ความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท ไทย ซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศนั้นเกิดขึ้นจากความ ไม่เหลวที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาตามแนวคิดของเศรษฐกิจแบบทุนนิยมเสรี ก่อให้เกิดภาวะความยาก จน และได้สร้างวิกฤติหรือความอ่อนแอแก่หมู่บ้านในชนบท คือ

1. ทำให้สถาบันครอบครัวล่มสลาย ทำให้ครอบครัวแตกแยกกันไป เช่น ไปรับจ้างเป็น กรรมกร เป็นคนใช้ ไปทำงานทำต่างประเทศ ไปเป็น โสเภณี เป็นกรรมกรเด็ก ซึ่งแม้แต่เด็กและคน ทรายังต้องใช้แรงงาน จากสำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ. 2543 ระบุว่า กำลังแรงงาน 33,144.6 พ.ย. 2543) เป็นผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน 15,519.8 (พ.ย.-2543) และผู้มีอายุต่ำกว่า 13 ปี 13,746.9 พ.ย.-2543)

2. เกิดปัญหาทางด้านสังคม ความล้มเหลวของครอบครัวยอมทำลายชีวิตชุมชนลง เพราะ ผู้คนต่างตะเกียกตะกายเอาตัวรอด อาจนำไปสู่การล่วงล้ำสิทธิผู้อื่น จากสถิติคืออาญาที่เกี่ยวกับการ ประทุษร้ายต่อทรัพย์สินผู้อื่น ในปี 2542 (ม.ค.-มี.ค.) 16,141 ราย ปี 2543 (ค.ค.-ธ.ค.) 16,793 ราย คดี ลักทรัพย์ ปี 2542 (ม.ค.-มี.ค.) 13,765 ราย ปี 2543 (ค.ค.-มี.ค.) 14,304 ราย จะเห็นได้ว่าในปี 2543 มีจำนวนเพิ่มขึ้นจากปี 2542

3. มีการทำลายสภาพแวดล้อม ชาวบ้านที่ยากจนยอมตกอยู่ในสภาพหนี้มีคทำได้ทุก อย่าง แม้แต่จะเผาป่า ทำลายป่าไม้ บุกรบึกเข้าไปปลูกมันสำปะหลัง ปลูกอ้อย ทำทุกอย่างเท่าที่จะทำ ได้

1.1.7 ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ

ค่านิยมในสังคมไทยในปัจจุบัน ส่วนมากได้เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสวัฒนธรรมของชาติตะวันตก โดยเฉพาะวัฒนธรรมบริโภคนิยม เป็นการหาซื้อทุกอย่างทุกอย่างด้วยเงินตรา

ประเพณีหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นมักจะสอดคล้องกับกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความสนุกสนานไว้ด้วย แม้แต่งงานศพก็ยังมีกิจกรรมที่แสดงถึงความรักความสนุก เช่น มีการแสดงก่อนการเผาศพ และฉลองเมื่อเผาศพแล้ว คนไทยรักความสนุกสนานตั้งแต่เกิด ไปจนตาย เริ่มตั้งแต่งานฉลองวันเกิด งานฉลองวันแต่งงาน จนถึงงานศพ บริโภคนิยม คนไทยส่วนใหญ่สนใจเรื่องการบริโภคมาก ชอบเกาะแสวงหาอาหารรับประทานชอบคิดปรุงอาหารแปลก ๆ รับประทาน เมื่อเกิดร้านอาหาร ใครพบร้านอาหารที่มีอาหารแปลก ๆ หรือรสชาติอร่อย ก็จะพากัน ไปรับประทาน แม้จะแพง หรือไกลเขาก็จะพยายาม ไปรับประทานอาหารที่ร้านนั้น

อีกสิ่งหนึ่งที่พบคือ ไม่ว่างานพิธีใด ๆ จะต้องมีกิจกรรมกินเลี้ยงอยู่เสมอ แม้แต่เรื่องทำงานเสร็จโปรแกรมนึง ๆ เรียนผ่านการศึกษาไปภาคเรียนหนึ่ง ๆ ได้รับตำแหน่งใหม่ เปลี่ยนงานใหม่ ก็มีการเลี้ยงฉลองกัน นิยมความหรูหรา ความมีหน้ามีตา ซึ่งจะแสดงออกโดยการแต่งตัวประกวดกัน การจัดงานประกวดกันว่าใครจะจัดงาน ได้ใหญ่กว่ากัน การทำบุญว่าใครจะทำบุญมากกว่ากัน การมีเครื่องใช้ที่ทันสมัย ราคาแพงไม่ให้น้อยหน้ากัน

ยิ่งปัจจุบันเป็นยุค โลกาภิวัตน์การติดต่อสื่อสารรับรู้ถึงกันทั่วโลกด้วยระบบสื่อสารที่ทันสมัย ซึ่งถือกันว่าเป็นยุคคอมพิวเตอร์ส่งผลให้สังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงค่านิยมใหม่ ๆ เกิดขึ้น เช่น การแต่งกาย การกระทำ การแสดงออกต่อชุมชน โดยเฉพาะวัยรุ่น มีการเคารพผู้อาวุโส น้อยลง แต่งตัวไม่เหมาะสม (ใส่สายเดี่ยว เกาะอก) ทำผมสีต่าง ๆ ตามแฟชั่นญี่ปุ่นช่วงนี้กำลังเป็นที่นิยม ชอบมั่วสุมตามสถานบันเทิงต่าง ๆ คีฬาสุรา สูบบุหรี่ และยาเสพติดต่าง ๆ ทำให้เกิดปัญหาสังคมมีการก่อคดี อาชญากรรม

ด้านการซื้อสินค้า นิยมบริโภคสินค้าที่มีราคาแพง ต้องมีแบรนด์เนมยี่ห้อดังจากต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นเสื้อผ้า เครื่องใช้ต่าง ๆ กระทั่งสินค้านานาชนิด เช่น รถยนต์ การบริโภคอาหารต้องเป็นอาหารเลียนแบบฝรั่ง

วัฒนธรรมที่ซื้อทุกอย่างด้วยเงินตรา นี้ จึงทำให้ศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิตจากดั้งเดิมสูญหายไป ปัญหาวัฒนธรรมทุกวันนี้ คือการครอบงำทางความคิดที่วางอยู่ บนผลประโยชน์ของตนเองเป็นที่ตั้ง โดยขาดความรับผิดชอบต่อชุมชนและสังคม

2. บริบทระดับท้องถิ่น

1.2.1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านหนองคู

หมู่บ้านเริ่มก่อตั้งในปี 2496 หรือประมาณ 49 ปี เดิมมีชื่อว่า หมู่บ้านหนองคู เนื่องจากเมื่อก่อนเป็นหนองน้ำขนาดใหญ่ มีช้างป่าอน มีคันประคูดใหญ่หนึ่งคันอยู่ริมน้ำ เลขตั้งชื่อหมู่บ้านว่าหนองประคูด ต่อมาจึงเรียกเพี้ยนตามภาษาพื้นบ้านว่า "หนองคู"

การตั้งถิ่นฐานของประชาชนในหมู่บ้านนั้นเป็นการอพยพมาจากแหล่งอื่น ซึ่งสาเหตุของการอพยพคือ ต้องการป่าไม้เพื่อประกอบอาชีพเผาถ่าน โดยคนกลุ่มแรกที่เข้ามาได้แก่ - นายหล้า แดงสูงเนิน อพยพมาจากบ้านหินตั้ง ต.เสมา อ.สูงเนิน จ.นครราชสีมา - นายเคิม เพือนพิมาย อพยพมาจาก อ.พิมาย จ.นครราชสีมา

การขยายตัวของประชากร ส่วนมากเป็นญาติกับคนกลุ่มแรกที่เข้ามาในหมู่บ้าน เนื่องจากเป็นยุคแห่งการจ้องที่ดินและเห็นว่าบริเวณนี้มีความอุดมสมบูรณ์ดีจึงมีการบอกกล่าวต่อกันไปในหมู่ญาติและเพื่อนฝูง ซึ่งประชาชนในหมู่บ้านจะเป็นคนภายใน จ.นครราชสีมาทั้งสิ้น จะสังเกตได้ง่ายจากนามสกุล เช่น แดงสูงเนิน เพือนพิมาย งามพิมาย

1.1.2 สภาพปัจจุบัน

- สภาพภูมิศาสตร์ หมู่บ้านหนองคู ตั้งอยู่ที่หมู่ 3 ต.กฤษณา อ.สีคิ้ว จ.นครราชสีมา ซึ่งห่างจากตัวอำเภอสีคิ้วประมาณ 30 กิโลเมตร อาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดบ้านวังราง ต.วังโรงใหญ่ อ.สีคิ้ว จ.นครราชสีมา
ทิศตะวันออก	ติดบ้านชัยกระเจาย ต.กฤษณา อ.สีคิ้ว จ.นครราชสีมา
ทิศใต้	ติดบ้านวะยาว ต.หนองหญ้าขาว อ.สีคิ้ว จ.นครราชสีมา
ทิศตะวันตก	ติดบ้านปางละกอ ต.กฤษณา อ.สีคิ้ว จ.นครราชสีมา

สภาพที่ดิน เป็นดินร่วนปนทรายพืชที่ปลูกได้ดีคือ มันสำปะหลังและอ้อย ป่าไม้และพื้นที่สาธารณะ ปัจจุบันสภาพป่าดั้งเดิม ไม่มีหลงเหลืออยู่แล้ว ชาวบ้านต่างจับจองที่อยู่อาศัย และที่ทำมาหากิน มีพื้นที่สาธารณะที่หลงเหลืออยู่ คือป่าช้า จำนวน 42 ไร่

แหล่งน้ำที่สำคัญของชุมชน แหล่งน้ำที่สำคัญของหมู่บ้านได้แก่ ตารางที่ 5 จำนวนแหล่งน้ำและการใช้น้ำ จำแนกตามแหล่งน้ำ

แหล่งน้ำ	จำนวน	การใช้น้ำ	
		ตลอดปี	ไม่ตลอดปี
ฝายน้ำล้น	1	/	
สระน้ำ	6	/	
บ่อน้ำบาดาล	6	/	

- ระบบสาธารณูปโภค มีถนนตัดผ่านหมู่บ้านเป็นถนนลูกรัง สายห้วยทราย - ห้วยบง ระยะทาง 30 กิโลเมตร ถนนภายในหมู่บ้านเป็นถนนลูกรังและดิน มีระยะทางรวมประมาณ 3 กิโลเมตร ไฟฟ้าเริ่มเข้าหมู่บ้านเมื่อปี 2533 และปัจจุบันทุกหลังคาเรือนมีไฟฟ้าใช้ทั้งหมด

- ผู้นำและการเมืองการปกครอง มีการปกครองเป็นไปตามระบอบประชาธิปไตย ผู้นำทางการเมืองการปกครองได้แก่

ผู้ใหญ่บ้าน ชื่อ นายราเชนทร์ ธนาภรณ์นวิช

ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ชื่อ นายจันทร์ เทินสะเกษ และนายวิรัช นันทวนิช

สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ชื่อ นายบุญส่ง รัมย์พิฒ และนายชริน งามพิมาย

- ลักษณะของประชากร หมู่บ้านหนองคูมีทั้งหมด 77 ครัวเรือน มีจำนวนประชากร 317 คน แบ่งเป็นเพศชาย 169 คน และเพศหญิง 148 คน ลักษณะช่วงอายุแสดงดังตาราง

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนและร้อยละของประชากร จำแนกตามลักษณะของประชากร

ลักษณะประชากร	จำนวน	ร้อยละ
1.เพศ		
- ชาย	169	53.31
- หญิง	148	46.69
2.อายุ		
- 1วัน-3ปีเต็ม	22	6.94
- 3ปี1วัน-6ปีเต็ม	15	4.73
- 6ปี1วัน-12ปีเต็ม	45	14.20
- 12ปี1วัน-15ปีเต็ม	10	3.15
- 15ปี1วัน-18ปีเต็ม	16	5.05
- 18ปี1วัน-50ปีเต็ม	174	54.89
- 50ปี1วัน-60ปีเต็ม	24	7.57
- 60ปี1วัน ขึ้นไป	11	3.47
รวม	317	100

- ด้านการศึกษา ส่วนใหญ่ชาวบ้านมีการศึกษาคำแต่พออ่านออกเขียนได้และมีบางส่วนที่อ่านหนังสือไม่ออกและเขียนหนังสือไม่ได้ ระดับการศึกษาแสดงดังตาราง

ตารางที่ 7 แสดงระดับการศึกษาของประชากร

ระดับการศึกษา	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1.จบการศึกษาไม่ได้ศึกษาต่อ		
- ไม่ได้ศึกษา	31	9.78
- ประถมศึกษา	172	54.26
- มัธยมศึกษาตอนต้น	14	4.42
- มัธยมศึกษาตอนปลาย	3	0.95
- อุดมศึกษา	1	0.32
2.กำลังศึกษา		
- ยังไม่ถึงเกณฑ์	30	9.46
- อนุบาล	15	4.73
- ประถมศึกษา	39	12.30
- มัธยมศึกษาตอนต้น	2	0.63
- มัธยมศึกษาตอนปลาย	9	2.84
- อุดมศึกษา	1	0.32
รวม	317	100

1.2.3 สภาพเศรษฐกิจ

อาชีพหลักของราษฎรในหมู่บ้านได้แก่ เกษตรกรรม มีพื้นที่ประมาณ 3500 ไร่ แบ่งเป็น ไร่อ้อย มีพื้นที่ปลูกประมาณ 1500 ไร่ พันธุ์ที่นิยมปลูกคือ มากอด อู่ทองขาว ศูนย์สองสาม ซึ่งให้ผลผลิตประมาณปีละ 8-10 ตันต่อไร่ สามารถขายได้ในราคาประมาณ 530-600 บาทต่อตัน และมีมันสำปะหลัง มีพื้นที่ปลูกประมาณ 2000 ไร่ พันธุ์ที่นิยมปลูกคือ เกษตรศาสตร์ระยองห้า เพราะให้ผลผลิตสูง ซึ่งให้ผลผลิตประมาณปีละ 3 ตันต่อไร่ สามารถขายได้ในราคาประมาณ 1000 บาทต่อตัน และมีอาชีพอื่นๆอีกเล็กน้อย ผลผลิตของชาวบ้านแสดงดังตาราง ตารางที่ 8 แสดงจำนวนผลผลิตที่สร้างรายได้เข้าหมู่บ้าน

อาชีพ	จำนวน(ครัวเรือน)	ผลผลิต(ล้านบาทต่อปี)
รับจ้าง	24	0.24
ทำไร่อ้อย	14	8
ทำไร่มันสำปะหลัง	20	6

ไร่แดงโม	1	0.4
สวน	4	0.04
พาย	5	0.4
ขงตุกร	2	0.1
ขงกระบือ	5	0.2
เสนากรรมในครัวเรือน	2	0.3
รวม	77	15.68

ซึ่งส่วนมากแล้วราษฎรส่วนใหญ่มีพื้นที่ทำกินเป็นของตนเองคมีเพียงครอบครัวเล็กน้อยเท่านั้นและบางครอบครัวไม่มีที่ทำกินแสดงดังตารางดังนี้

ตารางที่ 9 แสดงจำนวนที่ทำกินของราษฎรบ้านหนองจู่

จำนวนที่ทำกิน(ไร่)	จำนวนครัวเรือน
ไม่มีที่ดิน	11
ไร่ - 5 ไร่	6
ไร่ - 10 ไร่	20
1 ไร่ - 20 ไร่	18
ไร่ - 50 ไร่	10
0 ไร่ขึ้นไป	12
รวม	77

รายได้ประชากร ส่วนใหญ่มีอาชีพพอที่จะเลี้ยงครอบครัวได้เท่านั้น รายได้ของประชากรแต่ละครอบครัวสามารถแสดงได้ดังตาราง

ตารางที่ 10 รายได้ของประชากรแต่ละครอบครัว

รายได้(บาท)	จำนวน(ครอบครัว)
1000 - 5000	17
5001 - 10000	13
10001 - 20000	16
20001 - 30000	9
30001 - 50000	15
50001 - 100000	7

1.2.4 ด้านวัฒนธรรม

หมู่บ้านหนองคูนับถือศาสนาพุทธ มีวัดประจำหมู่บ้านชื่อวัดหนองคูน เริ่มก่อตั้งตั้งแต่ปี 2519 เดิมเป็นเพียงสำนักสงฆ์โดยได้รับการบริจาคที่ดินจำนวน 15 ไร่ จากนายจันทา และนางประโม สุทรโส จนกระทั่งปี 2544 จึงได้ดำเนินการก่อตั้งเป็นวัดอย่างถูกต้อง

ปัจจุบันมีพระสงฆ์ 3 รูป เณร 1 รูป และเด็กวัด 1 คน ทางด้านประเพณีเดิมมีประเพณีทำบุญกลางบ้านและเลี้ยงเจ้าพ่อเสือ แต่ปัจจุบันประเพณีเหล่านี้นับวันความสำคัญเริ่มลดน้อยลง มีเพียงคนเฒ่าคนแก่เท่านั้นที่ยังให้ความสำคัญ ส่วนประเพณีที่ชาวบ้านให้ความสำคัญ คือประเพณีต่างๆตามพระพุทธศาสนา เช่น การทำบุญเข้าพรรษา ฯลฯ

1.2.5 ข้อมูลด้านอื่นๆ

- ลักษณะบางประการด้านเศรษฐกิจและอาชีพ มีการรวมตัวกันประกอบอาชีพ เช่น กลุ่มเลี้ยงสุกร กลุ่มอุตสาหกรรมในครัวเรือน
- วัฒนธรรมประเพณีที่เด่นๆคือ ประเพณีทำบุญกลางบ้านและเลี้ยงเจ้าพ่อเสือ
- ลักษณะที่เป็นศักยภาพด้านดีคือ มีการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีผู้นำและคณะกรรมการบริหารที่มีความสามารถ
- ลักษณะที่สื่อถึงความไม่เข้มแข็ง คือการขาดความสามัคคี เนื่องจากเรื่องการเมืองในอดีตทำให้มีการแบ่งพรรคพวกกัน

การประเมินโครงการโดยภาพรวม

ผลการประเมินกองทุนหมู่บ้านหนองคูน ม. 3 โดยภาพรวมมีดังนี้

2.1 ผลการประเมินหน่วยระบบ A

2.1.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A พบว่า

- 1) นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับ โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จากการสัมภาษณ์และเปิดเวทีชาวบ้านหนองคูน หมู่ 3 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายของโครงการกองทุนหมู่บ้านว่า เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาค่าความยากจน และให้ประชาชนมีเงินทุนหมุนเวียนเป็นทุนในการประกอบอาชีพ
- 2) เงิน 1 ล้านบาท ชาวบ้านหนองคูน หมู่ 3 ทุกคนมีความเข้าใจว่า เงินหนึ่งล้านบาทนี้เป็นเงินที่จัดสรรจากรัฐบาล เพื่อให้กู้ยืมเป็นทุนในการประกอบอาชีพและต้องชำระคืนทั้งเงินต้นและดอกเบี้ย
- 3) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน หนองคูน หมู่ 3 เกิดจากการจัดเวที

ประชาคมและคัดเลือกจำนวน 9 คน ทั้งนี้ต้องมีคุณสมบัติตามระเบียบข้อบังคับและต้องพร้อมปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส

- 4) เงินที่ผู้กู้ชำระคืน พบว่า มีการชำระคืนแล้ว 4 ราย (9%) เป็นเงินต้น 86,300 บาท และดอกเบี้ยอีก 6,904 บาท ส่วนที่เหลือ (91%) จะมีการชำระคืนเมื่อถึงกำหนด
- 5) ผู้สมัครขอกู้ จากจำนวนสมาชิกทั้งหมด 60 คน หมู่บ้านหนองคูมีจำนวนผู้ขอกู้ 44 ราย และคณะกรรมการ ได้อนุมัติให้กู้ยืมทั้งหมด
- 6) บัญชีคอกงทุนลงหมู่บ้านหนองคู คือ นางสาวสุชีรา ตำราอุสุข ให้ความสนใจถึงบทบาทและหน้าที่ของตนเองดี
- 7) ทุนสะสมของหมู่บ้าน บ้านหนองคูมีทุนสะสมร่วมกันจำนวน 16,894.34 บาท

2.1.2 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A

- 1) กระบวนการคัดเลือกผู้กู้ของกองทุนหมู่บ้านหนองคู พบว่าคณะกรรมการกองทุน ได้พิจารณาจากโครงการที่สมาชิกเสนอผู้ โดยดูถึงความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโครงการที่สมาชิกเสนอผู้
- 2) การแนะนำวิธีทำธุรกิจ พบว่า ชาวบ้านหนองคูมีการรวมตัวกันเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดและแนวทางในการทำธุรกิจ และได้มีวิทยากรผู้เชี่ยวชาญจากทางอำเภอมาอบรมให้
- 3) การรับชำระหนี้ วิธีการรับชำระหนี้ของกองทุนหมู่บ้านหนองคู คือ ผู้กู้มาส่งเงินกู้ (เงินต้น + ดอกเบี้ย) ที่คณะกรรมการกองทุนฯ คณะกรรมการกองทุนฯ จะออกไปรับให้ เพื่อเก็บเป็นหลักฐานการชำระเงิน จากนั้นคณะกรรมการกองทุนฯ จะเป็นผู้นำส่งธนาคาร
- 4) กระบวนการทำบัญชีของกองทุน พบว่าคณะกรรมการมีความสามารถในการจัดทำบัญชีเบื้องต้นได้ เช่น บัญชีลูกหนี้รายตัว บัญชีออมทรัพย์ แต่การทำบัญชีอื่น ๆ ของงบการเงินยังจัดทำไม่ถูกต้อง เนื่องจากเกิดความสับสนในการจัดทำ เพราะมีหน่วยงานหลายหน่วยมาสอนวิธีการจัดทำบัญชีซึ่งแนวทางการจัดทำแตกต่างกัน และรูปแบบบัญชีจากทางอำเภอไม่เหมาะสมกับการจัดทำ
- 5) การช่วยหาตลาด ไม่สามารถหาตลาดมารองรับได้ สมาชิกต้องพึ่งตนเองในการจำหน่ายผลผลิต
- 6) บทบาทของนักศึกษากองทุน นักศึกษาได้มีส่วนร่วมกับบ้านหนองคู การร่วมกันพัฒนา และได้ประเมินความสำเร็จของโครงการว่ามีมากน้อยเพียงใด

2.1.3 การประเมินผลผลิตหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1) ผลโดยตรง จำนวนผู้กู้จากกองทุนหมู่บ้านมี 44 ราย จากจำนวนสมาชิกทั้งหมด 60 คน รวมยอดเงินที่ให้สมาชิกผู้กู้ทั้งหมด 999,600 บาท จากจำนวนเงิน 1 ล้านบาท

2) ผลกระทบโดยตรง พบว่า สมาชิกที่ขอกู้เงิน 44 ราย ได้รับพิจารณาอนุมัติเงินผู้กู้ทั้งหมด และมีการนำเงินผู้ที่ได้ไปลงทุนประกอบอาชีพจำนวนเงินสะสมของหมู่บ้านยังมีเพียงเล็กน้อยเพียง 16,894.34 บาท

3) ผลกระทบโดยอ้อม พบว่า มีศักยภาพและความเข้มแข็งในหมู่บ้านมีเครือข่ายการเรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการประกอบอาชีพซึ่งกันและกันและกันเศรษฐกิจภายในหมู่บ้านนั้น ชุมชนได้รับชื่อเสียง เพราะหมู่บ้านหนองคูเป็นหมู่บ้านแรกของอำเภอสีคิ้วที่ผ่านการอนุมัติ, บัณฑิตกองทุนฯ ได้เรียนรู้ชุมชนมีความรู้สึกรักบ้านเกิด นำไปสู่การใช้ความรู้ความสามารถพัฒนาชุมชน

2.2 ผลการประเมินหน่วยระบบ B

หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย

2.2.1 ผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ B พบว่า

1) ประสิทธิภาพในการดำเนินงานของผู้กู้ ผู้กู้กองทุนหมู่บ้านทุกคนมีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพอยู่แล้ว โดยทำมาเป็นเวลานาน

2) ทักษะสินของผู้กู้และเครือข่าย สมาชิกส่วนใหญ่มีที่ดินเป็นของตนเองและมีเครือข่ายที่สามารถพึ่งพาอาศัยได้

3) หนี้สินธนาคารของผู้กู้ ผู้กู้ส่วนใหญ่จะมีหนี้อยู่กับ ธ.ก.ส., สหกรณ์การเกษตรและหนี้จากภาครัฐบาล เช่น หนี้โครงการแก้ไขความยากจน

4) หนี้สินนายทุนนอกระบบ ผู้กู้เงินบางส่วนมีหนี้สินกับนายทุนนอกระบบ

5) อาชีพหลักของผู้กู้ ได้แก่ อาชีพทางการเกษตร การปลูกมันสำปะหลัง การทำไร่ไถ้อ้อย การเลี้ยงสัตว์และการค้าขาย

6) รายได้ของครอบครัว สมาชิกส่วนใหญ่มีรายได้ค่าไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในครอบครัว แต่ก็ยังมีบางครอบครัวที่มีรายได้อยู่ในเกณฑ์ดี

2.2.2 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B พบว่า

1) เงินที่กู้มาได้ สมาชิกกองทุนหมู่บ้านหนองคู นำเงินที่ได้มาลงทุนประกอบอาชีพ ได้นำเงินไปใช้ถูกต้องตามคำเสนอขอกู้เงินมีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ไม่ได้ทำตามคำเสนอขอกู้เงิน

2) เงินอื่น ๆ สมาชิกกองทุนฯ ยังต้องกู้เงินอื่น ๆ เนื่องจากการลงทุน ประกอบอาชีพต้องใช้ทุนสูง เงินที่กู้ได้แก่ เงิน โครงการแก้ไขความยากจน เงินสนับสนุนจากอบต. เงินนายทุนนอกระบบ

3) สถานที่และวัตถุดิบ สมาชิกส่วนใหญ่มีที่ทางของตนเอง และมี วัตถุดิบบางอย่างเอง

4) เทคนิคการทำงาน สมาชิกมีวิธีการที่เป็นระบบ รู้ขั้นตอนการทำเป็น อย่างดี

5) กำลังทำงาน ยังใช้ระบบเดิม คือ ใช้แรงงานตนเอง และจ้างแรงงานใน มวน

2.2.3 ผลการประเมินผลผลิตหน่วยระบบ B แบ่งเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1) ผลโดยตรง ได้แก่

1.1) รายได้เป็นเงิน สมาชิกบางรายที่กู้ยืมเงินลงทุนประกอบอาชีพ ได้มี รายได้เป็นเงิน เช่น สมาชิกที่กู้เงิน ไปลงทุนปลูกอ้อย เมื่อผลผลิตออกมาแล้วนำไปขาย สมาชิกก็มีรายได้เป็นเงิน

1.2) ผู้กู้ได้ผลผลิตเป็นสิ่งของ สมาชิกส่วนใหญ่ที่กู้ยืมเงิน ไปลงทุน ได้ได้แก่ผลผลิตเป็นสิ่งของ เช่น สมาชิกที่ไปซื้อสัตว์มาเลี้ยง ค้าขาย ผลกระทบโดยตรง ได้แก่

2) ผลกระทบโดยตรง

1.1) ผู้กู้ได้ขยายกิจการ สมาชิกที่กู้เงิน ไปลงทุนประกอบกิจการยังไม่ ขยายกิจการใด ๆ เพราะสมาชิกเพิ่งเริ่มลงทุนยังไม่มีรายรับเพิ่มขึ้นพอที่จะขยายกิจการ ได้

1.2) ผู้กู้ได้ทำกิจการด้วยเทคนิควิธีที่ดีขึ้นอันเนื่องมาจากได้ศึกษา

พบว่าด้วยตนเองสมาชิกได้ดำเนินกิจการของตนเองด้วยเทคนิควิธีที่ดี คือ มีการวางแผนระบบการ งาน ที่ดีขึ้น

3) ผลกระทบโดยอ้อม ได้แก่

1.1) ผู้กู้มีการพึ่งตนเองสมาชิกที่กู้ยืมเงินกองทุนสามารถแก้ปัญหา ได้

ตนเองมีประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพมากขึ้น

1.2) การกลับคืนถิ่นของประชาชนจากที่เคยอพยพไปทำงานต่างถิ่น ส่วนที่ ได้กลับมาทำงานที่บ้านเกิดของตนเอง

ผลการทดลองวิธีการใหม่

3.1 การจัดบัญชีวิธีใหม่ การทำบัญชีกองทุนตามแบบบัญชี ที่ทางอำเภอจัดให้ผลการทดลองพบว่า ผู้จัดทำมีความสับสน บุ่งยาก อีกทั้งสมุดบัญชีที่เป็นแบบแผนมีความไม่เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริง

3.2 วิธีการหาค่าที่ดิน เนื่องจากราคาอ้อยได้ตกต่ำลง ชาวบ้านจึงมีแนวคิดร่วมกันว่าจะขายบางส่วนให้กับผู้ปลูกรายอื่นที่ต้องการพันธุ์อ้อย เพราะให้ราคาสูงกว่า

3.3 การใช้ปุ๋ยชนิดใหม่ จากเดิมที่ใช้ปุ๋ยเคมีเพียงอย่างเดียว ชาวบ้านเริ่มหันมาใช้ปุ๋ยชีวภาพควบคู่ไปด้วย โดยลดปุ๋ยเคมีลง ทำให้ต้นทุนการผลิตต่ำลง

ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้

ตัวชี้วัดการประมวลเทคนิควิธีดำเนินการ หมายถึง การจัดกลุ่มผู้ทำกิจกรรมเดียวกัน มีกิจกรรมงานวิธีการทำงาน (Work Procedure) ที่ดี ในแนวคิดเชิงระบบ โดยทำการพิจารณาตัวแปร ดังต่อไปนี้

1. การใช้ปัจจัยนำเข้าที่ดี
2. การมีกระบวนการที่ดี
3. การได้ผลผลิตที่ดี

1. อาชีพเลี้ยงสัตว์

- กระบือ การใช้ปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่ จำนวนเงินที่ได้กู้ยืมจากกองทุนและทุนเดิมของเจ้าของ ในแรงงานเจ้าของในการเลี้ยงดู การมีกระบวนการที่ดี ได้แก่ การเลือกซื้อกระบือเลือกกระบือปรับ เพราะมีความแข็งแรง , มีการเลี้ยงดูเอาใจใส่ , รับผิดชอบรักษาเมื่อสัตว์ป่วย การได้ผลผลิตที่ดี ได้แก่ กระบือให้ลูกที่มีความสมบูรณ์ , ได้รับรายได้เป็นเงิน หรือสิ่งของ , มีความพึงพอใจ

- สุกร การใช้ปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่ จำนวนเงินที่ได้กู้ยืมจากกองทุนและเงินอื่น ๆ จะใช้ดูแลคืบที่ดี , ใช้แรงงานเจ้าของเองในการเลี้ยงดู การมีกระบวนการที่ดี ได้แก่ การเลือกซื้อพันธุ์สุกร โดยเลือกซื้อถูกสุกรขุนสาม สายพันธุ์ (ครีโอล , ลาทไวท์ , เรท) มีการทำความสะอาดโรงเรือนอยู่เสมอ , มีน้ำสะอาดให้ดื่ม , ขายสุกรในช่วงอายุ 8 - 10 เดือน การได้ผลผลิตที่ดี ได้แก่ สุกรมีน้ำหนักประมาณ 80 - 100 กิโลกรัม , ได้รับรายได้เป็นเงินหรือสิ่งของ

2. ทำการเกษตร

- ทำอ้อย การใช้ปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่ การมีพันธุ์อ้อย การมีกระบวนการที่ดี ได้แก่ การคัดเลือกพันธุ์อ้อย ควรใช้พันธุ์ดีด้านทานโรค คือ พันธุ์อุทอง , K8892 , สุพรรณบุรี 90 , มีการ

ไต่เพื่อปรับสภาพหน้าดิน , ไต่ปุ๋ยทั้งหมด 3 ครั้ง การได้ผลผลิตที่ดี ได้แก่ หนึ่งไร่ ควรได้อ้อย ประมาณ 10 ต้นขึ้นไป มีค่าความหวานไม่ต่ำกว่า 10 CS ขึ้นไป

- ทำมันสำปะหลัง การใช้ปุ๋ยจัญนำเข้าที่ดี ได้แก่ พันธุ์มันที่ดี ปุ๋ยคอกที่ใช้ เงินกู้ต่าง ๆ และทุนเดิมของเจ้าของ การมีกระบวนการที่ดี ได้แก่ การเลือกซื้อพันธุ์มันที่ดี คือ พันธุ์เกษตรศาสตร์ , ระยะของ มีการใช้แรงงานคนหรือสัตว์กำจัดวัชพืช ปลูกโดยใช้แรงงานคนเพราะให้ผลผลิตที่ดีกว่า การได้ผลผลิตที่ดี ได้แก่ หัวมันขนาดใหญ่ หนึ่งไร่ ควรได้น้ำหนักประมาณ 4 ต้นขึ้นไป

3. การค้าขาย

การใช้ปุ๋ยจัญนำเข้าที่ดี ได้แก่ แรงงานเจ้าของกิจการ สินค้ามีคุณภาพ เก็บรักษาได้นาน ถูกค้ำผู้มาซื้อของมีมาก การมีกระบวนการที่ดี ได้แก่ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้า การทำบัญชีรายรับรายจ่าย และบัญชีสิ่งของ การรู้จักพิจารณาเลือกลูกค้าที่ซื้อสินค้าเงินเชื่อ การได้ผลผลิตที่ดี ได้แก่ ได้รับรายได้ในแต่ละเดือนไม่ควรต่ำกว่า 6,000 บาท

4. อุศนากรรมในครัวเรือน (ผลิตขนมปัง) จำนวน 2 ราย

การใช้ปุ๋ยจัญนำเข้าที่ดี ได้แก่ แป้งและน้ำตาลคุณภาพการมีกระบวนการผลิตที่ดี ได้แก่ การควบคุมทางด้านความสะอาดการมีผลผลิตที่ดี ได้แก่ สินค้าได้คุณภาพ และมีปริมาณตามความต้องการของลูกค้า

5. ผลอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจากโครงการกองทุนหมู่บ้าน บ้านหนองคู หมู่ 3

5.1 ผลที่เกิดจาก การเสนอ โครงการของสมาชิกที่กู้ยืมเงิน พบว่า สมาชิกได้รู้จักการเขียนโครงการที่ถูกต้องตามกฎหมายระเบียบที่คณะกรรมการกองทุน ได้กำหนดเอาไว้และทำให้คณะกรรมการ ได้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของสมาชิกว่าถูกต้องการกู้ยืมเงินเพื่อนำไปประกอบอาชีพในถิ่นใดบ้าง

5.2 ผลที่เกิดจาก การทำสัญญากู้ยืมระหว่างคณะกรรมการกับสมาชิก พบว่าสมาชิกได้ทำสัญญากู้ยืมเงินนั้น มีความตระหนักและคิดอยู่เสมอว่าตนเองมีข้อผูกพันกับกองทุนหมู่บ้านอย่างไร เมื่อครบวาระการชำระหนี้ต้องนำทุนคืนพร้อมดอกเบี้ยไปชำระหนี้ตามที่ตนเองได้ทำสัญญาเอาไว้กับคณะกรรมการกองทุน

5.3 ผลผลิตที่เกิดจาก รายได้ของสมาชิก พบว่า สมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีการสร้างงานสร้างอาชีพ ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นและสามารถลดรายจ่ายภายในครอบครัวได้ รายได้ที่ได้รับสมาชิกได้รับเป็นเงินและเป็นสิ่งของ

6 สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์

6.1 การบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้าน บ้านหนองคู หมู่ 3 ทั้ง 5 ข้อ พบว่า

6.1.1 การเกิดกองทุน พบว่า กองทุน 1 ตำบลบาท สมาชิกมีความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุน โดยมีส่วนเกี่ยวข้องกันกองทุนมาให้ความรู้ สมาชิกมีทัศนคติที่ดีต่อกองทุนหมู่บ้านและมีความต้องการอยากให้เกิดกองทุนหมู่บ้าน เพื่อให้มีการพัฒนาอาชีพ มีการสร้างรายได้ มีผู้สนับสนุนเกิดกองทุนในหมู่บ้านและมีสมาชิกในกองทุนหมู่บ้าน จำนวนสมาชิกกองทุนมี 60 ราย

6.1.2 ระบบบริหารกองทุน พบว่า มีคณะกรรมการจำนวน 9 คน ชาย 5 คน หญิง 4 คน มีการคัดเลือกคณะกรรมการตามระเบียบกองทุนด้วยความโปร่งใสระเบียบการบริหารกองทุนให้อยู่ภายในกรอบของระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ กำหนดงานของคณะกรรมการกองทุนมีการประชุมคณะกรรมการอย่างสม่ำเสมอมีการรับสมาชิก การจัดทำบัญชีให้เป็นปัจจุบันการตัดสินใจจะพิจารณาจากการเสนอโครงการของสมาชิกว่าความเหมาะสมและความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด มีการจัดสรรผลประโยชน์จากอัตราดอกเบี้ยที่ได้รับจากสมาชิกที่ชำระเงินคืนเมื่อครบกำหนด 1 ปี

6.1.3 การเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง พบว่า สมาชิกมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง มีการนำหลักการเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในการบริหารกองทุนและสมาชิกก็นำหลักการนี้มาใช้ในการประกอบอาชีพ สามารถนำหลักการพึ่งตนเองมาใช้ในการประกอบอาชีพของสมาชิก ได้รับความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการนำหลักการภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการประกอบอาชีพ

6.1.4 การสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคม พบว่า มีการชี้แนะเรื่องกองทุนให้สมาชิกเข้าใจหลักการสำคัญที่ว่ากองทุนหมู่บ้านเป็นสมาชิกกองทุนทุกคน มีเงินที่รัฐบาลให้อืม สมาชิกมีความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานกองทุนว่าจะต้องช่วยกันรักษาเงินกองทุนด้วยตนเอง ถ้าผู้กู้ไม่ชำระคืนจะต้องจัดการกันเองให้ได้ สมาชิกแต่ละคนมีความคิดในการดำเนินการประกอบอาชีพโดยใช้หลักการพึ่งตนเองและคำนึงถึงการบริโภคที่มีตลาดรองรับอย่างมั่นคง

6.1.5 การมีศักยภาพและมีความเข้มแข็ง พบว่า มีจำนวนกลุ่มอาชีพต่าง ๆ เกิดขึ้นมีจำนวนประชากรทั้งหมดได้ดำเนินกิจการของตนเองอย่างยั่งยืน

6.2 การวิเคราะห์ SWOT คือจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสที่จะพัฒนาอย่างต่อเนื่องและแรงกดดันที่มีผลกระทบต่อความเจริญเติบโตของกองทุน

6.2.1 จุดแข็ง (strenght) ของกองทุนหมู่บ้านหนองคู มีดังนี้

1) สมาชิกมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุน มีการจัดทำระเบียบกองทุนร่วมกัน

- 2) มีกองทุนเดิมในหมู่บ้านซึ่งเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน
- 3) คณะกรรมการทุกคน ล้วนมีคุณสมบัติในการบริหารจัดการกองทุน

6.2.2 จุดอ่อน (Weakness) ของกองทุนบ้านหนองคู มีดังนี้

- 1) สมาชิกในชุมชนขาดความสามัคคีกัน มีการแบ่งแยกกลุ่ม สาเหตุมาจากเรื่องทางการเมืองในอดีต
- 2) ผู้กู้บางรายนำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ และไม่ก่อให้เกิดประโยชน์
- 3) การจัดทำบัญชี เหนียวญิกไม่สามารถจัดทำบัญชีที่ซับซ้อนได้และทางอำเภอก็ยังไม่ได้ให้สรุปว่า ควรจัดทำบัญชีแบบใด ซึ่งจะมีการจัดประชาพิจารณ์ในเร็ว ๆ นี้

6.2.3 โอกาสที่หน่วยงานจะพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Opportunity)

- 1) คณะกรรมการกองทุนมีความเสถียร
- 2) คณะกรรมการ ได้รับการฝึกอบรม เพิ่มพูนความรู้สม่ำเสมอ

6.2.4 แรงกดดัน (treat) ที่บั่นทอนความเจริญก้าวหน้า

- 1) กฎระเบียบอาจล้าสมัยหรือไม่เหมาะสม ซึ่งคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหนองคู ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมตามความเหมาะสม
- 2) รูปแบบการทำรายงาน ทางด้านบัญชี ซับซ้อนและไม่เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริง

6.3 การเกิดองค์กรเครือข่ายของการเรียนรู้ พบว่า มีองค์กรผู้ประกอบอาชีพเดียวกันมีการจำหน่ายผลผลิตของผู้ประกอบอาชีพเสริม สมาชิกมีการจัดเวทีชาวบ้านเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์และการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน

6.4 ความเข้มแข็งของชุมชน

6.4.1 ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ กำหนดพบว่า

- (1) สมาชิกในชุมชนมีความสามัคคีอยู่ในระดับปานกลาง
- (2) สมาชิกในชุมชนมีความซื่อสัตย์อยู่ในระดับปานกลาง
- (3) สมาชิกในชุมชนยกย่องคนทำความดีอยู่ในระดับปานกลาง
- (4) การช่วยเหลือกันและกัน มีบ่อยจะมีเพียงในหมู่เครือญาติเท่านั้น
- (5) มีโอกาสในการเพิ่มพูนความรู้บ่อยมาก
- (6) สมาชิกในชุมชนส่วนใหญ่มีอาชีพสามารถเลี้ยงครอบครัวได้
- (7) ครอบครัวชุมชนมีความอบอุ่นได้
- (8) สมาชิกในชุมชนมีการรวมกลุ่มทั้งองค์กรต่าง ๆ เช่น กลุ่มแม่บ้าน

(9) มีการประชุมทุกสิ้นเดือน เพื่อรับฟังข่าวสารและร่วมแสดงความเห็นหรือแก้ไขปัญหาร่วมกัน

แก่เด็ก

(10) มีการช่วยเหลือสตรี เด็ก โดยมีการจัดกลุ่มแม่บ้าน มีการให้ทุนการศึกษา

6.4.2 ความเข้มแข็งชุมชนตามทัศนระประชาชนในท้องถิ่น

- (1) สมาชิกในชุมชนมีความสามัคคีอยู่ในระดับปานกลาง
- (2) สมาชิกในชุมชนมีความซื่อสัตย์อยู่ในระดับปานกลาง
- (3) สมาชิกในชุมชนยกย่องคนทำความดีอยู่ในระดับปานกลาง
- (4) การช่วยเหลือกันและกัน มีบ่อยจะมีเพียงในหมู่เครือญาติเท่านั้น
- (5) มีโอกาสในการเพิ่มพูนความรู้บ่อยมาก
- (6) สมาชิกในชุมชนส่วนใหญ่มีอาชีพสามารถเลี้ยงครอบครัวได้
- (7) ครอบครัวชุมชนมีความอบอุ่นได้
- (8) สมาชิกในชุมชนมีการรวมกลุ่มทั้งองค์กรต่าง ๆ เช่น กลุ่มแม่บ้าน
- (9) มีการประชุมทุกสิ้นเดือน เพื่อรับฟังข่าวสารและร่วมแสดงความเห็น

หรือแก้ไขปัญหาร่วมกัน

(10) มีการช่วยเหลือสตรี เด็ก โดยมีการจัดกลุ่มแม่บ้าน มีการให้ทุนการ

ศึกษาแก่เด็ก

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

สรุปและอภิปรายผล

๕.1 สรุป

จากการติดตามผลดำเนินการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองบ้านหนองคู สรุปได้ดังต่อไปนี้

๕.1.1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

(1) เพื่อทราบ โอกาสและความน่าจะเป็นที่การดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน จะบรรลุตามเป้าหมายของโครงการว่ามีมากน้อยเพียงใด
ท้องถิ่นชุมชนมีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงานสร้างรายได้ หรือสวัสดิภาพของสมาชิก

- ท้องถิ่นชุมชนมีความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการกองทุน
- ท้องถิ่นชุมชนมีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่มเพื่อแก้ปัญหาของตนเอง เสริมสร้างศักยภาพและมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง
- กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ
- ประชาชนในท้องถิ่นมีศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

(2) เพื่อทราบถึง SWOT คือ จุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาสที่หน่วยงานจะพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Opportunity) และแรงกดดันที่จะบั่นทอนความเจริญก้าวหน้าว่ามีอะไรบ้าง (threat)

(3) เพื่อให้กระบวนการทำสารนิพนธ์เป็นกระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กร เพื่อการเรียนรู้ซึ่งมีความเชื่อมโยงระหว่างกันภายในชุมชนท้องถิ่นระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล และระดับประเทศ

(4) เพื่อให้ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนพื้นที่เป้าหมาย (ใช้ บรร.7) และเพื่อทราบข้อมูลระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามตัวชี้วัดที่ทางกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด (ใช้ บรร.2)

1.2. วิธีดำเนินการ

1. ศึกษาให้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่ง
นี้
2. ศึกษาให้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ ระเบียบ วิธีปฏิบัติของกองทุนหมู่บ้านหนองคู
3. ศึกษาการดำเนินงาน กระบวนการบริหาร และการจัดการกองทุนหมู่บ้าน
4. ใช้ชีพชีโมเดลวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้าน และกำหนดตัวบ่งชี้ และตัวแปรที่จะทำการ
เก็บข้อมูล
5. เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสังเกต การสอบถาม การสัมภาษณ์ การเข้าร่วมประชุม
และอาศัยข้อมูลบางส่วนจากแบบรายงาน (บร.) หากข้อมูลไม่เพียงพอจะทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม
6. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ถึงความถูกต้อง แม่นยำ และเลือกนำเสนอเฉพาะข้อมูลที่
ตรงกับความเป็นจริง
7. ประมวลสังเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นที่จะต้องเขียน
8. ลงมือเขียนสารนิพนธ์ทุกบท บรรณานุกรม และภาคผนวกจนสมบูรณ์

1.3. ผลการดำเนินการ

- 3.1 ประชาชนในหมู่บ้านมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านเพิ่มขึ้น
- 3.2 ประชาชนในหมู่บ้านนำเงินกู้จากกองทุน ไปใช้ในกิจกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์
- 3.3 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน มีประสิทธิภาพในการบริหารกองทุนเพิ่มขึ้น มีความ
รับผิดชอบต่อเงินกองทุนและส่งเสริมการทำงานของกองทุน
- 3.4 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน มีความรู้ความเข้าใจในการทำบัญชีกองทุนเพิ่มขึ้น
- 3.5 ระเบียบกองทุนมีความชัดเจน โปร่งใสมากขึ้น เป็นระเบียบที่สามารถปฏิบัติตามได้
โดยไม่ต้องส่งผลกระทบต่อการบริหารกองทุน
- 3.6 สมาชิกในหมู่บ้านและคณะกรรมการกองทุน มีความสามัคคีกัน มีความคิดริเริ่ม ร่วม
ทรงความคิดเห็นให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อกองทุน
- 3.7 สมาชิกในหมู่บ้านมีความอยู่ดีกินดีขึ้น มีเงินทุนในการประกอบอาชีพและรู้จัก
มีภาระวังในการใช้เงิน เพิ่มขึ้น
- 3.8 ประชาชนมีงานทำ มีรายได้ สามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ ก่อให้เกิดความ
สุขขึ้นในหมู่บ้านหนองคู

2. อภิปรายผล

1. การบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านหนองคู บรรลุทั้ง 5 ข้อได้แก่

วัตถุประสงค์ข้อ 1 การเกิดกองทุน กองทุนหมู่บ้านหนองคูเกิดขึ้นได้จากความร่วมมือของประชาชนในหมู่บ้าน ให้ความสำคัญร่วมกันจัดตั้งกองทุนและจัดทำระเบียบร่วมกัน

วัตถุประสงค์ข้อ 2 การมีระบบบริหารกองทุน กองทุนหมู่บ้านหนองคูมีการจัดโครงสร้างองค์กรอย่างชัดเจน เพื่อให้มีความง่ายและความคล่องตัวในการบริหารกองทุน โดยได้มีการคัดเลือกคณะกรรมการบริหารกองทุนจากความเห็นชอบของสมาชิกทุกคนและมีการแบ่งหน้าที่การทำงานของคณะกรรมการทุกคนอย่างชัดเจน ช่วยให้ระบบการบริหารกองทุนมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ข้อ 3 การมีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง กองทุนหมู่บ้านหนองคู เปิด โอกาสให้ประชาชนในหมู่บ้านมีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ โดยการจัดเวทีสัมมนาจัดกิจกรรมต่างๆ ที่ให้ความรู้ เพื่อให้ประชาชนนำความรู้ที่ได้ มาปรับปรุงใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อให้สามารถพึ่งตนเองได้ แต่ยังไม่สามารถพึ่งตนเอง ได้ทั้งหมด ยังต้องอาศัยความร่วมมือจากชุมชนภายนอกเพื่อการเรียนรู้ต่อไป

วัตถุประสงค์ข้อ 4 การสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคม ประชาชนทั่วไปและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านหนองคู มีการรวมตัวเป็นกลุ่มในการประกอบอาชีพ เช่น กลุ่มเลี้ยงสุกร กลุ่มอุตสาหกรรมในครัวเรือน

วัตถุประสงค์ข้อ 5 การมีศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น ประชาชนทั่วไปและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านหนองคู มีความซื่อสัตย์ต่อชุมชน ร่วมมือร่วมใจในการทำงานเพื่อส่วนรวม เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความรักต่อบ้านเกิดของตนเอง ร่วมแรงพัฒนาหมู่บ้านให้ก้าวหน้าเสมอ จึงทำให้หมู่บ้านหนองคูเกิดการพัฒนาย่างต่อเนื่องและเป็นหมู่บ้านที่เข้มแข็งจนปัจจุบัน

๒. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลด้านบวกและด้านลบ

(1) ปัจจัยด้านบวก

- ประสพการณ์การประกอบอาชีพที่ล้มเหลวของประชาชนบางรายในหมู่บ้าน จึงได้ตั้งเป็นบทเรียนให้ประชาชนในหมู่บ้านมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และรวมตัวกันเป็นกลุ่มในการประกอบอาชีพ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาซ้ำซาก

- ประชาชนในหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุน

- สมาชิกกองทุนมีเงินสะสมเพิ่มขึ้น รู้จักการออมเงิน เพื่อประโยชน์ต่อการประกอบ

ชีพของตนเอง

(2) ปัจจัยด้านลบ

- ประชาชนในหมู่บ้านยังคงมีสภาพเป็นลูกหนี้ของธนาคาร และนายทุนนอกระบบ อัตราดอกเบี้ยค่อนข้างสูง ทำให้ขาดเงินทุนหมุนเวียน เพราะเงินส่วนหนึ่งต้องนำไปชำระหนี้ ทำให้ไม่สามารถดำรงทุนให้เจริญเติบโตได้ในระยะเวลาอันสั้น

- สมาชิกกองทุนบางรายไม่พึงพอใจในการตัดสินใจอนุมัติเงินกู้ของคณะกรรมการกองทุน ซึ่งอนุมัติให้กู้เงินได้จำนวนน้อยกว่าที่ขอไว้ ก่อให้เกิดความไม่พอใจในการทำงานของคณะกรรมการกองทุน จึงไม่ค่อยให้ความร่วมมือ ในการจัดเวทีประชุมเท่าใดนัก

- สมาชิกบางรายมีงานที่ต้องรับผิดชอบทำงานมาก บางคนต้องออกไปทำงานนอกหมู่บ้าน ทำให้ไม่ได้รับข่าวสารจากการประชุมกองทุน ทำให้การบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการเกิดความล่าช้า เก็บเงินฝากตั้งจะจากสมาชิกได้ไม่ครบตามกำหนดเวลา

- คณะกรรมการกองทุนบางคนขาดความรู้ ในการบริหารจัดการกองทุน และการทำธุรกิจกองทุน ดังนั้นภาระหนักจึงตกเป็นของประธานและเหรัญญิก ทำให้ระบบการบริหารกองทุนมีความล่าช้า ขาดความละเอียดในการทำงาน

- ด้านการจัดทำบัญชี ระบบบัญชีค่อนข้างสับสนและยากต่อการเข้าใจ

3. การเกิดองค์กรเครือข่ายการเรียนรู้

จากการปฏิบัติงานภาคสนาม ผู้วิจัยได้เข้าร่วมศึกษาการสร้างองค์กรเครือข่ายย่อยภายในหมู่บ้าน ซึ่งสมาชิกหมู่บ้านหนองคูได้จัดตั้งสมาชิกกลุ่มอุตสาหกรรมในครัวเรือน(ทำขนมปัง) กลุ่มผู้ประกอบอาชีพเลี้ยงสุกร โดยเป็นองค์กรเครือข่ายเพื่อการเรียนรู้ที่ได้จัดตั้งขึ้นก่อนนี้แล้ว เมื่อมีกองทุนหมู่บ้านเข้ามา กลุ่มองค์กรเหล่านี้ได้มีการพัฒนาการเรียนรู้เพิ่มขึ้น สมาชิกกลุ่มมีแลกเปลี่ยนความรู้เพิ่มขึ้นกว่าเดิม ทำให้กลุ่มองค์กร มีความเข้มแข็งเพิ่มขึ้น เป็นส่วนช่วยเสริมประสิทธิภาพและความแข็งแกร่งในการดำเนิน โครงการ ตลอดจนการสร้างเครือข่ายกับองค์กรภายนอกชุมชน

4. ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนพื้นที่เป้าหมาย

ประชาชนในหมู่บ้านหนองคูรู้หน้าที่ของตนเอง ปฏิบัติตามสิทธิหน้าที่ มีความรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย ทำงานเพื่อส่วนรวม โดยไม่คำนึงถึงผลตอบแทน สมาชิกหันมาศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อความสำเร็จในการประกอบอาชีพ ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมประชุมจากหน่วยงานของรัฐ แสดงความคิดเห็น ให้ข้อเสนอแนะอย่างเต็มที่ อีกทั้งสมาชิกต่างยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ขอมรับมติในที่ประชุม จึงทำให้การบริหารกองทุนคล่องตัวขึ้น การอยู่ร่วมกันอยู่อย่างอบอุ่นภายในครอบครัว มีอาชีพที่สามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ อีกทั้งในหมู่บ้านมีการเหลือ เด็ก สตรี และคนชรา จึงทำให้ การอาศัยอยู่ในหมู่บ้านหนองคู มีความสงบสุข ร่มเย็น อยู่อย่างมีสันติ

2.4. ผลโดยตรงและผลกระทบต่างๆ

(1) ผลโดยตรง (Immediate Result) เมื่อเวลาผ่านไประยะหนึ่ง สมาชิกที่กู้เงิน ไปดำเนินธุรกิจประกอบอาชีพต่างๆ สามารถลงทุนก่อให้เกิดรายได้จากผลผลิต และสามารถนำเงินชำระคืนของทุนทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยได้ครบตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ ทำให้จำนวนเงินกองทุนเพิ่มขึ้น แสดงให้เห็นถึงการเติบโตของกองทุน

(2) ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact) สมาชิกผู้กู้เงิน ไปดำเนินโครงการตามกิจกรรมต่างๆ สามารถปลดเปลื้องภาระหนี้สินลงได้ในระดับหนึ่ง และช่วยเพิ่มศักยภาพในการประกอบอาชีพมากขึ้น โดยสมาชิกได้รู้จักการใช้เงินให้เกิดประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ นำความรู้ที่ได้จากการรวมกลุ่มองค์การ ไปพัฒนาศักยภาพการประกอบอาชีพของตนเองและสร้างฐานะทางเศรษฐกิจให้เข้มแข็งขึ้นกว่าในอดีต

(3) ผลกระทบโดยอ้อม (Indirect Impact) วิถีชีวิตของประชาชนในหมู่บ้านเกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นกว่าเดิม ประชาชนเกิดความสามัคคีมากขึ้น สมาชิกมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านเพิ่มมากขึ้น มีทัศนียภาพให้เกิดกองทุนที่มั่นคง มีประสิทธิภาพเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน ก่อให้เกิดสันติสุขขึ้นในหมู่บ้าน

ข้อเสนอแนะ

2.1 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไขข้อบังคับระเบียบกองทุนหมู่บ้าน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 วงเงินที่อนุมัติให้กู้ สูงสุด ไม่ควรเกิน 30,000 บาท จากระเบียบกองทุนที่อนุมัติให้กู้ได้ ไม่เกิน 50,000 บาท เนื่องจากสมาชิกบางรายหากกู้เงิน ไปแล้วไม่สามารถนำมาชำระคืนได้ จะเป็นการเพิ่มภาระหนี้สินผูกพันมากขึ้น และเงินกองทุนอาจสูญ ไม่สามารถแยกเก็บคืนได้

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 การดำรงตำแหน่งคณะกรรมการ อยู่ในวาระติดต่อกันได้ไม่เกิน 2 ปี อาจเกิดวิกฤติผู้นำ

2.2 ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการกองทุน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 คณะกรรมการกองทุนควรให้ความสำคัญกับบทบาทหน้าที่ของตนเอง ห้มากกว่านี้ โดยให้ความร่วมมือในการประชุมระดับอำเภอมากขึ้น ซึ่งเป็นการให้ความรู้แก่คณะกรรมการกองทุนโดยเฉพาะ เพื่อนำความรู้มาใช้ในการบริหารกองทุนให้มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 ควรมีการแบ่งงาน บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุน ตามความสามารถของแต่ละบุคคล เพื่อให้การบริหารกองทุนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะข้อที่ 3 ควรมีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการทำบัญชีกองทุนแก่คณะกรรมการให้มากกว่านี้ โดยเฉพาะற்றுบัญชีและเลาอนุการ ควรได้รับความรู้ในการทำบัญชีกองทุนมากที่สุด เนื่องจากการทำบัญชีกองทุนค่อนข้างยาก

ข้อเสนอแนะข้อที่ 4 ควรเปลี่ยนแปลงระบบบัญชี ให้มีความเหมาะสมกับสภาพความเป็นจริง เช่น รูปแบบบัญชีที่ทางอำเภอให้กับกองทุน บัญชีรายรับที่เป็นของกองทุนเงินล้าน แต่กลับไว้ข้อเงินสัจจะเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งตามหลักความเป็นจริงที่ใช้ ทั้งสองบัญชีนี้ต้องแยกกัน

2.3 ข้อเสนอแนะนำเงินไปพัฒนากิจการอาชีพของสมาชิกกองทุน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 สมาชิกผู้กู้เงินควรมีเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ที่เขียนขอโครงการควรมีเงินไปใช้จ่ายทางอื่นที่ไม่เป็นประโยชน์หรือนำไปชำระหนี้แก่นายทุนนอกระบบ เพราะเป็นการเพิ่มภาระหนี้สินผูกพันมากขึ้น

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 สมาชิกผู้กู้เงินไปประกอบอาชีพต่างๆ ที่มีกิจกรรมเดียวกันหรือคล้ายควรมีการรวมกลุ่มจัดตั้งองค์กรประกอบอาชีพขึ้น เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ภายในกลุ่มอาชีพเดียวกันและมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จะช่วยให้การประกอบอาชีพมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะข้อที่ 3 สมาชิกผู้กู้เงินควรมีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับกระบวนการตลาด การตลาด ซึ่งจะช่วยให้สมาชิกมีทางเลือกมากขึ้น มีอำนาจในการต่อรองกับพ่อค้าคนกลางมากขึ้น จะทำให้สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น ช่วยลดปัญหาการเป็นหนี้สินลงได้

ข้อเสนอแนะข้อที่ 4 สมาชิกผู้กู้เงินที่ต้องการประกอบอาชีพเสริม หรือต้องการลดรายจ่ายการผลิต ควรรวมกลุ่มกันจัดตั้งองค์กรขึ้น เช่น กลุ่มผลิตปุ๋ยชีวภาพ เป็นการช่วยลดต้นทุนในการประกอบอาชีพ โดยไม่ต้องซื้อปุ๋ยราคาแพงอีกต่อไป และสามารถผลิตปุ๋ยจำหน่าย เพื่อสร้างรายได้แก่ตนเองและครอบครัวได้

2.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการค้นคว้าวิจัยต่อไป

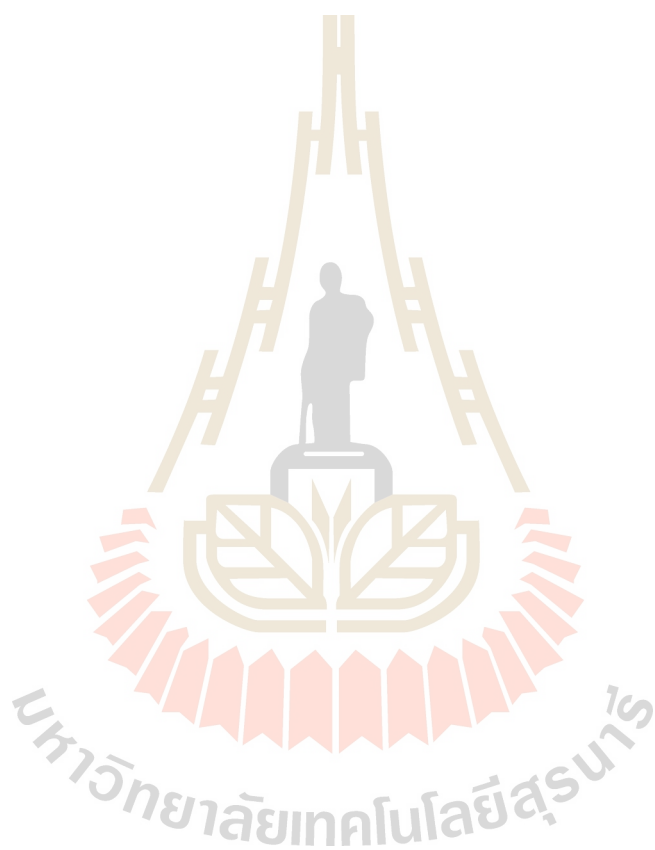
ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 สาเหตุความล้มเหลวของกองทุนหมู่บ้าน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 ผลกระทบในระยะยาวที่อาจเกิดขึ้น หลังจากมีเงินกองทุน 1 ล้านบาทมาในหมู่บ้านและชุมชน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 3 ความโปร่งใส ความซื่อสัตย์ในการทำงานของคณะกรรมการกองทุน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 4 ควรยกย่องกองทุนหมู่บ้านที่มีการบริหารจัดการกองทุนจนประสบความสำเร็จ เพื่อกระตุ้นให้กองทุนหมู่บ้านอื่นปฏิบัติตาม

ข้อเสนอแนะข้อที่ 5 อาชีพใหม่ที่อาจเกิดขึ้นภายในหมู่บ้าน หรือมีการรวมกลุ่มจัดตั้งองค์กรเพื่อการเรียนรู้สิ่งใหม่ ที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชนในหมู่บ้าน

บรรณานุกรม

กองทุนเพื่อสังคม. สำนักงาน. 2544. คู่มือเตรียมพร้อมกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท (ฉบับหมู่บ้าน).

กองทุนเพื่อสังคม. สำนักงาน. 2544. กองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท จะเตรียมพร้อมรับมืออย่างไร.

จำเนียร สุขหลายและคณะ. 2544. รวมบทความทางการประเมินโครงการ. กรุงเทพฯ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. สำนักงาน. 2544. คู่มือการดำเนินงานสำหรับคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัดและอำเภอเพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. สำนักงาน. 2544. คู่มือสำหรับประชาชนเพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. สำนักงาน. 2544. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544. กรุงเทพฯ : บริษัท สหพัฒนการพิมพ์ จำกัด.

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหนองคู. 2544. ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหนองคู. นครราชสีมา.

นงลักษณ์ เศรษฐพงษ์. 2544. วารสารการศึกษาออกโรงเรียน (เมษายน – พฤษภาคม 2544), 32-33

เลขานุการคณะกรรมการฯ อำเภอ. สำนักงาน. 2544. ที่ นม 1419/ว 4870. หนังสือราชการเรื่องขอให้ทบทวนขั้นตอนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. 30 สิงหาคม 2544